

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN
Szerkesztő
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Rossz perspektiva.

Budapest, augusztus 26.

A függetlenségi párt csatát vesztt Makón, a városi képviselő-testület megújításán. A makói párt maga konstatálja ezt, amidőn hivatalos lapjában megírta, hogy szégyenletesebb kudarcz aligha ért még pártot, mint amilyen tegnap őket érte. A párt hivatalos jelöltjei — ezt is a pártlap állapítja meg — sorra buktak, köztük a párt két alelnöke is, akik pedig immár régen tagjai voltak a képviselő-testületnek. És kimaradt az új listából Justh Gyula is, a képviselőház elnöke, aki összesen négy szavazatot kapott. A makói pártlap ezt azzal indokolja, hogy Justh Gyulát a párt elfelejtette jelölni. Mindegy. A további következtetésekhez nekünk elég annyit megállapítani, hogy Justh Gyula, aki régebben tagja volt Makó városi képviselő-testületének, újabban nem tagja többé. Akár azért, mert a városi közönség ad hoc többségének nem kellett, a pártvezetőség pedig nem gondoskodott idejében arról, hogy a döntő közgyűlésre híveit berendelje. Akár azért, mert a városi függetlenségi párt — amint maga is állítja — elfelejtette jelölni a város képviselőjét s a magyar képviselőház elnökét. Merjük mondani, hogy a két lehetőség közül az utóbbi a súlyosabb. Mindenképen egy szomorú perspektívához nyit ablakot ez a makói eset.

Természetes, hogy ez az ablak kinek-kinek mást mutat, aszerint, hogy milyen szemüveggel és milyen temperamentummal lép közel a látnivalóhoz. Vannak, akik be tudják hunyni a szemüket. Ezek a legboldogabbak. Övék a ragyogó illuziók, a színes álmok öröme. Ők hiszik, hogy a függetlenségi párt még ma is pompázó renaissance korát éli és világos öntudattal, határozott előnyomulással felfelé tart egy meredeken emelkedő uton. Vannak azután mások, akik nyitott szemmel látnak, de megszokták, hogy rózsaszínű szemüvegen át nézzenek mindent, mihelyt a szeretett párt dolgairól van szó. Ezek, ha látnak, se hisznek a szemüknek s könnyen megvigasztalódnak az utólag érkező, többféleképpen csűrő-csavaró czáfolatokon. Ezeknek is jó. A javíthatatlan optimizmus czukrában hamarosan feloldódik egy cseppnyi keserűség.

A szomorú perspektívát csak azok látják meg, akik tiszta szemmel s elfogulatlan lélekkel lépnek az ablakhoz. És az ilyenek tapasztalhatják a következőket:

A függetlenségi párt váratlan, meglepő gyarapodása nem nyitotta meg a párt számára azokat az erőforrásokat, amelyekre az első pillanatban számolni lehetett. Sőt ellenkezőleg. A hirtelen nekilendülés után ma fáradt dekadenzia mutatkozik az egész vonalon. Az országos politikában a függetlenségi párté

az abszolút többség, a függetlenségi párté három miniszteri székhely. De ezenkívül azután csupa lemondás, csupa önmegtagadás a párt élete! Elveinek nagy része még ma is a testetlen ábrándok világába tartozik, ellenben a gyakorlati politika naponként áll elő olyan szükségletekkel és olyan halaszthatatlan feladatokkal, amelyek bizonyos önmérsékletet és megalkuvást követelnek.

Ez a függetlenségi párt sorsa az országos politikában; arra pedig, hogy a vicinális autonóm életben milyen, jó példa a makói eset. A nemzeti küzdelem után a párt meglevő testéhez országszerte a mértani haladvány hatvány arányában tapadtak az új elemek. Egyszerre megsokasodtak azok, akik vállalták a függetlenségi hitvallást. De hányan követték azt lélekben, igazán? Abból, hogy ugyanakkor, amidőn a tagok száma megszorodott, belső erőben gyengébb lett a függetlenségi párt, azt kell következtetni, hogy kevesen. A régi párt szervezet keretei megszűkültek, de új, aczélos erejű, összefoglaló pártot, mely a megszerzett nagy tömeget egyívé tartsa, nem építettek. A helyi szervezetekben lazán függték össze az emberek, az országos pártban lazán, kontaktus és erős központi irányítás nélkül függték össze a helyi szervezetek. Egy nagy, rendezetlen kaoszban gomolyognak együtt az ugynevezett függetlenségi pártban igazak és

Jöttek a tehénkék.

Irta: Benda Jenő.

(Utánnyomó illus.)

1.

Jöttek a tehénkék. Már alkonyati idő volt, amire a mezőről a faluba érkeztek. A láthatár egyik szélén hosszú árnyakat vetve maga elé, enyhe borulattal közeledett a nyári éjszaka. A másik oldalon, a láthatár szegélye alól pedig sziporkázó vörös tüzijátékot rakétázott az égbe a lehunyó és láthatatlan nap. Itt közben, ahol a haldokló fény a terjedő homálylyal keresztetett, ezüstös világosság vibrált a levegőben, olyan, mint egy tündöklő fátyol, amelyik a maga csilámlásába issza föl a távolos tárgyak körvonalait. És az országot közepén, esülőig a fölgylemlett szitált finom porban gázolva, jöttek a mezőről a tehénkék... Lomhán, erős és határozott tempóban emelgették a lábukat s szájuk szélén lecsurgó nyállal, folytonosan rágó állkapczákkal kérődztek vissza a napközben elfogyasztott jófajta füveket. Mindenütt tárt kapu várta őket; a tehénkék, amint haza érkeztek, egymásután fordultak be nagy kötelességtudóan az apró, falusi házak udvaraira. A termő mezők végtelen síkságáról engedelmesen, bután hozták magukkal a vérükön átszűrt, tőgyeiket duzzasztó zsíros tejet, mintha maguk is sejtették, hogy a világ rendje szerint a tehénkék időtlen idők óta mindig arra valók voltak, hogy megfiejék őket.

Az apró, csenevész paraszti állatok közül pedig három marokkal vált ki egy gyönyörű, rozsdabarna foltos uri tehén. Svájci és algau

keresztelés volt ez a szépen megtermett állat. Kurta, tömzsi szarvát égnek emelve, ünnepélyes, lassu botorkálással tartott hazafelé, mintha érezné, hogy ebben a társaságban ő a legkülönb.

Otthon azonban, a hosszan elnyúló, cserepes, földszintes házban bezárt kapu, csukott ablakok fogadták, a néptelen udvaron egy teremtet lélek sem mutatkozott.

A tehén csodálkozva állt meg s hosszú, fekete bojtos farkát lóbázta. Máskor ilyenkor tárt kapuval, friss ivóvízzel, moslékba kevert, jófajta szeccskával várták. Most pedig kicsukják és senki sem törődik vele. Mit jelent ez?

2.

Azt jelentette, hogy éppen akkor az egész ház a fejét vesztette, mert a járásbíró ur megint elájult és mindenki a halálától remegett.

— Oh Istenem! a drága, jó nagyságos ur!
Oh Istenem! — siránkozott a nyitott szobaajtóban egy tenyeres-talpas parasztlány.

Az ágyon fekszik az ur: Konek járásbíró. Nem öreg, alig harminczöt esztendő, de máris öszülő ember. Borotvátlan, fakó, sárga arcára árnyas hegyeket, völgyeket rajzoltak a megmevedett idegek. A szeme lecsukva, két vértelen ajaka keményen összeszorítva. Robotos munkában elnyütt, elkopott roncs ez az ember. Fehér hálónge nyitott gallérján néhány kerek vércsepp, az ájulást megelőző köhögő-roham emléke, pirosító névjegyei a közelgő Halálnak.

Az ágy előtt áll az öreg orvos, duzzadó egészségével a harminczöt esztendő vén-nél, harvanöt éve daczára, sokkal fiatalabb. Kabátját levette, ingujját föltűri és a kezében egy tühegyű fecskendővel ether-injekcióra készül. Az alko-

nyodó nap sugarai rezes fényvel világítják meg a szűk orvosságzagu szobát. A beteg fél válláról letolták az inget, a meztelen kart az asszony fogja. Nagyon sovány, simára fésült haja, tompa szürke színekbe öltözött, határozatlan koru teremtes ez. Arcza szederjés, de a keze nem reszket, a tekintete hideg és nyugodt.

— Bööö! — bög panaszosan a ház előtt a rozsdafoltos tehén.

Senki sem figyel rá. A parasztlány szeptegve sir. Az orvos egy határozott mozdulattal megszurja a beteg kariat s a bőr alá fecskendezi az orvosságot.

A beteg megmozdul. Sólajt. Azután álmosan fölnyitja a szemét.

— Most már jobban van! — suttogja halkan az orvos.

A sápadt asszony arcába egy kis vér szökik. Könnyű sóhaj hagyja el az ajkát. A beteg kariat visszasesgíti az ingbe, a párnát megigazítja.

— Jobban vagy, Miklós? — kérdezi.

A beteg halvány mosolylyal int, azután lecsukja a szemét.

— Aludni fog! — mondja az orvos.

— Bööö! — hangzik be újra hosszasan és panaszosan az ablakon.

Az asszony ellép a betegágytól s megpillantja az ajtófélfának támaszkodó, szepegő leányt. Egyszerre haragos lángra gyul az arcza s szikrázó szemmel, halkan suttogó hangon, de mégis kemény gorombasággal rikácsolja oda a leánynak:

— Mit ácsorogsz itt? Nem hallod? A tehén! Takarodj, te czaflat!

ITOTTUK
vőknek
nőket
ablakok
Jakabnál
ALAUZ
8.
László.
OLFNER
EP
ONA.
SAG

álnokok, ortodox negyvennyolczasok és hatvanhetes haeresisre hajlandók, liberálisok és reakciónáriusok, agrárok és konzervatívok. Kantár nincs, amelyik összefűzné az ide-oda húzó zavaros erőket; határozott biztos kéz síncs, amelyik megragadná a kantárt. Hová fog így jutni a függetlenségi párt?

Makón oda jutott, hogy egy apró, helyi csatát veszített.

Nem szeretnék, hogyha egy országos választás esetére ebből a makói precedensből kellene levonni a konzekvenziát.

Mulasztások a bank-kérdésben.

Budapest, augusztus 26.

Azok közt a nagy feladatok közt, amelyeket a képviselőháznak a most kezdődő ülészakban meg kell oldania, gazdasági és politikai szempontból első helyen áll az önálló magyar jegybank kérdése. Az Osztrák-Magyar Bank szabadalma 1910-ben lejár, tehát rövid idő van még hátra, hogy az önálló jegybank felállítására az előterjesztéseket megtegyük.

Annál csodálatosabb, hogy eddig semmi sem történt ebben az irányban. A képviselőház által kiküldött huszonegy tagu bankbizottság ankétje nagyjában véget ért s ha a meghallgatott szakértők véleményét összegezzük, azt látjuk, hogy mindazok, akik állásuknál s a gazdasági életben elfoglalt pozíciójuknál fogva nincsenek függő viszonyban az Osztrák-Magyar Banktól, valamennyien az önálló magyar jegybank felállítását mellett szálltak síkra, sőt a többiek sem vonták kétségbe azt, hogy az önálló jegybank nem gyakorolna üdvös befolyást gazdasági életünkre. Bárhogy agítálnak is az inkarnatus közös bankkal, kétségtelen, hogy komoly nehézség az önálló bank felállítása ellen nincsen.

De mégis azt tartjuk, hogy nagy mulasztás történik a bankkérdésben. Mert ha

fel akarjuk állítani az önálló bankot 1910-ben, aminthogy mást nem is akarhatunk, akkor az előkészületeket már meg kellene kezdeni. Emlékszünk még arra, hogy a régi szabadelvű párti kormányok idején, mikor a függetlenségi párt az önálló vámterületnek előkészületeit követelte, a kormányok azt mondták, hogy nem nagy előkészület kell, mert a vámsorompók negyvennyolcz óra alatt elkészülhetnek s ha azokat felállítjuk, megvan az önálló vámterület. Eltekintve attól, hogy ez nem igaz, és ezt mondani is nagy naivitás volt, az önálló bank előkészületei közül sem a legfontosabb, hogy az alaptőke összehozassék. Mert ha csak azon mulna az önálló jegybank, hogy az alaptőke együtt legyen, akkor csakugyan létre lehetne hozni az önálló jegybankot negyvennyolcz óra alatt. De tudvalevő, hogy nemcsak erről van szó, sőt hogy az alaptőke összehozása a megoldandó feladatok közül a legkönnyebb.

A kormány állandóan arra hivatkozik, hogy a kiegyezési tárgyalások alatt az osztrák kormányval szemben kötelezettséget vállalt, hogy abban az esetben, ha az Osztrák-Magyar Bank a törvényes időben, azaz 1909 elején a szabadalom megújítását fogja kérni, a bankkal a tárgyalásokat megkezdji. Hogy tehát a kormány sem nyilatkozott még eddig abban az irányban, vajjon akarja-e az önálló jegybankot, vagy inkább a közös jegybank szabadalmát akarja meghosszabbítani, ezt értjük. De azért már észszerűség szempontjából is mulasztásnak kell tartanunk azt a teljes közönyt, amelyet ez idő szerint a bankkérdésben tanúsít. Még abban az esetben is, ha gazdasági okokból a kormány a közös jegybank fentartását óhajtaná, véli az önálló banknál, akkor sem volna szabad teljesen fejevetele nélkül belefognia a tárgyalásokba. Mert a tárgyalások nehezebbek lesznek még, mint voltak a kiegyezési tárgyalások. Akkor ugyanis csak az osztrák kormányval kellett a magyar kormányval megállapodásra jutnia, a bankkérdésben azonban a háborút

két front ellen kell vívni; egyik oldalon az osztrák kormány, másik oldalon az Osztrák-Magyar Bank ellen. A megállapodás tehát sokkal nehezebb lesz. Ebből az következik, hogy a tárgyalások is hosszú ideig el fognak húzódni. Ha a magyar kormány túlzott lojalitásból meg akarja várni ezeknek a tárgyalásoknak végét s csak azután fog hozzá esetleg az önálló jegybank előkészítéséhez, kettős veszedelem fenyegeti az országot. Az egyik veszedelem abban van, hogy a hosszúra nyúló tárgyalások folytán könnyen kifogyhatunk az időből s aztán hiába akarnók felállítani az önálló bankot, azt megtennünk fizikai okok teszik lehetetlenné, mert hogy egyebet ne mondjunk, a bankjegyek elkészítése is majdnem egy évi munka. Anélkül pedig igazán nem lehet a jegybank funkcióját megkezdeni, hogy ne legyenek a bankjegyek kinyomtatva. De nemcsak a bankjegyek kinyomtatása ilyen feladat, ami hosszú időbe kerül. A szerződés megállapítása, a részvénytársaság megalakulása, az önálló bankkal való tárgyalások stb. mind rengeteg időbe kerülnek s ezt nem lehet elhamarkodni, viszont ezek nélkül az önálló jegybankot sem lehet felállítani. Tehát az egyik veszedelem abban rejlik, hogy kifogyunk az időből s aztán kényszerhelyzetbe jutunk és akarva, nem akarva, a közös jegybank szabadalmát meg kell hosszabbítanunk.

A másik veszedelem abban rejlik, hogy az osztrák kormány is, az Osztrák-Magyar Bank is tudja ezt s még arra az esetre is, ha a közös jegybank szabadalmának meghosszabbítása a kormány célja, készületlenségünket és az ennek folytán beállt kényszerhelyzetünket ki fogják zsákmányolhatni és olyan szerződést oktrojálnak ránk, amely súlyos sérelem lesz a magyar gazdasági életre.

A kormány tehát nagy mulasztást követ el, ha az önálló bank felállítására már most, még a tárgyalások kezdetén meg nem teszi az előkészületeket s ha az Osztrák-Magyar Bankkal s az osztrák kormányval

3.

Késő éjjel, éjfél felé a ház előtt ülünk egy padon és szivarozunk: a doktor, meg én. A kis falu egészen sötét; az éjszakai árnyból, mint fekete buczkák emelkednek ki az apró kunyhók silhouettjei. Csak messzebb, ahol az országot elkanyarodik, rajzolódk két fényes négyszög a vak kietlenségbe. Ott lakik Konek, a járásbíró.

— Az asszony még virraszt! — mondja a doktor arrafelé intve.

— Három hét óta minden nap! — felelem én. — Derék asszony! Nagyon szeretheti az urát!

— No igen, ugy a maga módja szerint — feleli a doktor. És ugy hallom, hogy éles guny cseng a hangjában.

Egy darabig csendes hallgatagon nézünk abba az irányba, ahol a két kivilágított ablak ragyog. Azután eszembe jut, hogy megkérdiem a doktort:

— Mit értesz az alatt, hogy a maga módja szerint?

— Nos igen! Olyanformán, mint egy gondozást érdemlő, jól tejlő tehénkét!

A doktor cinikus ember volt és szerette az erőteljes kifejezéseket.

4.

Másnap délután beteglátogatóban voltam. Az asszony bevezetett a szobába, azután kiment, hogy egy pohár cukros vizet hozzon.

A beteg kimondhatatlan gyöngédséggel nézett a csontos, szikár alak után:

— Jó asszony. Tudod-e, hogy nélküle már régen meghaltam volna! Csodát művel az ápolásával. Csodát!

A roncsolt tüdő rekedten és erőtlenül adta

a hangot, mint egy rozszant fujtató. Intettem, hogy ne beszéljen sokat. Az orvos megtiltotta! Engedelmeskedett. Rövid szünet következett.

— Hányadika van ma? kérdezte azután.

— Junius huszonöt!

— Junius huszonöt... — suttogta. — Mit gondolsz, élek-e még egy hétig?

— Egy hétig? Ötven esztendeig is, öreg, — feleltem erőltetett vidámsággal.

De azután torkomon akadt a szó. A beteg a kezével intett és rám nézett a haldoklók szomorú, átható tekintetével. Olyan ez a tekintet, mintha a másvilágról jönne, mintha mindent tudna, minden gondolatot előre kitalálna. Lesütöttem a szemem.

— Magad sem hiszed, amit mondasz! — sóhajtott a beteg. De mégis! Elsejéig szeretnék élni. Csak elsejéig!

— Miért éppen addig?

— Csak! — felelte a beteg, mintha nem akarna titkába beleavatni. De azután, ugy látszik, mást gondolt, mert felkénykölvé ágyán, rekedtesen azt sugta:

— A fizetés miatt! Lakbér is van! Lakbér és fizetés! Majdnem négyszáz forint! Az asszonynak szüksége lesz rá!

Visszahanyatlott a párnájára, a szeme nyugtalanul járta végig a szoba plafonját:

— Nem marad utánam semmi!... Hát legalább ezt!

Akkor már hallottuk az asszony lépéseit, aki hozta a cukrosvizet.

— Pszt! — intett a haldokló.

5.

— Egy óra múlva vissza jövök! — mondta az orvos. — Ha addig szükséges volna, tessék utánam küldeni.

Az utczaajtóban álltunk hárman: az orvos, az asszony, meg én. Az asszony szeme vörös volt a sirástól s roskadozó lábakkal támaszkodott a kapufélfának. Tíz perczel azelőtt mondta meg az orvos, hogy a most következő éjjel a halál éjszakája lesz. És kelet felől ez a gyilkos, kegyetlen éjszaka már előre küldte az árnyékait.

— Hát nincs remény? Semmi remény? — kérdezte újra az asszony.

Az orvos tagadólag ingatta meg a fejét.

— Mentse meg, doktor ur! Mentse meg! — rimánkodott az asszony. És fuldokló, hisztérikus, sikongató sirásba tört ki.

— Az lehetetlen, hogy meghaljon! Én nem engedem! Nem engedem, hogy itt hagyjon! Doktor ur! Hát mi lesz belőlem! Amije volt, mind felélte, fölbetegeskedte! Mi lesz velem? Én a világnak megyek, doktor ur!

A doktor mentegetőző mozdulatot tett, jeleül annak, hogy ő nem tehet semmit, azután elindult. De az asszony megállította:

— Doktor ur! Legalább még egy hónapig tartsa életben! Vagy egy hétig! Lehetetlen, hogy ezt meg ne tudja tenni! Csak egy hétig!

Ahogy visszafordultunk, végig láttam a falból kikanyarodó országuton. A fehér ut porfelhőbe burkoltan, messze kigyózott a zöldszínű mezőkön. Az országot fölött a lehunyó nap visszefénye ölekezett az előretörő, árnyköveteket küldő éjszakával s ebben a misztikus, aczélösszínű ragyogásban hosszú sorban közeledtek ismét hazafelé a jól tejlő tehénkék.

És ebben a pillanatban, mintha hirtelen világgosság gyult volna ki a fejemben. Megértetem az asszonyt!

vonatközö joga épen maradt a kiegyezésben, de egy csendes animozitás sok kárt okozhat, főleg Ausztria nyílt ellenkezése s ezért a magyar kormánynak minél előbb tiszta képet kell nyernie az osztrák kabinetnek ez ügyben elfoglalt álláspontjáról.

A balkáni vasuthálózat.

Budapest, augusztus 26.

A modern közlekedési eszközök, nevezetesen a vasutak kérdése a Balkánon csak az 1856-ik évi márczius hó 30-án létrejött párisi szerződés után kezdett némi reális alakot ölteni.

E szerződés alapján Franciaország a maga és a nyugateurópai tengeri államok: Anglia, Hollandia és Belgium részére a teljes gazdasági-merkantil felsőbbiséget biztosítá a Levantében és az európai Törökországban. Törökország a párisi békeszerződés alapján az európai államok konzertjébe vétetvén fel, lassanként egészen Franciaország és Angolország befolyása alá került. A francia és angol töképezések és diplomaták e kedvező körülményt felhasználva, érdekeiknek megfelelő vasuti politikát kezdtek érvényesíteni s így csakis oly vasutvonalak létesültek, amelyek a török tengeri kikötők érintésével a francia és angol kereskedelemnek és iparnak nyitották meg a Balkán belsejének legfőbb piacait.

S így a francia-angol befolyásnak ez időszakában a következő vasutvonalak épültek: Várna—Ruscsuk (225 km.), Kusztendze (Constanza)—Cserna-Voda (64 km.), Szaloniki—Mitrovicza (363 km.) és végül valamennyi között a legfőbb Konstantinápoly—Belova (552 km.), amelynek hivatása az volt, hogy meghosszabbítatásával Belgrádon át szárazföldi uton kösse össze a török császárságot Nyugat-Európával.

E legutóbbi nagy vonal kiépítésének eszméjét a hetvenes években, a múlt században báró Hirsch bankár pendítette meg, aki Ausztria-Magyarország közbenjárására a szultántól konzessziót kapott a Zimonytól Konstantinápolyig vezető és Szaloniki felé is elágazandó vasutvonal kiépítésére.

E vállalat finanszírozása czéljából Hirsch báró ugynevezett török sorsjegyeket bocsátott ki 180 frank nominális értékben darabonként 104 év alatti kifizetésre. Az így egybegyűlt 356.4 milliónyi tőke oly mértékben haladta meg az e vonal kiépítésére szükséges összeget, hogy e vasutvonal zseniális tervezője és létesítőjének, Hirsch bárónak kerek 100 millió frank tiszta hasznót eredményezett.

E vasutvonal építése 1869—1872. években Konstantinápolytól a tengertől kezdődött, mert így volt ez Angolország érdekében, jóllehet e vállalat költségeihez a legnagyobb mértékben Németország és Ausztria-Magyarország járultak.

Ily állapotban volt a keleti vasutak kérdése 1875-ben, amidőn az orosz-török konfliktus merült fel, mert Oroszország a többi európai hatalmak befolyása mellett részt követelt magának a Balkán ügyeiben. A közbejött háborúk és események teljes 1 évre odázták el Hirsch báró tervének teljes megvalósulását. Csak 1886. évi október 15-én Berlinben tartott ugynevezett „Conférence á quatre“ tüzött ki kötelező határidőt a még ki nem épített vonalrészeknek, nevezetesen: Pírot—Szófia—Belova, Nis—Pírot és Belgrád, valamint a Szaloniki és Mitroviczával létesítendő összeköttetés czéljából a Nis—Vranja vonalszakaszoknak befejezésére. Megjegyzendő, hogy ez időben a Mitroviczától Szalonikiig vezető török vonal már ki volt építve s a forgalomnak átadva.

Ez összes vonalak 1888-ban a forgalomnak átadattak s ez által valósult meg a Balkán-félszigetnek a nyugateurópai kulturközpontokkal való és oly rég óhajtott szárazföldi összeköttetése.

Mínthogy az 1878-ik berlini szerződés után a helyzet a Balkánon Oroszország és Franciaország hátrányára alakult ki, e vasutvonal megnyitása folytán a magyar-osztrák monarchia és Németország kereskedelme és ipara ebből legnagyobb hasznót látott. A belgrád—caribrodí vonalrész forgalmának mindinkább erősödő emelkedésével e vonalrész a Közép-Balkán közlekedésének s forgalmának fő ütérévé lön. Ez „Orient-express“-nek nevezett vonal a Közép-Balkán keleti oldalán halad. Iránya északnyugattól délkelet felé vezet és pedig a budapesti zimonyi magyar vonalrészszel s Szerbián, Bulgárián és Törökországon keresztül vezet, utáiba

éjtve e fő helyeket: Belgrád—Nis—Szófia—Filipopol és Drinápolyt.

E vasutvonal az „Orient-express“-vonattól nyerte nevét, amely e vonalon robogva Páris Bécsen át Konstantinápolylyal köti össze, illetőleg ez utóbbit a francia és belga tengeri kikötőkkel.

Közvetve pedig az északi expressz-vonal által Berlinnel a németalföldi és az északnémeti és keleti (balti) tengerrel.

E vonal első részében a Dunától kezdve a szerbiai Morava-völgyén át, második részében pedig a bolgár Vitos-hegy alján a Marica-folyó vidékén át vezet, amelyet Drinápolytól elhagyva, a konstantinápolyi félsziget hegyvidékére jut. E vonal hossza Belgrádtól Konstantinápolyig 1026 kilométert tesz ki, ebből Szerbiára: Belgrád—Nis—Pírot vonalszakaszra esik 340 km., Bulgáriára—Caribrod—Szófia—Musztafapasa vonalszakaszra 362 km., Törökországra pedig: Musztafapasa—Konstantinápoly 354 km.

Csaknem egyenközü irányban a Közép-Balkánnak e jelenlegi fővonalával annak nyugati részén ugyanez irányban, t. i. délkeletől északnyugatra vezet a másik parallel vonal: Szaloniki—Mitrovicza. E vonal a szaloniki öböltől kezdődik, illetőleg magától Szaloniktól, Konstantinápoly után Törökország legnagyobb kereskedelmi piacától és városától és az európai Törökország legnagyobb tengeri kikötőjéből s sok kanyarodással a Vardar-folyó völgyén át a magas Sár-hegység alján s azután a termékeny Koszovopolyén (Rigómezőn) át haladva, innen pedig az Ibár-folyóhoz Mitroviczára, amelyet 363 kilométer hátrahagyásával ér el és ott, mint végállomáson, megszakad. E macedóniai vonal keletkezési idejére nézve régebb az Orient-expressse vonalnál s azzal a czéllal épült, hogy az aegei tenger partját a Száva partjával kösse össze.

E czélból, hogy ez összeköttetést létesítse, Hirsch báró még a múlt század hatvanas éveiben — mint a török kormány engedelmese, — az ellenkező oldalról tervezett összeköttetés létesítésére és megkezdé a vasutépítést és pedig Horvátország határáról, Novitól Banjaluka felé, azzal a szándékkal, hogy a Vrbász-völgyén és Szerajevón át Mitroviczával kösse össze. De egyrészt a bizonytalan politikai helyzet, amely a hetvenes évek elején volt, másrészt pedig báró Hirschnek a konstantinápoly—drinápolyi vasutvonalnak akkor folyó építése miatti nagymérvű elfoglaltsága és érdekeltsege meghúsiotta a banjaluka—szerajevó—mitroviczai vonal további építését, olyannyira, hogy a 110 kilométerre kiépített novi—banjalukai vonal teljesen elszigetelve maradt. Míntán e vonalnak nem volt összeköttetése a török birodalom többi részével, valamint a szomszéd magyar-osztrák monarchiával sem, jóllehet igen olcsón épült meg, még sem hozta meg a kellő jövedelmet, olyannyira, hogy e vonal bevételei a forgalmi kiadásoknak a felét sem fedezvén, ennél fogva csaknem teljesen el lett hanyagolva s csak Bosznia okkupációja után 1882-ben hozatván e vonal a dobrlin—szunjai 47 kilométer hosszúságú vonallal a sziszeki állomáson a déli vasutal összeköttetésbe, ez által igazi értékét és jelentőségét nyerte meg.

Tekintve, hogy a berlini kongresszus feljogosította a magyar-osztrák monarchiát, hogy az okkupált tartományokban, sőt még tovább is, a novibazári szandzsákban egész Mitroviczáig vasuthálózatot építhessen újból felmerült a nyugati közép-balkáni vasutvonal kiépítésének kérdése.

Monarchiánk, mint az okkupáció folytán érdekelt hatalom, a Balkánon a legkomolyabban karolta fel a nyugati összekötő balkáni vasut megvalósításának eszméjét s annak fokonzkenti létesítéséhez hozzáállott. Erre stratégiai szempontok is utasítják, másrészt pedig a Belgrád—Caribrodí vasutvonal is, amelyet az orosz háboru után megnagyobbított Szerbia és a felszabadult Bulgária is saját érdekükben szorgalmazták.

A monarchia mértékadó körei e vasutkérdés megvalósításánál nem vették figyelembe Hirsch bárónak legelső terveit, t. i. a banjaluka—szerajevó—mitroviczai vonalat, hanem azt megváltoztatva, a Száva melletti Brodtól kezdve a Bosznia völgyén keresztül vezető keskenyvágányu vasutat építették Szerajevóig (269 km.). A múlt évben lett befejezve e nyugat-balkáni összekötő vasutvonalnak további folytatása és

pedig Szerajevó—Medjede—Uvacig terjedő szakasz 139 km. hosszúságban. A szakértői körök e vasutvonalat a modern technika remekei közé sorolják. E vonalnak Mitroviczáig leendő meghosszabbítását 200 km. hosszúságban Mitroviczáig Achrenthal külügyminiszter a delegációkban bejelenté, ami némely európai nagyhatalom féltékenységét idézte elő de ennek megvalósulása biztosnak tekinthető.

S így a monarchia e tervével a Közép-Balkán nyugati részében létesülni fog a második hosszú vonal, amelyre bizonyára a viláfgorgalomnak egy része fog terelődni, főleg ha tekintetbe vesszük azt, hogy a görög kormány Szalonikinek Athénnel és a pireusi kikötővel leendő összeköttetésére Larisszán át egy 100 klm. hosszúságú vasutvonalat tervez s így a kikötő, mely Alexandriától csak 971 kilométernyi távolságra fekszik, amíg a keleti olasz parton fekvő Brindisi kiviteli kikötő a szuezi csatornától 1550 kilométernyi távolságra fekszik.

E vonal elkészülte után hosszúsága Brodtól Szalonikiig 961 kilométert fog kitenni s e szerint e nyugati vonal 65 kilométerrel rövidebb a keletinél. Mindkét vonal, t. i. Belgrád—Caribrod és Szaloniki—Mitrovicza 1888-ban köttettek össze a Nis-Ristováci vonallal szerb részről s Zibevse-Szaloniki vonallal török részről. (211 km.) És pedig a bolgár Morava völgyén át.

Hogy mily értéke és becsé van ez összekötő vonalnak, azt legjobban megérezte Szerbia monarchiánkkal való legutolsó kereskedelmi s vámpolitikai konfliktusában. E vonal tette lehetővé, hogy a szerbiai kivitel a szaloniki tengeri kikötőbe terelődjék s nagy mértékben járult hozzá, hogy Szerbia a gazdasági krízist elég sikerrel ellensúlyozta.

A közép Balkán keleti és nyugati részének hosszában áthaladó e két fővonalra támaszkodnak annak mindkét részén és pedig keletről-nyugatra vezető irányban, a tranzverzális vonalak, amelyeknek az a czéljuk, hogy az Alduna vidékét illetőleg a Fekete-tenger partjait az adriai tengerrel kössék össze, de a két tranzverzális vonal egyikének sem sikerült a czélt teljesen elérni, mert csak a k maradtak.

A tranzverzális balkáni vasutak összeköttetésének szüksége a múlt század kilencvenes éveiben mindinkább előtérbe lépett. Mínthogy Szerbia és Bulgária az utolsó évtizedben gazdaságilag és kulturailag is emelkedni kezdett s ennek folytán mindkét állam gazdasági ereje a kiviteli kereskedelem terén jelentékenyen gyarapodott, a tranzverzális összeköttetés létesülésének kérdése mindkét balkáni nemzetnek élet-szükségletévé lön. Első sorban érdekes fél a kérdésben Szerbia s mellette Bulgária, Törökországgal együtt.

Szerbiában a legutóbbi években az áru-kivitel oly nagy növekedést mutat, hogy már 1901-ben 21 millió franknyi értékű emelkedést mutat fel a megelőző évhez képest s azóta az emelkedés állandó.

A szerb kereskedelem mérlegének ez állandó aktiv szaldója a mértékadó köröket arra kényszeríti, hogy a kereskedelmi politika fejlődésének mindinkább nagyobb figyelmet szenteljenek, ezézből angol kapitalisták konzorciuma létesült, melynek élén M. M. Coltkrop és D. Markus londoni czégek állanak, amelyek a kapott konzesszió alapján néhány vasutvonal tervét dolgozták ki, nevezetesen: Belgrád—Vályevó—Uzsicze—Mokragora— szerb bosnyák határ, Vályevó—Zavlaka—Loznica szerb bosnyák határ, Sabac—Lesnica—Loznica, Kragujevac—Guberevci—Kraljevo irányokat. E tervezetek mellett, az érdekelt szerbiai körökben az a vasutvonal tervezete tekintett a legfontosabbnak, amely Szerbiát az adriai tengerrel kötné össze. E terv akkor vált a legaktuálisabbá a szerb államférfiak szemében, amidőn monarchiánk elhatározta, hogy Uvacig kiépített vasutvonalát a novibazári szandzsákon át vezetve, Mitroviczáig meghosszabbítja.

Tudjuk, hogy Szerbia most Oroszország és Olaszország támogatása mellett, mely utóbbinak e vasutvonal nagy hasznára lenne e tervének megvalósítása végett már megtette az első lépést Konstantinápolyban a portánál az ugynevezett duna—adriai tranzverzális vasutvonal traszírözása és kiegyezésére szükséges előmunkálati engedély elnyerése végett.

E vonal a Dunán fekvő szerb kikötőből Prahovából indulna ki. Zajcsár—Kujazdevác—Pro-

kuplye—Kursumlija—a koszovói vilajet—Prishtina—Liplyane, (ahol a mitrovicza—füzkübi vonalat szelne át.) Innen a szkutarii vilajeten át Prizren érintésével a Drinn völgyén át nagy kanyarulattal San Giovanni és Medua török tengeri kikötőig, mint végpontig vezetne. Innen esetleg egy szárnyvonal épülne Dulcigno, esetleg a montenegrói Antivári kikötőig. Az egész vonal hossza 539 kilométert tenne ki, amelyből 279 kilométer szerb, 260 kilométer pedig török területre esnék.

Hasonlóan mint Szerbia, Bulgária is egy tranzverzális balkáni vonal létesítésére törekszik. Szófia jelenleg két irányban van tranzverzális vasutakkal összekötve a Fekete-tengerrel és pedig felső tranzverzális vonalával Várna—Sumla—Orkovic—Plevna és az alsó tranzverzális vonalával: Burgas—Nova Zagora—Skobelevo és ennek folytatása a fővonalon, Filipoppon át. Mindkét vonalnak van Szófián túl folytatása Radomir felé, innen pedig Küstendilen át Kumanovóba, a bolgár határig. Ennek a vonalnak török területen leendő folytatását kívánja most Bulgária kiépíteni, mint kárpótlást a szandzsák-vasut miatt.

A bolgárok által kívánt vonal, melylyel kijutna Bulgária az adriai tengerre, nem lenne ki többet 80 kilométernél.

Az európai Törökországnak is megvan a maga tranzverzális vasutvonal és pedig az ún. „Junction Constantinople—Salonique—Bitolia (Monasztir) amely tervbe vett meghosszabbításában Okrida—Tiranán át Durazzóba fog vezetni s albán parton ér ki az adriai tengerre.

S végül megemlítendő, hogy a magyar-osztrák monarchia is Bosznia és Hercegovinában balkáni tranzverzális vasutvonalból egy részt létesített, amely Ragusából Mosztáron, Szerajevón és Vardistén át a bosnyák-szerb határra vezet. Ennek folytatása lenne Szerbián át és pedig: Uzice—Kraljevo—Kragujevac, esetleg Kraljevo—Sztaláty. Monarchiánk második tranzverzális vonala Szerajevó—Lasva—Bugojno pedig még várja összeköttetését Spalattóval.

S ezzel teljes képet nyújtottunk egy a már meglevő, mint a tervbe vett balkáni vasutálózatról, amelynek kiépítése után új korszak fog kezdődni nemcsak a balkáni nemzetek, hanem a magyar-osztrák kereskedelemnek is a világhatalomban leendő nagyobb kifejlődése és jelentősége tekintetében.

KÜLFÖLD.

A marokkói trónváltás.

Budapest, augusztus 26.

Marokkóból ma olyan hírek érkeztek, melyek arra engednek következtetni, hogy Muley-Hafid az esetben, ha a hatalmak elismerik, kész magát alávetni az algezirászi határozmányoknak. A francia és spanyol kormányok — mint a legjobban érdekelt hatalmak — mindezt hivatalosan nem nyilatkoztak, hogy a változott viszonyokkal szemben minő álláspontra helyezkednek.

Francia forrásból eredő hírek szerint Abdul-Aziz ismét hadsereget szervez Kazablankában, melylyel újabb expedíciót tervez Marakes ellen. Nem lehetetlen, hogy a francziák még egyszer módot akarnak nyújtani Abdul-Aziznak, hogy bátyjával összemérhesse erejét. A francia kormánynak, mint már ismételten megjegyezték, nagy érdeke, hogy Abdul-Aziz maradjon Marokkó trónján. Ezért bizonyára áldozatra is kész, mert ha Abdul-Aziz megmarad Marokkó szultánjának, a francia befolyás jobban fog ott érvényesülni, mint bármikor. Ellenben Muley-Hafidnak minden oka meg van arra, hogy a francziák iránt ellenszenvvel viseltessen. Németország éppen ezért erre alapítja jövőendő marokkói politikáját. Már Muley-Hafid első szereplését szimpátiával kísérte Németország és a német sajtó az események folyamán sosem szünt meg annak a nézetnek kifejezést adni, hogy a hatalmak kötelesek Muley-Hafidot elismerni, ha az algezirászi egyezményt elfogadja. Az is bizonyos, hogy Németország nem nézte volna tétlenül a francziák működését Kazablanka körül, ha Franciaország mögött nem Anglia áll. Most, hogy Muley-Hafid teljesen föllükerekedett,

a német diplomácia az első, mely arra törekszik, hogy Abdul-Aziszról végleg levegyék kezüket az algezirászi aktában szereplő hatalmak. Mai híreink a következők:

A „Daily Telegraph” jelenti Tangerből, hogy Bu Auda, Arzilla kormányzója vonakodik Muley Hafidot szultánná proklamálni, vagy magát haderejével megadni. Menebbi hafidi külügyminiszter és Raizuli haderővel elindultak, hogy őt megadásra kényszerítsék. Jelentik továbbá, hogy a francziák Abdul-Aziszsal előkészületeket tesznek, hogy új expedícióval induljanak Marakes ellen. Az alakulófélben lévő mehallának eddig négyezer embere van.

A „Times” tudósítójának alkalmá volt Muley Hafiddal beszélni és erről a következő jelentést küldte lapjának:

Muley Hafid felhatalmazott engem annak kijelentésére és a követésnek is küldött erre vonatkozólag hivatalos nyilatkozatot, hogy az új szultán vállalja a kormány adósságait. Azonban Abdul-Aziz szultán magánadósságait előbb alaposan át kell vizsgálnia, mielőtt a szállítók rengeteg követelését kiegyenlitené.

Revoil madridi francia nagykövet és Pichon külügyminiszter egy óráig tartó tanácskozás után döntöttek a Muley Hafiddal szemben követendő magatartás ügyében. Revoil e hét végén a spanyol külügyminiszter látogatására Szan Szebasztianba megy. Revoil és Pichon ma Rambouilletbe mentek, hogy Fallières elnökkel tanácskozzanak a marokkói eseményekről. Muley Hafid állítólag azzal a gondolattal foglalkozik, hogy követésget küld Dama de tábornokhoz.

Párisi politikai körök nyugodtan itélik meg a marokkói helyzetet. Korainak tartják a jelen időpontot a Muley Hafid elismerése ügyében való eszmecserére, amennyiben azon a véleményen vannak, hogy annak a hatalomnak, amely nem tanusitana tartózkodó magatartást, gen súlyos felelősséget kellene viselnie. Ha Muley Hafidot az algezirászi akta aláíró hatalmai, akikre rá van szorítva, korai időpontban ismernék el, talán nem kaphatnának többé tőle garanciákat ezen akta elismerését illetőleg és az a hatalom, amely Muley Hafid elismerését célzó kezdeményezést vállalná magára, bizonyos tekintetben felelős volna a többi aláíró hatalomnak a Marokkó részéről Európával szemben tartozó kötelezettségek betartása tekintetében. Ezért helyesebb szabadulást engedni az eseményeknek. Megbízható forrásból közlik, hogy ez az összes hatalmak véleménye is.

Egy londoni lap Tangerből úgy értesül, hogy az ottani diplomáciai képviselőségek levelet kaptak Muley Hafidtól, amelyben ez jelenti, hogy elismeri az algezirászi aktát és szavatol a maghzen adósságaiért.

A Havas-ügynökség jegyzéke megállapítja, hogy a tangeri francia követség semmit sem tett, hogy elhalasztja Muley Hafidnak Tangerben szultánná való proklamálását. Regnault követ, amidőn Menebi és Gebbas erre vonatkozó jelentéseiket tették, kijelentette, hogy nem kíván dinasztikus és belső természetű kérdésekben intervenálni és csupán arra szorított, hogy mindkét részről garantálják az európaiak nyugalmát és biztonságát. Megerősítést nyer, hogy Muley Hafidot Rabatban, Saleben és Larasban szultánná fogják proklamálni.

Az osztrák és szerb kereskedelmi szerződés. Bécsből jelentik, hogy az agrár központi szövetség gyűlésén lovag Hohenblum elnök tudatta, hogy birja két miniszter ígérését, akik a leghatározottabban kijelentették, hogy semmi szín alatt nem egyeznének bele a szerb kereskedelmi szerződésnek felhatalmazási törvényvel való életbeléptetésébe szeptember 1-ére. Keresztény-szocialista parlamenti körökben is megerősítik ezt. Hiresztelik hogy a két miniszter ígérete következtében komoly kormányváltás fenyegetett, amelyet Lueger háritott el azzal, hogy nyílt kérdéssé tette a szavazást pártjában a szerb kereskedelmi szerződés felett. Lueger ma délelőtt hírlapírók előtt akként nyilatkozott, hogy véleménye szerint a szerb kereskedelmi szerződés szeptember 1-én életbe fog lépni, az ő pártja pedig a parlamenti tárgyaláson szabadon szavazhat, mert az nem pártkérdés.

A Correspondenz Austria a keresztényszocialista pártvezetőség mai üléséről, amelyen Ebenhoch és Gessmann miniszterek is résztvettek, kommunikét közöl.

Eszerint a tanácskozás tárgyát a szerb kereskedelmi szerződés képezte. Az agráriusok képviselői kijelentették, hogy kénytelenek teljes sulylyal a kereskedelmi szerződésnek a felhatalmazási törvény alapján való életbeléptetése ellen tiltakozni, mert nem lehet megengedni, hogy a monarchia osztrák lakosságának érdekeit oly nagy mértékben érdeklő kérdésben e lakosság képviselői a képviselőházban ne nyilatkozhassanak. A városi választókerületek képviselői a maguk részéről kijelentették, hogy tekintettel az ipari és kereskedelmi körök ezen ügyhöz fűződő kiváló érdekeire, feltétlenül a szerb kereskedelmi szerződés életbeléptetése mellett kell állást foglalniok. Hosszabb vita után egyhangulag elhatározták, hogy e tisztán gazdasági kérdésben mindenik képviselő a választókerületek érdekeinek megfelelő álláspont megválasztásában és védelmében teljes szabadsággal járhatson el. Ebenhoch földmivelésügyi miniszter ezután kijelentette, hogy a maga részéről az ezen kérdésből származó nagy nehézségekre nyomatékosan figyelmeztetett, de tekintettel a kereskedelmi szerződés állami jelentőségére, nem tagadhatta meg közreműködését annak életbeléptetésében, másrésztől azonban, hogy az agrárius körökben uralkodó nézetek alapján fentartja magának a további elhatározások jogát.

Az abessziniai trónkérdés. Néhány nappal ezelőtt jelentettük, hogy Menelik négy Lig Ejaason herceget utódjának proklamálta. Most a „Daily Mail” dzsibutii tudósítója szösz szerint közli a proklamációt, amelyik a következőképen hangzik:

„Juda törzsének orozslánja befejezte hódító művét. II. Menelik, Aethiopiának Isten által kiválasztott királyok-királya, üdvözlét küldi forrón szeretett népének. Köszönetet mond Istennek, amiért megengedte neki, hogy békében és egyetértésben kormányozza népét. Büszkéek vagyunk arra, hogy népünk szeret bennünket és ezt be is bizonyítja. Mindent megtettünk arra nézve, ami hatalmunkban állott, hogy hazánkat a civilizált, modern népekkel egyenrangú helyzetbe juttassuk. És, Isten segítségével, hazánk például szolgálhat egész Afrika részére. Az egész világ szeme mi ránk irányul. Mutatkozzunk tehát méltónak erre, valamint multunkra. Mint hogy a jó királynak nemcsak arra kell gondolni, hogy népe az ő életében boldog legyen, hanem a jövőben is, tehát mi, hogy konszolidáljuk, mit Isten segítségével megalkottunk, elhatároztuk, hogy utódot választunk a trónra, forrón szeretett unokaöcsénk, Lig Ejaason személyében. Minden szükségést megtettünk arra nézve, hogy nevelése alatt megszeresse a népet, a törvényt, az igazságot és folytatni fogjuk ezen nevelési műünket mindaddig, míg a mindenható Isten oda nem ülteti a trónra, hogy uralkodjék fölöttünk.”

A japán kivándorlás. Biztos forrásból hírlik, hogy Japán vonakodik hozzájárulni az amerikai indítványhoz, hogy új bevándorlási szerződés felett tárgyaljanak. Biztosnak tekintik, hogy decemberben a kongresszusnak új kizárási törvényjavaslatot fognak előterjeszteni, ha a Japánnal való tárgyalások véglegesen megszakíthatnának.

A perzsa válság. Tebriszben a francia konzulátus közelében ma meggyilkolták Sadzs serif forradalmi agitátort. A gyilkosságot forradalmárok követték el, mert Sadzs hír szerint A j n e d D a u l e h táborába ment, hogy békés tárgyalásokat kezdeményezzen.

Portugália forradalom előtt. Egy lisszaboni politikus érkezett Brüsszelbe, aki hazájának politikai helyzetét nagyon sötét színekkel ecseteli. A republikánusok el vannak tőkelve, hogy már legközelebb erőszakkal távolítják el Manuel királyt anyjával együtt és a dinasztának valamennyi tagját, akik a királygyilkosság idején külföldre menekültek, de azóta visszatértek Lisszabonba. A köztársasági sajtó bujtogítja a csöcselékét a királyi család ellen. A kormány jól látja, hogy egy második királygyilkosság készül, de nem mer nyíltan és határozottan fellépni a forradalmárok ellen, a király és anyja pedig a kormányt engesztelkenységre unszolja a lázadókkal szemben s aligha fog beletelni ez a hónap, a királyi család a forradalmárok áldozatául fog esni.

A finnek kérelme. A finn tartománygyűlésnek a referátumok módjának megváltoztatására vonatkozó kérelme ügyében a Rossija azt írja: Ezen új finn kívánságban újabb jellegző példáját látjuk annak, mennyire nem akarják a finn politikusok megérteni azt, hogy amikor általános állami jellegű ügyek előadási módja ellen tiltakoznak, a szolidáris állami kor-

mányzatot és a szolidáris állami érdeket bántják. Ezen offenzív magatartással a finn politikusok azon törekvésüknek adják tanujelét, hogy a reális politika utjáról le akarnak térni. E magatartás egyenes kihívás az általános állami feladatok teljesítésére irányuló törekvéssel szemben. Azt ajánljuk a finn tartománygyűlésnek, hogy gondolkozzék komolyan eljárása ügyében.

A török helyzet.

Budapest, augusztus 26.

Londonba ma ismét érdekes vendég érkezett: Zia török pasa, a török titkosrendőrség főnöke. Zia tudvalevőleg Izzet pasa előzte meg, mindkettő az elmúlt rezsím legkorruptabb alakjai. Zia bég egész nyíltan beszél régi tevékenységéről Abdul Hamid szultán szolgálatában. Egy újságírónak elmondotta, hogy július 24-én, tehát az új rendszer harmadik napján ő is kapott a szultántól sajátkezűleg írott levelet, amelyben a szultán figyelmezteti, hogy élete veszedelmeben van és hogy lehetőleg azonnal meneküljön Konstantinápolyból. Zia bég a fölszólításnak engedelmességet és még aznap az est sötétségét akarta fölhasználni arra, hogy egy német gőzösön Szmírnába utazzék. Utközben a hajó megállóhelyéig saját előadása szerint találkozott egy ismeretlen emberrel, aki fölismerte és megtámadta. Zia bég habozás nélkül előrántotta revolverét és lelőtte az ismeretlen embert. Azután nagysietve elérte a hajót. Szmírnából Mister Gray néven, simára borotvált arcuzal, még a fezt is levette, utazott Marseillebe, onnan pedig Londonba. Zia bég minden tartózkodás nélkül beszélt arról is, hogy mi volt a földadata, amikor még a szultán szolgálatában állott. Teljhatalommal volt fölruházva és körülbelül négv-száz titkosrendőr állott közvetlenül parancsnoksága alatt. Az volt a földadata, hogy a Yildizból eredő minden parancsot ellenmondás nélkül végrehajtsa. Ezt meg is tette és működésének ideje alatt körülbelül százhetven embert tett el láb alól. Zia bég e szavaknál mozdulatot tett, amelyből világosan kitűnt, hogy mit ért ő az alatt, hogy eltenni láb alól és hogy mi volt e szerencsétlenek sorsa. Zia bég meg van róla győződve, hogy az új-törökök soha sem fogják neki megbocsátani a régi rendszer idejében elkövetett tetteit. Ő a maga részéről azt kívánja, hogy az új-törökök ériék el, amit kívánnak, de ő óvakodik visszatérni Konstantinápolyba. El van határozva, hogy Kanadába utazik és ott fog véglegesen megtelepedni. Zia bég egészen nyíltan beszélgetett Izzet basának és magának a szultánnak vagyoni viszonyairól. A szultán szerinte rengetegül gazdag. Izzet basa az alatt az idő alatt, amíg a szultán kegyeltje volt, a szállítók megszarolása és a tőlük ajándékképpen elfogadott összegek révén másfél millió fontot harácsolat össze. Zia bég szerint a szultán nem ritkán maga is elfogadott ilyen összegeket. Ezen a révén három millió fontot szerzett és ezeket az összegeket európai, jobbára német, osztrák-magyar és francia iparvállalatokba, valamint államadóssági kötvényekbe fektette. Izzet basa a maga pénzét jobbára amerikai és francia bankokban helyezte el.

A nagyhatalmak a maczedóniai csendőrtiszteket valószínűleg a nagyobb városokban fogják összpontosítani. Végleges visszahívásuk egyelőre nem várható. Az olasz kormány az a felfogása, hogy nemzetközi megállapodás nélkül Robilan tábornokot nem hívhatja vissza. A mai török lapok meglepéssel veszik tudomásul a koszovói vilajetben szabadságot, illetve koncentrált osztrák-magyar katonatisztek dolgában történt katonai intézkedéseket, valamint az európai sajtó elhez fűzött kommentárjait és kijelentik, hogy ez intézkedések az alkotmány helyreállításának köszönhető.

A minisztertanács elhatározta, hogy a brüsszai csendőrség parancsnokát és másokat, kiknek részük volt a brüsszai incidensek rendezésében, letartóztatja és Konstantinápolyba szállítja. Hir szerint Brüsszába Konstantinápolyból csapatok érkeztek, amelyek a rendet helyreállították. A görögök panaszt tettek, mert a bolgárok Perlepe és Kresov kerületekben elveszik a templomaikat. Az ifju-török bizottság megígérte a vizsgálat megindítását. A szerbek hasonló elkövetésével vádolják az úszkúbi szandzsákban a

bolgárokat. Az ifju-török bizottság kijelenti, hogy az örmény bizottságok, amelyeknek magatartása eddig kétes volt, elfogadták az ifju-török programot.

A „Prondosz” anatóliai jelentéseket közöl, amelyek szerint a Konja vilajetben, Nigd helységben a muzulmánok a keresztényeket lemészárlással fenyegetik és ezek pinczékbe és kutakba menekülnek. A lap megjegyzi, hogy az ifju-törökök fáradozása ellenére a muzulmánok többsége Anatóliában valószínűleg a régi rendszer funkcionáriusaitól fölizgatva, az alkotmány által megaláztatnak érzi magát.

Berlinből jelentik: A „Tageblatt” értesülése szerint a helyettes külügyi államtitkár tegnap tanácskozást folytatott Wertheim francia nagykövetségi tanácsossal, aki a jelenlegi szabadságon lévő Cambon nagykövetet helyettesíti. A tanácskozás főképpen a maczedóniai helyzet körül forgott. Pozitív javaslatok egyik részről sem történtek, mert a tanácskozásnak kizárólag informatív karaktere volt.

Konstantinápolyi értesülések szerint a nagyvezér az orosz követnek arra a kérdésre, melyet a török csapatok Perzsia belsejébe való folytonos előnyomulása ügyében intézett hozzája, azt válaszolta, hogy a török csapatokat azon vidékekből, amelyek kívül állanak a vitás zónán, vissza fogják vonni. A határrendező bizottság tagjai újabb instrukciókat fognak kapni.

Konstantinápolyból jelentik, hogy a választási mozgalom már megkezdődött. Egyes választói körületekből érkezett táviratok már megejtett jelölésekről adnak hírt, így pl. a durazzói szandzsákban Natil pasát jelölték, aki ebből az alkalomból kilépni szándékozik a katonaság köréből.

Újabb jelentések szerint ma éjszaka még egy gyalogzászlóaljot küldött a kormány Brüsszába. Egy onnan érkezett török asszony beszéli, hogy a kiszabadult gonosztevők kényszerítették a mecsetbe menekült válit, hogy írjon alá egy feljelentést 35 hivatalnok ellen és csapja el a muzulmán békebirót. A zendülés lokális természetű s az ifju-török bizottság odaküldött tagjainak minden bizonyossággal sikerülni fog a lázadást elfojtaniok. Konstantinápolyban a mecsetekben a papok magyarázó előadásokat tartanak a népek az alkotmányról, amely megegyezik a koránál. A Ramazán ünnepein a mecsetekben népszerű tudományos előadások lesznek az alkotmányról és a parlamentáris kormányzásról. Híresztelik, hogy Ferid pasa, a volt nagyvezér, lesz a parlament elnöke. Ali Kaydár Kidhat bey bizonyosan kandidálni fog. Ekrem bey, aki nem akarta elfogadni a váli méltóságot Bayrutban, a jövő külügyminisztere.

A pénzügyminiszter ma utalványozta a hadsereg szállítóinak hátralékos tartozások első részletét, 550.000 fontot. A kormány a második és harmadik hadtest számára 4500 lovat a belföldön akar vásárolni. A tengerészeti minisztérium közhírré teszi, hogy felbontotta az olasz hajóépítő cégekkel kötött szerződést a Sztambul és Galatha között építendő hidra nézve.

Konstantinápolyban különben most nagy ünnep készül Ismírlin számkivetett örmény pátriarka visszatérésének öröme. Ismírlint még akkor számították, amikor Konstantinápolyban örmény mészárlás volt.

Konstantinápolyból táviratozza a Tageblatt tudósítója, hogy alkalma volt a külügyminiszterrel beszélni a portának a boszniai kérdésben elfoglalt álláspontjáról, amely tudvalevőleg tárgya volt a legutóbbi bécsi közös miniszteri tanácskozásnak.

— Boszniai mohamedán küldöttségeket fogadtunk — mondotta a külügyminiszter — akik előterjesztették kívánásaikat, hogy alkotmányt és tartománygyűlést akarnak Bosznia-Hercegovina számára és aggodalmaikat fejezték ki, hogy az osztrák-magyar monarchia legközelebb teljesen anektálni készül az okkupált tartományokat. A küldöttségek tanácsot kértek, hogy mitévők legyenek a mohamedánok, akik Bosznia lakosságának egyharmadát teszik. Azt válaszoltuk nekik, hogy jelenleg el vagyunk foglalva a saját belügyeinkkel, viszont Ausztria-Magyarország irányában lojalitással tartozunk, mert meg vagyunk arról győződve, hogy a monarchia is respektálja a mi jogainkat, tehát sem tanácsot nem adhatunk, sem diplomáciai lépésekre nem vállalkozhatunk.

Török meg japán dramaturgia.

Budapest, augusztus 26.

Két, exotikus tájakról érkező színházi hír mutatkozik előttem logikus összefüggésben és némely alluziókkal, melyek a mi, még mindig nem minden exotikum nélkül szűkölködő színházi viszonyaink körül röpködnek.

Ott lenn a Bosporus tájékán gyönyörű piros idők járnak. Csak szebbek azért, hogy nem vértől pirosak, hanem a lelkek forradalmától. Az ősi, csillapíthatatlan emberi Szomjuság, mely a Bastilletől Budaváráig annyi véres kaszát adott marokba, most odaért a Bosporus sötét vizéhez. De ott már várták! Lehullt királyi fők tanulságai. S ezért van, hogy nem vértől, csak pirtól pirosak ott az emberarcok.

De hát most színházi komédiákról legyen szó. Konstantinápolyban tehát az történt a napokban, hogy egy forradalmi bég „Haza” című drámája nagy sikerrel került színre a színházban. Az eseményről érkezett távirat további szövegét, mint forradalmi idők kedves dokumentumát, teljes hűséggel ideiktatom:

„A színházban jelen voltak az alkotmányos mozgalom szereplői kivétel nélkül, magasrangú udvari tisztviselők és katonatisztek, akiket a nép lelkesen üdvözölt. A dráma maró gunynyal ostorozza az eddigi viszonyokat és felvonultatja az új korszak nemzeti hőseit. Az előadás végén a katonazenekar háromszor kürtjelt adott, amire a színpadon a szereplők a szultánt éltették, a közönség pedig háromszorosan „csokjasát kiáltott az alkotmányra, de a szultánt nem éltette.”

Kedves, lelkes idők. Azok az események jutnak eszünkbe, melyek nemzeti hőst és nagy íróit csináltak néhány napra Táncsics Mihályból, csak éppen az okon, mert sajtóvétségért elzárattott. Jól emlékszünk a krónikákból: „... A nép a Nemzeti Színházban a Talpra magyar-t akarta hallani és Egressy Gábor a lelkesedés fel-felriadó hangjai mellett szavaltta el a forradalom első dalát...” Ismétlem: könyfakasztóan szép idők ezek. A 48-as magyar idők és a 908-as török idők. Viszont tagadhatatlanul: primitív idők is. A fenti hír például éles bepillantást enged a török színpad abszolút kezdetlegességére. És a magyar színpad még ma is sinyli ama forradalmi idők gyermekek örökségeit.

A színház és az egész irodalom is sokáig nem volt és nem lehetett nálunk sem más, mint politikai tendenciák agitációs eszköze. Egyenesen következett ez a szerepe sok száz éves elnyomatásunkból, számos politikai kinjainkból. Egyetlen eszköz sem volt akkor eléggé szent ahhoz, hogy a politika ügyét szolgálja. Az irodalom sem. Ő is alázaszt szolgálója volt a nemzeti agitációnak. Persze, így minél jobban szolgálta célját, annál kevésbé volt — irodalom. Azóta valamennyire kibóltunk volna már ebből a koldusállapotból, valamelyes irodalmunk is van már, számos és izmos tehetségünk, mely eszmék és méretek rokonságában joggal nézhet Nyugat felé, de a régi koldusállapot örökségei még mindig kísértenek. Még mindig „hazafias tárgyú” darabnál és bengáli tüznél vigad a magyar, ilyen drámákra tüznek ki pályadíjakat és van miniszteri tanácsos és honatyja, aki nem is képzel művészi élvezetet a nélkül, hogy a felvonások végén a Kossuth-nótát ne hallja. Persze, mivel hogy az olvasóközönség — hál' istennek — nem csupa honatyából áll, e helyen fölsőleges is kifejeztem, hogy a jó darab kritériuma nem éppen a Kossuth-nóták száma. Naiv, gyermekes örökségek ezek, talán most már hamarosan mi is levetkezzük őket.

Az irodalom és színpad haazfias béklyójánál nem gyengédebb és nem igazoltabb az a béklyó sem, melyet a konzervativizmus rak rá, például a budapesti Operaházban, ahol vallásrökösi okokból elsikkasztották Salomet és Japánban, ahol — mint híri! adtuk — a jó öreg Moliéret tiltották be mostanában. Az okos kis japánok, akik oly mohósággal vetették magukat az európai kultúrára, Moliéreig még nem jutottak el. Japánok úgy találják, hogy ez a vidám — különben személye szerint nem is olyan vidám — francia ártékonyan gunyolja ki az apai tekintélyt, az öregek tekintélyét, az orvosok tekintélyét és mindenféle tekintélyeket, amelyeknek tiszteletére eddig bambuszszóval oktatták az apró japánokat és dicsőíti a női szólás-, sőt nyelvelés-szabadságot, végül — horribile dictu — a szerelmi házasságot is. Holott a szent törvények és a Mikadó kimondták, hogy nincsen sze-

relem, tehát: nincsen szerelem. Mindezeknél fogva az erkölcsstelen Molière egyszerűen betiltatott. Basta! — vagy hogy is mondják japánul.

Ha kicsit is gondolkodóba esünk azon, hogy, ime, van ország, ahol még a derék Moliéret is erkölcsstelen forradalmárnak bélyegzik, egyszerűen lelepleződik minden irodalmi konzervativizmus kómikuma és ostobasága. És előre látván, hogy tíz, vagy száz év múlva mégis csak tért hódít Japánban is Molière (mivelhogy amit kitiltanak, az íránt már okvetlenül van érzék) be kell látnia az értelemnek hamarosan azt is, hogy minden konzervativizmus csak relatív lehet. Amit ma csak a haladók vallanak, azt néhány év múlva kénytelenek az akkori konzervatívok is vallani. Minél fogva az irodalom konzervatívjei csak abban különböznek a mindenkori kőzosoktól, hogy ez utóbbiak mai meggyőződésének ők csak tíz év múlva másznak utána.

A szabad és magasrendű művészet legalább is oly messze van a „hazafias“ és nevelő tendenciák irodalmától, mint Japántól vagy Konstantinápolytól: Páris vagy — Norvégia.

Lépcsőházi beszélgetés

vagy

nincsenek már gyerekek.

HÁZMESTERNÉ: Nini, Jenőke, hát maguk már hazajötték?

JENŐKE (szárazon, mint egy öreg): Nem, mi még nem jöttünk haza. Mi még Pörtschachban vagyunk, ahogy a papám azt a törökbálinti sváb fészket nevezte.

HÁZMESTERNÉ: Miért olyan szekáns, Jenőke?

JENŐKE (blazirtan): Mert maga egy buta nő és kijön seprővel meg egy töröbrongygyal, hogy engem boszantson. Maga úgy kezeli az embert, mintha pólyás baba volna és rászorulna arra, hogy valaki a bütykös mutatoujjával mindig odabökődjön az orra alá: kukucs-dádá. Nézze maga Rohoncziné, vagy hogy a fenébe hívják magát, maga reggel fölkel s káromkodik, kiabál, lármázik estig, végül nekiáll és becsapja a kaput, hogy a később hazaérkezőket hatosokkal zsarolja, nézze, ezért még maga nem olyan okos, mint a házi orvos és magának éppen nem áll jól, ha engem lekezel.

HÁZMESTERNÉ: Miket beszél maga, Jenőke?

JENŐKE: Na jó, hát ezt a csalást ezzel a Jenőkével, ezt meg hagyjuk ki egészen. Az özönvíz előtt volt, hogy a gyerekeket így per Jenőke lekezeltek. Most úgy nyuzzák a kisfiukat, mint a nagyokat, hát hagyjuk ezt a Jenőkét. Maga egy nagy és összevissza azt csinálja, hogy kinyitja a kaput és odatartja a tenyerét. Ha husz fillért kap, akkor csöndesen gondolja magában: füssön meg a guta, minek kellett nekem kímászni az ágyból, ha tíz fillért kap, akkor ezt meg is mondja hangosan. Ez az egész kunszt. Magát azonban nem hántja senki, magát nem nyuzza senki, pedig a ragyogóját magának, maga kibírja, amilyen marha erős.

HÁZMESTERNÉ (haragosan): Ezt megmondom a papájának...

JENŐKE (ilegmatikusán): Látja, ez engem nagyon izgat. Annak már mondhat maga amit akar, azért nekem nem lesz rosszabb. Az ugyanis kitalál minden szekaturát magától, nem kell annak a maga segítségére.

HÁZMESTERNÉ: No, bizony isten igaz, nincsenek már gyerekek.

JENŐKE (keserűen): Ezt vártam magától, maga jószág. Direkt erre lestem, mert tudtam, hogy ez lönni fog. Magának is az kellene, hogy én egy leteendő számtan és földrajz pótvizsgával a hasamban vígyorogjak és mondjam: házimestejné néni, Jenőke tapsi, tapsi... Jenőke jó fiu... Maga azt hiszi, hogy amikor engem a papám, a bátyám, az unokatestvérem, a nevelő ur kezel, na és hogy kezel, akkor én magának majd előgügyögök. Maga azt hiszi, hogy amikor engem a lepkefogó nyelivel megvernek, a diabolóval fejbe ütnek, a tennisz-rakettel képen ütnek és ami láték csak van, azzal csipnek, rugnak, agyabugálnak, akkor én magának mosolygok és belekapaszkodom a szoknyájába. Ez az idő, fiam, elmúlt, ez volt akkor, amikor még a gyerek megcsinálhatott minden komisszátot és a nagyok

bután mondták: mbah, egy ilyen gyerek. De ma öregem, mindez másképp áll... Különbömit be-seleek én annyit magának... Van öt koronája...? Nyujtsa át fiam, mert „Glücksritter“ biztos tipp és öt koronára husz koronát nyerni egy ilyen rongyos nőnek se derogálhat.

Ray.

Hollandia Sumatra szigetén.

— Inkvizíció Atjeh-ben. —

Amsterdam, augusztus 26.

Hollandia már évtizedek óta harcol Sumatra szigetén anélkül, hogy a harczi törzseket végleg le tudná győzni. A mód azonban, ahogy a hollandiai csapatok a bennszülöttek ellen harcolnak, nagyon emlékeztet a legsötétebb középkorra. A napokban érkezett meg Hágába Rost van Tomingen tábornok jelentése az Atjeh elleni előnyomulásról, mely élénken emlékeztet a kongói kegyetlenkedésekre. Mert mi történt Atjehben? Tomingen tábornok jelentéséből körülbelül ezt lehet kiolvasni: Egy marék holland katona, kiket az indiai főkormányzó elgondolnak tartott Atjeh elfoglalására, előnyomult azzal az utasítással, ha erőszakkal nem boldogul, a legnagyobb kegyetlenséget alkalmazza. Hogy ennek némi mentséget adjanak, a régi bevált módszerhez folyamodtak; az ellentállók rablóknak és zsákmányolóknak deklarálták, akik ellen bárminő harcmódor jogos.

Hollandia már 1873. óta hadakozik Atjeh területén. Mikor 1904-ben a rettegett Panglina-Pulim megadta magát, mindenki azt hitte, hogy végre Szumatra teljesen pacifikálva van. Heutz tábornokot, aki a szigeten a hadműveleteket irányította, egész Hollandia mint nemzeti hőst ünnepelte. Ma azonban mindinkább bebizonyosodik, hogy Szumatra, különösen az északi részekben, épp oly kevéssé van a holland csapatok kezében, mint négy év előtt. Az atjehiek most oly hősek, mint annakelötte, akik szívesen halnak meg a szabadságért.

Van Daalen tábornok, ki a hadműveleteket a helyszínen vezeti, jelentésében megemlíti, hogy katonái több atjehi telepítvényt megleptek és lakóit lemészárolták. Az asszonyoknak sem lehetett megkegyelmezni — mondja a tábornok jelentése — mert ők is fegyvert viselnek és harcolnak, sőt nagyon gyakran saját testikkel védik a harcosokat. A legérdekesebb azonban, hogy az atjehi vezetők, kik a hollandiai járőröknek utbaigazitással szolgálnak, ha véletlenül ellenséges támadás történik, a legtöbb esetben halállal bünhődnek. Akár ők vezették csapatába a hollandiai katonákat, akár a véletlen műve volt az ellenséggel való találkozás.

A kínzás is meglehetősen szerepet játszik Szumatrán és daczára annak, hogy újabb időben eltiltották, még tavaly is haditörvényszék elé állítottak egy altisztet, amiért halálra kintzett két bennszülöttet, akik nem akarták elárulni fajbelijüket. A legmegbotránkoztatóbb azonban az, hogy a hivatalos jelentésnek egy szava sincs, azon embertelen eljárás ellen, hogy a csapatok a foglyokat egyszerűen lemészárolják, mert akadályozzák őket a szabad mozgásban. Megtörtént többször, hogy valamely kunyhóban megleptek több atjehi férfit, sőt néha nőket és gyermekeket is. Ha ezek vonakodtak magukat megadni, akkor egyszerűen felgyújtották és a bennlevők tüzhálalt haltak. Nem lehet valami kellemes dolog a szumatrai hollandiai katonák fogságába kerülni, mert a szegény bennszülöttek, majdnem minden alkalommal inkább választják a tüzhálalt a megadás helyett.

Hollandiai részről ezt az embertelen hadviselést azzal indokolják, hogy az aránylag gyenge holland csapatok rendkívül nehéz helyzetben vannak a bennszülöttekkel szemben. Ennek azonban elmentmond Svart ezredes, kit újabban Daalen tábornok helyébe kineveztek Atjeh kormányzójának. Az ezredes ugyanis teljesen elégnék tartja az ott működő csapatokat.

Igaz, hogy újabban mégis megerősítették az Atjehben operáló hadsereget, úgy, hogy Svart ezredes most hater emberrel rendelkezik. E csapat mindenesetre elégséges az újabb operációkhoz, sőt annyira elégséges, hogy ezután a hollandok kegyetlenkedésüket nem indokolhatják többé gyengeségükkel.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

A függetlenségi párt és a makói községi választások.

Váratlan meglepetést hoztak tegnap a makói községi választások. A város közönsége ötven rendezés és huszonhárom póttagot választott a képviselőtestületbe, ahol évek óta a függetlenségi párté volt a vezetés. A tegnapi választáson azonban megbuktak a helyi függetlenségi párt vezető férfiai, köztük a párt két alelnöke s ami ennél is súlyosabb, kimaradt a városi testületből Justh Gyula is, Makó város képviselője és diszpolgára, a függetlenségi párt elnöke.

A makói függetlenségi párt lapja, a „Makói Újság“, egy pártvezér tollából így ismerteti az esetet:

— Most, hogy előttünk fekszik a tegnapi választás egész eredménye, tényként állapíthatjuk meg, hogy ebben a választásban csufos vereség érte pártunkat, a függetlenségi és negyvennyolcas pártot. Jobb, ha nem szépitgetjük, hanem őszintén, férfiasan bevalljuk, hogy szégyenítőbb kudarcz alig ért még pártot, mint amilyen tegnap pártunkat érte. Általánosán lehet mondani, hogy a párt hivatalos jelöltjei — kevés kivétellel — sorra mind elbuktak. Elég, hogyha már csak annyit mondunk, hogy a párt két alelnöke, akik pedig régi tagjai a képviselőtestületnek is, szintén elbuktak. Elbuktak mellettük sok olyanok, akik eddig a párt erősségei között szerepeltek. Mindezeknek a bukásoknak koronájaként megtörtént az is, hogy a párt előbb elfelejtette jelölni országos képviselőjét, Justh Gyula képviselőházi elnököt, makói birtokost. Majd mikor kapkodva mégis fölléptették egyik kerületben, összesen csak négy szavazatot adtak rá s ezzel őt is kibuktatták a képviselőtestületből, melynek tagja volt idáig. Nem csodálkozhatunk, ha holnap már a mai szégyenletes vereségünkkel lesz tele az ország. Mert nagyon rászolgáltunk.

Nagy Károly református lelkész, a makói függetlenségi párt elnöke, egy újságíró előtt így nyilatkozott:

— Justh Gyulát nem jelöltük, tehát meg sem bukhatott. A város képviselője ugyan hosszú időn át tagja volt a képviselőtestületnek, de ez csak megtisztelés volt és ő soha a képviselői jogokat nem gyakorolta. Most, miután a képviselőház elnöke lett, még kevésbé számíthatunk arra, hogy nagy elfoglaltsága mellett a városi képviselői életben részt vehet, a megtiszteltetésre viszont nem volt szükség, mert időközben Justh Gyula elnyerte a legnagyobb dísz, ami egy polgárt érhet: Makó város diszpolgárává választotta. Ezekből az okokból szükségtelenné tartottuk, hogy őt a városi képviselőiségre jelöljük. Két kerületben mégis szavaztak rá — tiszteletből. A hír különben olyan valakitől ered, akinek érthetően fáj a bukás, mert ő maga is megbukott.

Félhivatalos helyreigazítást is bocsátottak ki az esetről, mely így hangzik:

Több lap ama híre vonatkozólag, mely szerint a makói községi választásokon Justh Gyula kisebbségben maradt, a „Magyar Távirati Iroda“ tudósítója a legilletékesebb helyen szerzett információ alapján úgy értesült, hogy a makói függetlenségi és 48-as párt egyáltalában nem tartott jelölő gyűlést, így tehát a községi választásoknál Justh Gyulát nem is jelölte, aki ennél fogva nem is bukhatott meg.

Más oldalról a következőket jelentik:

Teljesen valótlán egyes lapokban megjelent az a tendenciózus hír, hogy a vasárnapi községi képviselő-választáskor Justh Gyula kibukott volna Makó város képviselőtestületéből. Justh Gyula nem bukott ki, nem bukhatott ki, azért, mert jelölve sem volt. A függetlenségi párt százas végrehajtó bizottsága, akik mind a leghivebb emberei Justh Gyulának, szükségtelenné tartották őt jelölni, mert a képviselőtestület ülésein, nagyarányú elfoglaltsága miatt, egy alkalommal sem jelenhetett meg. A választásra az egyes kerületekből öregebb polgárok, akik nem tudták a vezetőség határozatát s akik a választást el sem tudták képzelni anélkül, hogy Justh Gyulára szavaznának, — természetesen ez alkalommal is ő reá adták szavazatukat. Így kapott Justh, bár jelölve nem volt, régi párthíveitől szavazatokat. Makó rendezett tanácsú város képviselőtestülete a politikai ügyekkel nem foglalkozhatik, így azon Justh Gyula megjelenése nem is volt szükséges, mert ő Csanád vármegye törvényhatóságában szokott résztvenni. Valótlanság továbbá a lapoknak az a híre, hogy a választáson a függetlenségi párt jelöltjei elbuktak volna, ellen-

Kezölég, a 11. kerület kivételével, ahol szocialisták győztek, majdnem mind függetlenségi jelölteket választottak be. Nem felel meg a valóságnak az sem, hogy Kristóffy kreaturái győztek, amennyiben egyetlen darabontjelölt volt, az is a szocialista kerületben, azonban azt maguk a szocialisták buktatták ki. Érdekes, hogy a megválasztott szocialista képviselők egyike sincsen benn a választók névjegyzékében, tehát ezt a választást meg fogják semmisíteni.

Csanádmegyei törvényhatósága Návay Tamás főispán elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott. Hervay István alispán előterjesztésére a törvényhatóság újabb 400.000 koronát szavazott meg a csanádi munkásházak fejlesztésére. A közigazgatási bizottságnak azon előterjesztését, hogy a törvényhatóság írjon fel a kormányhoz a csanádi rossz termés miatt a takarmánykiviteli tilalom érdekében, Návay Lajos felszólalása után úgy módosították, hogy nem takarmánykiviteli tilalomért, hanem tarifa-kedvezményért intézzenek feliratot.

Ungvárott ma tartották meg a város tisztújító közgyűlést Lőrinczy Jenő alispán elnöklésével. Polgármester Fincicky Mihály, ügyész dr. Sajó Elek, közigazgatási tanácsos Reviczky Károly, katonai tanácsos Felföldy István, számvevő Sager Bertalan, pénztáros Gulácsy István, ellenőr Podussányi Ottó és rendőrkapitány Markovszky Sándor lett.

Kávéházi asszonyok.

Budapest, augusztus 26.

Lehet, hogy maradt ember vagyok, lehet, hogy nő egyenjogúsításának nem tudok olyan csontig menő híve lenni, hogy az élet minden sivár viszonylatában a magától értedődő közönyével lássam az asszonyt. Lehet mondom, mind ez meglehet és lehet az is, hogy ezért a maradiságomért a feminizmus indexére kerülnek reakciós írásaim, én azonban még a kiátkozás veszedelmével szemben is csak ki mondom, hogy valahányszor a budapesti kávéházakat zsufova látom asszonyokkal, mindig kegyetlen kedvet érzek egy jó suhogós nádpálca után. És mikor nincsenek a budapesti kávéházak zsufova asszonyokkal?

Esztendőök óta figyelem már ezt a társadalmi epidémiát. Azt lesem, hogy mikor hagy alább és azt látom, hogy egyre félelmebben hatalmasodik el. Hiszen ma már ott tartunk, hogy a budapesti asszony nem él családi életet. A saját otthonában idegenné vált. Nincs szaka a napnak, mikor a kávéházak üvegablakai mögött vagy kint a járdára épített terraszonk tarka asszonyi toalettek ne virítanak. És milyen toalettek azok! Mihelyt a férj megindul a kenyere után, az asszony magára szedi azokat a ríktó drága rongyokat, amelyeket kulturországokban csak a legutolsó regiszterű és nagyon frekvenciát kótokot rizkíroznak meg és siet a kávéházba, ahol már várja a társasága: két-három hozzája hasonló delnő és egy — legfőképpen két igen nagyon pomádés és kivált fiatalember.

Ez a két motívum fogott meg leginkább hosszú megfigyeléseim alatt. Először a ruha. Egy-egy szerény fizetésű kishivatalnok, vagy kereskedelmi utazó és a váltónehézségekkel küzdő kiskereskedő felesége olyan kalapot és ruhát szed magára, mikor kokottnak öltözködve a kávéházba beül, ami az urának legalább egy esztendei fizetésébe kerülhet. Honnan telik ez?

Tessék egyszer megfigyelni azoknak a nagyforgalmu, díszes kávéházaknak a belső életét, ahol uzsonna táján sok a szép asszony és megkapják ennek a rejtélynek a megoldását. Nagyon tanulságos studium lehet ez még a szociálpolitikus számára is. Ezenkívül pedig ráfognak jönni önök is arra, amire én már rábukkantam. Ez egy sajátosság. Az tudni illik, hogy három-négy asszonyból álló rendes asztaltársaságnak mindig csak egy férfi tagja van. Az a bizonyos nagyon elegáns fiatalember. Az ilyen típusnak itt Budapesten „b a n k f i u” a gyűjtőneve. Az illető legtöbbször tartalékos tiszt és igen gyakran uniformisan jelenik meg öngagságák között, amikor is a kiszolgálópinczér hallgatóságos megállapodással aktív tisztként kezeli. Ezen a fiatalemberen kívül csak hébe-hóba kerül az asztalhoz egy-egy kevésbé elegáns külsejű, de élemedettebb koru uriember, aki valamelyik hölgynek rendszerint régi jó ismerőse,

csak a nevüket tévesztik el egymásnak különösképpen és következetesen a jó ismerősök.

Hát ezek már intimitások. A kávéházi asszonynak azonban van még ezeknél sokkal karakterizálóbb külsősége is. Például a gyermeke. Borzasztó szomorúság látni azokat a ríktóan kiöltöztetett kicsinyeket. Sovány kis testükön szinte lóg a készen vett, cziczomás ruha. És a nyakukon meglátszik az alkalmoszerűen jól-rosszul lemosogatott sötét stráf. A hajuk kőzos, fénytelen; a nemápoltság patinája ül rajta. Szomorú gyerekek. És éhesek. Két marokkal tömik magukba a fagyaltos ostyát. Az édesanyjuk selyemzsuponja alól pedig tizforintos aszurharisnya finom mesterszövése villan ki kaczerán.

Ez a kávéházi asszony, akit néha-napiján vedlett perkál-ruhában is látni lehet az utcákon, valami nyomorékká dolgozott, koravén, sárgaképi ember karjába kapaszkodva.

Az az ura és egy ilyen séta a családi életük, amikor a göthős munkagép büszkélkedik a széptestű, egészséges asszonyával. (—vay.)

Az olvasóhoz.

E hó közepén új előfizetést nyitottunk az „Egyetértés”-re, a legrégebb s legtekintélyesebb magyar függetlenségi napilapra.

Az „Egyetértés” úgy politikai állásfoglalásában, mint társadalmi, közgazdasági, művészeti és irodalmi szerepében hi marad eddigi nagy múltjához, amely a magyar olvasóközönség előtt oly kedvelté, politikai és társadalmi életünkben pedig mindenkor döntő fontosságú tényezővé tette.

Az a függetlenségi politika, amely e lapot nagy hagyományához híven, eddig irányította, ezentúl is mindenben vezérelve lesz. A független, önálló nemzeti állam kiépítése, a magyarság állami erejének és mindenben parancsoló uralkodásának érvényesülése, ez az a cél, amelyért az „Egyetértés” ezentúl is törhetetlenül és megújuló intenzivitással küzdeni fog.

Olvasóink ragaszkodása és szeretete egyedül erősségünk, amely ebben a nehéz feladatunkban megsegít. Viszonzásul a legváltozatosabban és a legmegbízhatóbban megszerkesztett nagy magyar napilapot adjuk, amely úgy irányelveinek szigorú betartásával, mint a napi események részletes és pontos feltárásával ezentúl is a vezető helyen fog állni.

Olvasóink az „Egyetértés Vasárnapja” című, gyönyörűen kiállított mellékletet is megkapják vasárnaponként. Nyolcz oldalas, számos reprodukcióval tarkított mellékletünkön előfizetőink megtalálják a hét érdekességeit, a küll- és belföld nevezetes eseményeit. Kapnak ezenkívül ebeszéléseket, karczolatokat, színházi történeteket.

A magyar közönségnek az „Egyetértés” a legkedveltebb lapja, ezt a szeretetet ezentúl csak fokozottabb munkássággal fogja klérdemélni.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra	2 kor. 40 fill.
Negyedévre	7 kor. — fill.
Félévre	14 kor. — fill.
Egész évre	28 kor. — fill.

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne állion be.

Lezuhant az építő-állás.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 26.

Borzalmas szerencsétlenség történt ma délelőtt a fővárosban. Budán, a Retek-utca és a Káplár-utca sarkán egy épülőben lévő háromemeletes palota állványai összeomlottak és az épület oromzatán dolgozó munkások a mélységbe zuhantak. Az áldozatok száma hét. Ezek közül kettő halálosan megsebesült, háromnak a sebesülése olyan súlyos, hogy ép ember sohse lesz belőlük. Kettő könnyebben sebesült ugyan, de ezek is hetekig nyomják majd a kórházi ágyat, amíg ismét kenyér után láthatnak. És ennek a szörnyű katasztrófának megint a lelketlen üzleti uzsoráskodás volt az okozója. A szerencsétlenség oka ugyanis az, hogy az építőállványhoz használt deszkaszálak és vastraverzek gyöngék voltak. Ezt állapította meg a hivatalos vizsgálat. Már most igazán kíváncsiak vagyunk, hogy kape a hét szerencsétlen munkás balsorsa valami elégtételt. Vajon becsukják-e azt a kapzsi vállalkozót, aki nyereszkeskedés éhségével ekkora szerencsétlenséget okozott.

A katasztrófa részletei a következők:

Az új ház, melyen a szerencsétlenség történt, a Krisztinavárosban, a Retek-utca, Káplár-utca sarkán lévő telken épült és két utcára néz. A ház Klein Miksa magánzó tulajdona s a munkát Biró Károly és Gyula építőmesterek vezetik, Madarász Sándor főpallérral. A házon körülbelül száz munkás, férfi és nő, dolgozik vegyesen. Az építést a tavasszal kezdték és tizennégy nappal ezelőtt eljutottak egészen a tetőig. Ott négy emelet magasságban az oromzaton most a padlás gerendázatát rakták le, köztük hatalmas vastartókat. Ma a közöket akarták kitölteni s ezért már tegnap nagy mennyiségű téglát és maltet szállítottak föl.

Ma reggel tíz munkás ment föl az állványokhoz a falra és megkezdte a munkát. Délelőtt tizenegy óra tájban a munkások egyszerre a gerendák és az állványok között valami gyanus recsegést hallottak. Ijedten akartak menekülni, de abban a pillanatban a vastraverzek engedtek és az egész felső rész a falon belül készített állvánnyal együtt irtózatossággal lezuhant a munkásokkal együtt. A leomló gerendák, téglák, deszkák, faldarabok átszakították a második emeleten lévő padlót és állványokat is és úgy hullottak le a földszintre. Rettenetes rémület támadt a földszinten s a porfelhőben uszó romok alól kétségbeesett segítségkiáltás, jajgatás hallatszott.

Az épületen dolgozó többi munkás ijedten rohant a reték-utcai részre, ahol a szerencsétlenség történt. Első dolguk volt, hogy társaikat kihúzzák az omladékok alól. Mások siettek a mentőket és a tűzoltókat értesíteni. Rövid idő múlva meg is jöttek a tűzoltók. Nagynehezen félrerakták a romokat és kiszabadították alóluk az ott vértől borított, vonagló, küzködő embereket. Ekkor már várták a sebesülteket a mentők. A romok alól összesen hét sebesült került hozzájuk. Legelőször Fehér János ötvenkét éves napszámos és Kalmár István tizenhat éves kőművesinas. Mindkettő súlyos agyrázkódást és több helyen esonttörést szenvedett; állapotuk halálos. Csakhamar hoztak még három sebesültet és pedig Fehér György tizenhét éves kőművest, Fehér Jánosnak a fiát, Buló János tizenkilenc éves kőművest és Kálmán József ötven éves napszámost. Mind a hárman súlyosan sérültek meg. A mentők ellátták őket a legszükségesebb segítséggel, azután mindháromat beszállították az új Szent János-kórházba. A romok alól végül még két sebesült került elő és pedig Balner István harmincznyolcz éves kőműves és Hirocsa Anna huszonöt éves malterhordó leány, akiknek a sérülése könnyebb természetű.

A szerencsétlenség helyén még a délelőtt folyamán megjelent a hatósági bizottság, amely helyszíni szemlét tartott és megállapította, hogy a háromemeletesnek szánt hatalmas bérpalota legfelső szintjén, ahol a padlásgerendázatot helyezték el éppen és a padlásra szolgáló menyezetet csinálták, a vastartók (traverzek) gyöngék voltak, de nem lehetett jó a betonfalazat sem. A tegnap Madarász Sándor pallér rendelkezése fölhordott építőanyag súlyát a tra-

verzek nem bírták el, meggörbültek, átszakították a falat és így történt a baj. Amikor azután lezuhant a sok anyag, átszakította a második emeleten a padló szerkezetet is. A vizsgálatot megindították arra nézve, hogy kit terhel a felelősség, mert minden jel azt mutatja, hogy a traverzeket nem lett volna szabad annyira túlterhelni és hogy gyöngék is voltak a falal együtt, sőt egyes fagerendák korhadtak is hozzájárult a szerencsétlenséghez. Az épülő házban a munkát egyelőre beszüntették. A rendőri sajtóiroda a szerencsétlenségről hivatalosan a következő jelentést adta ki:

A Retek- és Káplár-utca sarkán épülő új ház padlásszintű traverzei ma délelőtt tizenegy órakor a rájuk rakott deszka- és téglanyaggal lezuhantak s magukkal sodortak a magasból hat munkást. Az omló vas-, tégl- és deszkatömeg áttűve, elgörbítve az utjába eső traverzeket, a földszintre vágódott, ahol még egy munkást megsebesített. A sérültek neve: Balner István, Fehér János, Fehér György, Való János, Kalmár István, Kálmán József, és Hirsch Anna. Közülük Balner István és Kálmán József szenvedtek súlyos sérülést, agyrázkódást. A többiek sérülése kevésbé súlyos. A rendőrség megtartotta a helyszíni szemlét és nyomozást indított annak a megállapítására, hogy kinek, vagy kiknek gondatlansága, esetleg mulasztása tehető felelőssé a balesetért.

TÁVIRATOK.

A király és az alenconi herceg.

Ischl, augusztus 26. Ő felsége ma délelőtt 11 órakor az Erzsébet-szállóban meglátogatta az alenconi herceget.

Az alenconi herceg délután 12 órakor a császári villába hajtattott, ahol résztvett az udvari ebéden.

Tittoni utja.

Relchenthal, augusztus 26. Tittoni olasz külügyminiszter ma délelőtt elutazott Salzburgból, ahonnan Linzbe utazott tovább.

Tittoni olasz külügyminiszter és Schön államtitkár Berchtesgadenből barátságos hangú üdvözlő táviratot intéztek báró Aehrenthal külügyminiszterhez, aki ugyanily szellemben válaszolt.

Linzből jelentik, hogy Tittoni külügyminiszter délután négy órakor családjával ide érkezett és a Károly főherceg-szállóban szállott meg. A miniszter holnap reggel folytatja utazását.

Lloyd George Angliában.

Southampton, augusztus 26. Lloyd George pénzügyi államtitkár ma délelőtt ide érkezett.

Fjedelmi vendégek Norvégiában.

Krisztiania, augusztus 26. Az angol királyné és Viktória hercegnő ma délelőtt yachtkon ide érkeztek, ahol a norvég királyi család fogadta őket.

A holland-venezuelai viszály.

Hága, augusztus 26. De Reuss carracasi miniszteri rezidens ma délelőtt hosszabb tanácskozást folytatott a külügyminiszterrel.

Milovánovics Bécsben

Bécs, augusztus 26. Milovánovics szerb külügyminiszter ma reggel Bécsbe érkezett és délután a külügyminisztériumban tett látogatást.

Közgazdasági táviratok.

	Newyork.	aug. 26.	aug. 25.
Buza	locóbuza	101 ¹ / ₂	101
	szeptemberre	102	101 ³ / ₈
	decemberre	103 ³ / ₈	103 ³ / ₈
Tengeri	szeptemberre	87	86 ⁷ / ₈
	decemberre	—	75 ¹ / ₄
Csikagó.			
Buza	szeptemberre	94 ¹ / ₂	93 ¹ / ₂
	decemberre	95 ¹ / ₈	94 ¹ / ₂
Tengeri	szeptemberre	77 ¹ / ₄	77 ¹ / ₈

New-York, aug. 26. Gyapot New-Yorkban helyben 9.80 (9.80 tegnap), gyapot szeptemberre 8.73 (8.59), gyapot novemberre 8.60 (8.42), gyapot New-Orleansban helyb. 9.72 (9.72), petroleum stand white New-Yorkban 8.75 (8.75), petroleum stand white Filadelfiában

8.70 (8.70), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90) petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).

Csikagó, augusztus 26. (Zárlat.) Zsir szeptem. 9.30 (tegn. 9.27), zsír októberre 9.40 (tegnap 9.37), szalonna short clear, 9.12 (tegnap 8.87), sertéshus októberre 14.55 (tegnap 14.45)

UJDONSÁGOK.

Ablak alatt.

Nem tudad — ám meglestelek,
Ott álltam én is ablakodnál.
Azóta itt szívembe' zsong
Mind, amit játsztál és daloltál.

Majd jókedv, majd édes panasz
Visszhangzott a rejtelmes éjben,
Ha perczig fölsírt a szíved,
Mindiárt kacagtál rá kevélyen.

Bóditó, édes zürzavar...
Bubánat, tréfa egybefolyva,
Miként ha száguldó vihar
A rózsagyat szerte-szórja.

A vigszágot áttörte most
Egy hang, mint fájó halk sikoltás...
Szenvedő lelked kinja volt —
Lelkembe' cseng azóta folyvást.

De te csak játsztál gondtalan
S lovagjaid néztek mosolygva,
Hajlongott, bókokat hadart
Szerelmed léha sok bolondja.

Irigység lopva rám rohan,
Gyötört a féltés önfeledten.
Szerelmem' dacz váltotta fel
Teérted sóvárgó szívemben...

S megszántalak. De hát minek?
Részvétem tán könyvet fakasszon?
Az vagy te is, mint annyi sok
Hiu, tetszelgő, gyöngö asszony!

De otthon lámpám fényinél
Éjjeli csöndbe', bús magányban
Ismét hallottam kacajod,
És mindent, mindent újra láttam.

És láttam, amint arcodat
Párnád redőibe temetted,
Siratva vidám napjaid'
Siratva kacagó szerelmed'.

Prém József.

NAPIREND. Naptár. Csütörtök, augusztus 27. — Róm. kat.: Kul. József — Prot.: Ruben — Görög-orosz: aug. 14. Miklós pr. — Zsidó: Ab. 30. R. Chodes. — A nap két reggel 5 óra 12 perczkor, nyugszik este 6 óra 50 perczkor. — A hold két éjjel 5 óra 19 perczkor, nyugszik este 7 óra 47 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.

Allandó nyári kiállítás nyitva a Könyves Kálmán művészeti szalonjában Nagymező-utca 37. Belépő-díj nincs. — Nyári kiállítás nyitva a Nemzeti Szalonban. Belépő-díj 1 korona. — Az Uránia Kigyó-téri szalonja nyitva. Belépő-díj 20 fillér. — Egyenrubázati kiállítás a Techn. Iparmúzeumban zárva. — A Nemzeti Múzeum ásványtárai nyitva. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum zárva. — A Fővárosi Múzeum zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva. — A Történelmi Képcsarnok zárva. — A földtani intézet muzeuma nyitva. — A Közlekedési Múzeum zárva. — A Széchenyi-Múzeum nyitva. — Az aquinumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum nyitva. — A Rátb György Múzeum (Városligeti fasor 10.) nyitva. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva. — Az orsz. levéltár oklevélkiállítása zárva. — A nyilvános könyvtárak zárva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtt 9 órától vannak nyitva.

— Edvárd király Marienbadban. Lichtenstein herceg kerületi főnök és neje tegnap este a mecklenburgi nagyhercegné tisztelőtérre estélyt adtak, amelyre hivatalosak voltak Sir William Goschen angol nagykövet nejjével, gróf Nákó flumei kormányzó nejjével stb. Ma Izvolszki orosz külügyminiszter, Clemenceau francia miniszterelnök és valószínűleg Sturdza román miniszterelnök Karlsbadból Marienbadba érkeznek az angol király látogatására, akinél ebédre hivatalosak.

— A portugál király testőrsége. Manuel portugál király testőrségét ismeretlen okból hirtelen át-helyezték Lagosba és helyébe a Koimbra városban állomásozó Amália királyné-ezredet, amely királyi hűségéről nevezetes, rendelték be az udvarhoz szolgálatra. Ugylátszik, hogy a portugál király testőrsége megbízhatatlannak bizonyult.

— Tolsztoj Leó megint beteg. A „Novoje Vremja“ táviratot kapott Moszkvából, amely szerint Tolsztoj a birtokán komolyan megbetegedett. A grófné táviratilag kért orvost és gyógyszert. Pétervárott ma az a hír terjedt el, hogy Tolsztoj már elvesztette eszméletét.

— Kétly tanár üdülése. Dr. Kétly Károly egyetemi tanár több heti tartózkodásra Siófokra utazott.

— Koburg Lujzáról. Lujza koburgi hercegszasszony Aschenben telepedett meg és egy nyaralóban lakik. A Vossische Zeitungnak írják Brüsszelből, hogy Lipót király és leánya között már hosszabb ideje tárgyalások folynak avégből, hogy a király vásárolja meg a kérdéses villát a hercegszasszony számára és lássa el háztartásának szükségleteit, aminek fejében Lujza hercegnő kötelezné magát, hogy véglegesen szakít eddigi környezetével. A hercegszasszony még a legutóbbi napokban is Párisban lakott Mattasich Gézával és az egykori főhadnagy barátnőjével egy szegényes lakásban. Minden vagyona 70.000 frank, amiből nem képes megélni és nagyon rászorul atyja támogatására.

— St. Julien-Wallsee temetése. Salzburgban ma délután temették el igen nagy közönség részvétele mellett St. Julien-Wallsee elhunyt tartományi elnököt. A temetésen részt vettek: Ő felsége képviselőjében báró Bronn őrnagy szárnysegéd, továbbá József Ferdinánd főherceg, Ferenc Ferdinánd főherceget báró Cudenus Gábriel vezérkari kapitány, Alice nagyhercegnőt a toscanai nagyherceg özvegyét főudvarmestere és Lajos Viktor, Jenő és Péter Ferdinánd főhercegeket kamarásaik képviselték. A kormány képviselőjében báró Bienenrath belügyminiszter vett részt a temetésen. A székesegyházban dr. Katschthaler hercegek, biboros beszentelte a holttestet. Ezután a koporsót a pályaudvarra vitték, honnan a felsőausztriai Wolfseggbe továbbították, az ottani családi sírboltban való elhelyezés céljából.

— Kiténtetett karmester. Janda Venczél, a Budapesten állomásozó 44. számú gyalogezred karmesterét a király működése elismerésül az arany érdemkeresztel tüntette ki.

— Expedíció a tengeri kigyó felkutatására. A legfűresabb expedícióról adnak hírt a legnagyobb komolysággal amerikai lapok. Tizenöt amerikai természetűdős utnak indul, hogy felkutatson egy tengeri kigyót, melyről a hajósok oly sokat beszéltek, de amelyet a természetűdősök sohasem láttak színről-színre. Valamelyik észak-európai kikötőből indul el az expedíció különleges halászó eszközökkel. Azok az amerikai tudósok azt gyanítják, hogy az a sokat emlegetett tengeri kigyó husevő állat, tehát a megfogására szolgáló óriási horogra valóságos sertést fognak akasztani. A halászat története még nem tud ilyen nagyszabású expedícióról. A gőzhajó tizenöt élő disznót visz magával.

— Pogrom Déloroszországban. Odesszából jelentik, hogy a pogrom Déloroszországban mindinkább fenyegető jelleget ölt. A kiewi pogrom után Odesszában kerültek napirendre a véres zsidóüldözések. A Longeron villanegyedben a „Mihály arkangyal“ nevű reakciónárius szövetség tagjai az arra járó zsidókra lövöldözni kezdtek és közülök többet súlyosan megsebesítettek. A Lermontov-uton ugyan-csak nagy lövöldözést vittek véghez a szövetség emberei. Tolmacsov főkörmányzó rendeletére több szövetségi tagot letartóztattak. A zsidó lakosság körében nagy rémület uralkodik.

— Éles töltés az olasz hadgyakorlatokon. Délitiroloból írják a Tiroler Volksblattnak, hogy az olasz hadsereg nemrégiben az osztrák határ mentén gyakorlatot tartott, amikor váratlanul éles töltéssel löttek az olasz katonák az osztrák határőrökre. Csak annyi idejük volt az osztrák határőröknek, hogy fedezetbe húzódnak, fejük felett süvítettek a golyók. Később is sok éles lövés esett, de az osztrák határőrökben a golyók nem tettek kárt.

— **A konstantinápolyi tüzvész.** A Lokalanzeiger konstantinápolyi tudósítója jelenti, hogy a nagy tüzvészben temérdek ember égett oda. Szemtanuk beszélik, hogy egy csapat tüzoltó — lehetett tíz ember — a lángtengerbe pusztult el. Igen sok sebesültet ápolnak a kórházban. A leégett városnegyedben több istálló volt s ezekben a lovak negyven lóápolóval együtt odavesztek. A kóbor ebek száza égettek el. Tizenegy mecset, 7 iskola, 4 vágóhid és 6 szerb kolostor lett áldozata a lángoknak.

— **Akik a magasba törnek.** A levegő meghódítása most jobban izgatja a kedélyeket, mint valaha. Zeppelin példája sarkalja a feltalálókat, akik a legkülönbözőbb szerkezetű repülőgépekkel és léghajókkal pályáznak a babérért. Maga gróf Zeppelin fáradt. A kiállott izgalom megviselték idegeit. Meg azután a tolatók raja is üldözi. Még pedig nem csupán a hódolók. Hanem a kéregetők sokasága is üldözöbe vette. Az öreg ur ezek miatt egy időre piheni tért és úgy elrejtőzött, hogy senki se akadjon rá. Megnehezíti további kísérletezéseit, hogy nem képes olyan ötven hektáryi területre szert tenni, ahol léghajóállomását berendezhesse. Ő már 4000 márkát kínált hektáronként, de az illető birtokosok olyan óriási vételárat követelnek, hogy valószínűleg bírósági kisértés válik szükségessé. A Parseval-léghajó próbautját legközelebb megtartják. A német hadügyi kormány ezt a léghajót, siker esetében, meg akarja venni és az erre vonatkozó tárgyalások már folyamatban is vannak. — A „Times” Krouglic orosz hadi főmérnök repülőgépe mellett csinál hangulatot, amely — szerinte — a repülés problémáját végleg megoldja s amely óránként háromszázhusz kilométeres gyorsaságra képes. Krouglic ezenkívül most olyan szerkezet gyártásán dolgozik, amelyet nem motor, hanem a bennülő utas a saját izomerejével mozgatna. Washingtonban Orville Wright napokban, nagyszámu újságíró előtt mutatta aeroplanját, mely szerkezetében a fiúvére, Wilbur Wright aeroplanjához hasonlít s amelyet 25 lóerejű biztonsági szerkezettel ellátott benzínmotorok hajtják.

— **Meggyilkolt tábornokné.** Londonban ma bonczolták fel Inard tábornok meggyilkolt feleségének holttestét. A vizsgálat megállapította, hogy a tettesek előbb valami tompa eszközzel fejbe vágták az asszonyt, aki elterült az erkélyen s aztán revolverrel lőtték rá. A golyó füle mögött hatolt a fejébe, de nem ütött halálos sebet. Ekkor az asszony próbált feltápáskodni és szembe fordult gyilkosaival, akik halántékán lőtték. Egy pap körülbelül a gyilkosság idején automobilon haladt el az erdő szélén, amelyben a tábornokné nyaralója van és látott egy menekülő embert, aki körülbelül 40 éves lehetett. A rendőrség a kapott személyleírás alapján nyomozza a tettet.

— **Földrengés Kecskeméten.** Ma reggel megisméltődött Kecskeméten a földrengés. Reggel 8 óra 10 perczkor erős földalatti dübörgéssel és egymásután három lökéssel hat-nyolcz perczig tartó földrengés volt, mely az embereket úgy megrémítette, hogy ijedtükben sokan kifutottak az utcára. Kár nem történt sem emberben, sem épületben.

— **Lázadás egy faluban.** Somfő községben Szecsődy Gábor, Kovács János, Schulez András, Steiner István és Steiner György ottani lakosok felbujították a község lakosságát, hogy közmunkákat ne teljesítsenek s kényszerítsék Bartha Emil nagybirtokost, hogy fizessen az utak jókarbantartásáért. Szecsődy Gábor a munkásokat engedetlenség eseteére agyonveréssel fenyegette, mire a közmunkára kötelezettek a munkát abbanhagyták és az előjáróságnak az engedelmességet megtagadták. A lakosság hangulatát Szecsődy hazug rágalomokkal, hogy a földbirtokos megvesztegette a bírót stb. teljesen felizgatta. A csendőrséget összpontosították. A vizsgálat megindult.

— **Gyűjtögetés.** Sztára községben Jakab János felgyújtotta Marosics János és Marosics Ferenc községi előjárók szalmakazliját, mert az apjával való folytonos pereskedésében az előjárók nem neki adtak igazat.

— **Hajóösszeütközés.** Liverpoolból jelentik, hogy az Etruria Cunard-gőzös a Mersey folyó torkolatánál, amidőn ki akart kötni, összeütközött egy vontató-gőzessel, amely oly hevesen ment neki az Etruria hajó csavarának, hogy több vontató-gőzöst kellett igénybevenni a két hajó szétválasztására. A vontató-gőzös azonnal elsüllyedt, miközben egy ember életét vesztette. Minthogy az Etruria nem folytathatja útját, helyette az Umbria fog pénteken elindulni.

— **Orvosi körökből.** Dr. Irsai Artur egyetemi tanár nyári szabadságáról visszaérkezett és megkezdte orvosi rendelését.

— **Polgári iskolai igazgatók sorsa.** Kaptuk a következő sorokat: Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter múlt évi törvényeivel s az azokra vonatkozó rendeletekkel eléggé méltányosan rendezte a néptanítók anyagi ügyeit s kár, hogy ezt az egész népoktatási komplexum alkalmazotaival nem tette, amivel egy nagy méltánytalanságnak és igazságtalanságnak elejét vette volna. Megtörtént ugyanis az a szinte hihetetlen „rendezés”, hogy az elemi iskolai igazgató-tanítók az új törvények alapján fizetés jellegével bíró, tehát a nyugdíjba is beszámítandó igazgatói fizetési pótlékokat kapnak, ellenben a polgári iskolai igazgatók, akik ugyancsak a közös országos tanítói nyugdíjalap kötelékébe tartoznak, még ma is csak 400 korona igazgatói pótlékokat kapnak, amely azonban fizetés jellegével nem bírván, a nyugdíjba sem számítható be, miért is az elemi iskolai igazgató-tanítók igazgatói nyugdíjat kapnak, a polgári iskolai igazgatók részére pedig csak a tanítói fizetésük után állapítatik meg a nyugdíj összege. A nyugdíjalapjuk azonban — mint említém — közös! A közoktatásügyi miniszter megígérte ugyan, hogy hamarosan a polgári iskolai igazgatók illetményeit is méltányosan rendezni fogja, de, bár újabb sürgető kérvényt is nyújtottak be az immár egy év óta oly hallatlanul mellőzött polgári iskolai igazgatók s a minisztériumban nemcsak tudják, hanem be is ismerik ezt az anomáliát, sőt dr. Morlin miniszteri tanácsos hónapokkal ezelőtt sürgős orvoslást is ígért a nála járt kiadóságnak, mégis mindmáig minden a régiben maradt. Az 1903. évi Széll-féle fizetésrendezés terve szerint a polgári iskolai igazgatóknak 800—12000 korona igazgatói pótlék járt volna, vagy külön magasabb fizetési osztályok, de azért még ma is a X. és XI. rangosztályba tartoznak (a négy polgári, vagy középiskolai osztályt végzett telekkönyvvezetők ugyanide tartoznak) és nyomoruságos lakbérátalány mellett évi 400 korona „tisztelő-díj”-ért végzik nehéz, felelősségteljes munkájukat. Vajon mikor kerül ránk, polgári iskolai igazgatókra a sor, hogy oly fizetést, lakbérátalányt és igazgatói illetményt élvezzünk, aminő bennünket, felsőbb tanulmányokat végzett hivatalnokokat megillet? Ha a felső kereskedelmi, középiskolai, felső léányiskolai igazgatók részére külön fizetési osztályt nyitottak, vajon miért nem nyithatnának a polgári iskolai igazgatók részére is? Egy igazgató.

— **Köröznek egy automobilkereskedőt.** A rendőrség körözölevelet bocsátott ki Kozma Mihály budapesti kocsigyártó és automobil-kereskedő ellen, akinek Tavaszmező-utca 8. szám alatt volt garagea. A husz éves fiatal ember, aki atyjától örökölte üzletét, rendkívül vidám életet él. Ismert alakja volt az éjszakai mulatóhelyeknek és automobilját mindenütt ott lehetett látni. A kártya, lóverseny, szép nők elusztatták szépen mindenféle jóvedelmét és így nyult idegen pénzhez. Rosenzweig Adolf budapesti orvos átadta neki eladás végett automobilját; Kozma eladta, de a pénzzel nem számolt el. Így tett Fuhrmann Károly és Miklós kolozsvári kereskedőkkel, akik szintén siratják eladott automobiljuk árát. A megbízók aztán szorongatni kezdték Kozmát, aki ekkor szökésre gondolt. Előbb azonban még egy stiklit követett el. Elvállalta Davatka Béla abonyi földbirtokos automobiljának kijavítását 700 koronáért. A földbirtokos előre kifizette a javítás költségeit. Erre a kocsit rövid időn belül megérkezett, de 700 korona utánvétellel. A földbirtokos ennek dacára kiváltotta automobilját, ami azonban nem volt az, hanem egy nagy tömeg ócskavas, mert Kozma minden értékes és használható alkatrészt leszedett az automobilról és így kijavítva, küldte vissza azt. A 700 korona utánvételt is felvette és ezzel megszökött. Kozma, magas, sovány, kékszemű, fekete haju fiatal ember bajusza alig pelyhedzik. Megbízóinak kára 25.000 korona, de nem lehetetlen, hogy egyéb feljelentések is kerülnek majd ellene.

— **Lezuhant turista.** A múlt vasárnap az Olasz alpesi egyesület kirándulást rendezett az új menedékházhoz, amelyet ünnepiesen felavatott. Az egyesületnek egy Buffa nevű tagja tulságosan vakmerően egy szikla szélére kuszott s onnan a mélységbe zuhant. A kirándulók szeme láttára halt meg a szakadékban.

— **Kisiklott tehervonat.** A délután fél két óra-
kor Vágújhelyen áthaladó tehervonat utolsó három kocsija, két szénkocsi és egy petroleum-tartály az állomás mellett kisiklott és felborult. Tíz perczcel később a Zsolna felé haladó személyvonat mozdonyának egy szikrája felgyújtotta a kifolyt petroleumot. A vonatvezető azonnal ellengőzt adott, különben a gáztartályok meggyulladtak és felrobbantak volna. A vészjelzésre a közeli aczélgyár tűzoltósága a helyszínére sietett és lokalizálta a tüzet. Az egész petroleum, egy kocsi szén és három talpírákás esett áldozatul. Emberéletben nem esett kár. A forgalom másfél órai késedelem után rendben lebonyolítható volt.

— **A köpenicki kapitány csalódott.** A mi gyönyörű fővárosunk lakossága arra a hírre tett szert, hogy a beugrathatóság világrekordját tartja. A könnyen hevülő, élénk fantáziájú, kíváncsi budapestiek lépten-nyomon lelkesülnek és lelkesülve válogatás nélkül ünnepelnek. E reménység köszönhetjük Voigt mester, a köpenicki kapitány megfizetési látogatását is. Érdekes vendégünk és impresszáriója abban a hiszemben jött Budapestre, hogy a nyári mulatóhelyek vezetői hajba kapnak és tulicizálják egymást, melyiket érje az a szerencse, hogy a tragikomikus urat bármész közönségének bemutathassa. Ezt a hiedelmét az az értesülése is támogatta, hogy a Népszínházban Rajna „Rab Máttyás”-ában Kovács Miska és Ledófszky Gizella óriási tetszés mellett énekelt egy duettet, melynek ez a refrénje:

Én vagyok a kapitány...
— Én a kapitányom.
Köpenicki kapitány...
— És a kapitányom.

Ugy okoskodott szegény feje, hogy ahol ekkora népszerűségnek örvend, ott szívesen is látják. No meg azt is hallotta, hogy Magyarországon sok a „politikus csizmadia” s hogy még több legyen, minduntalan iparkodunk csizmadia fogni. De csalódott: keservesen csalódott. Mert, igaz ugyan, hogy jöttét egy csomó ember mohó kíváncsisággal leste, de egy sajtó, mint a jobb izlésű közönség tulnyomó része idegenkedett az ellen, hogy a szomorú hírre vergődött agastyán nálunk nyilvános helyen, nyereszkedési célzattal, mutogassa magát. E szándékának nagyon helyesen Boda főkapitány csukta be a rácsos kaput. A jeles „kapitány” ugyanis ma délelőtt megjelent a főkapitány előtt és engedélyt kérte, hogy egy budapesti mulatóhelyen bemutathassa magát és a börtönben írott szindarabját. Boda meghallgatta a kérelmet, de egyben el is utasította. Kijelentette, hogy a jó izléssel nem találja összeegyeztethetőnek Voigt Vilmosnak a nyilvánosság előtt való szereplését. Ha a mulató szabadult rabokat akar megszólaltatni, ilyenféle embereket nem kell külföldről behozni, akad az itt, sajnos, nálunk elég, de még eddig nem volt rá eset, hogy ilyesmit megpróbáltak volna. Voigt ravaszul arra hivatkozott, hogy ő tulajdonképpen azért jött Budapestre, mert a budapesti levegő jót tesz az egészségének. A főkapitány kijelentette, hogy megtűri itt, de csak addig, amíg közfelfűtést nem okoz. Mert abban a pillanatban, amikor bárhol közfelfűtést és csoportosulást okoz, nyomban a lezsizorubban fog ellene eljárni.

Voigt mester lehorgasztott fővel hagyta el a főkapitányságot és abbéli nézetének adott kifejezést, hogy a budapesti levegő nem felel meg jó hírének és olyan nyomozástól hat a mellre, hogy kénytelen sürgősen elutazni. Hans Sachs kései iparos- és író-társának utaválól egy német közmondással szolgálnak, mely így hangzik: — Schuster bleib' bei deinem Leisten! A budapesti kudarc különben arra indította a rabvisit várga impresszáriót, hogy Voigt felbontsák a szerződést. Az impresszáriók ma délután öt órakor elutaztak a fővárosból és este hat órakor a hírességből újra várgává degradálódott Voigt szintén hazautazott Berlinbe.

— **Gombamérgezés.** Zaláta baranyamegyei, drávamenti községben Péter János jó módú földmives leányai vasárnap, reggel gombát szedtek az erdőn, melyet délben a család elfogyasztott. A délután folyamán mérgezés tünetei mutatkoztak rajtuk, mire a korcsmába siettek pálinkáért, amely azonban nem használt. Péter két leánya a mérges gomba elfogyasztása következtében hétfőn reggel meghalt, míg a mai napon a családnak még hátralevő hat tagja is kiszervengett. Péter János két fia Budapesten dolgozik, kik haza siettek a veszedelem hírére, de már csak anyjukat találták életben, aki azonban később meghalt. A mérgezés áldozatait hatóság engedéllyel ma délután temették el s temetésükön a község összes lakosa megjelent.

— **Vörhenyjárvány.** Ujvidéken erős vörhenyjárvány lépett fel. A járvány már júniusban sok áldozatot szedett és 25 vörhenymegbetegedés közül 23 halálos kimenetelű volt. Néhány nap óta a járvány ismét új erőre kapott és különösen a szerb negyedben pusztit erősen. Ujabbán 30-an betegedtek meg vörhenyben, akik közül ketten meghaltak. A hatóság széleskörű intézkedéseket tesz, hogy a járvány továbbterjedését megátalja. Az összes iskolák megnyitását bizonytalan időre elhalasztották.

— **Elfogott verekedők.** A vasárnap történt tömeges verekedéseknek hőseit ma tartóztatta le a rendőrség. Nagyobb verekedés volt Újpesten az István-ut 21. szám alatt levő kocsmában, hol Farkas András hajókovácsot szurkálták meg s az intézkedő rendőrt, Fejes Jánost is tetteleg bántalmazták. Ebből az esetből kifolyólag letartóztatták Fiala János 32 éves hajókovácsot és Fiala Ferencz 31 éves gyári munkást. — Ugyancsak Újpesten a Rózsa-utca 6. számú kocsmában az összes vendégek összeverekedtek. Súlyos szurást kapott Kovács István asztalossegéd, Beszei Béla asztalossegéd és Ádám Mihály asztalossegéd. Az intézkedő Vukmann Sándor rendőrt szintén hátszurkálták s az most halálos sérüléssel a gróf Károlyi-kórházban fekszik. A rendőrség most a két főtettet: Ádám Lajos 19 éves és Ádám Sándor 20 éves asztalossegédek letartóztatta. — Még júliusban történt, hogy az óbudai Lusztig-féle kocsmában Anna Tivadar napszámos összeszólkózott Holubán Elek napszámosal. Az összeszólkózás vége az lett, hogy Holubán sörös-korsót vágott Anna fejéhez. Ezután kibékültek s Holubán 12 korona fájdalomdíjat adott át a vérző fejű Anna-nak. Eddig rendben volt a dolog, de Anna nemrég rosszul lett, felvétette magát a Margit-kórházba, hol a minap meghalt. A sötét korszak megrepesztette a koponyáját s abba halt bele. A rendőrség most Holubánt letartóztatta.

— **A köpenicki kapitány Budapesten.** Voigt cipész impresszáriója ajánlatot tett Beketow Mátyás czirkuszigazgatónak, hogy Voigt mestert a Helgoland vizilátványosság keretében, kapitányi egyenruhában léptesse fel. Beketow igazgató azt válaszolta, hogy csak tisztességes művészbereket léptet fel, börtönviselt szélhámosal az artisták együtt nem működnek, a Helgoland című látványosság különben sem szorul ilyen reklámra.

— **Halálozás.** Magyarországi és szolgálóházi Szőgyény-Marich Ferencz cs. és kir. kamarás, tartalékos huszárhadnagy meghalt Czeldömökön életének negyvennyolcadik, boldog házasságának tizenhatodik esztendejében. Holttestét Szolgaegyházra viszik s az ottani családi sírboltban teszik örök nyugalomra augusztus 26-án délelőtt tízenegy órakor. Halálát özvegyén, született Gorcey-Longuyon Pauline grófnőn és két leányán kívül testvérei, köztük Szőgyény-Marich László berlini nagykövét gyászolják.

x **Önkénteseket** felszerelő kedvező fizetési feltételekkel Blum Sándor Budapest, Váci-utca 15.

x **Tátrafűreden** a fürdőélet nagy élénkséget öltött. József főherceg családja s az Orleansi hercegnő ott időzésüket október közepéig tervezik. Darányi földművelésügyi miniszter szeptemberig marad Tátrafűreden, ahová a napokban várják Wekerle Sándor miniszterelnököt is. Az időjárás állandóan szép és derült.

x **Zászlók,** czimerek minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

x **Fodor-féle vivóterem** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme, különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

x **Bob-hasajtó** a legkellemesebb, 10 fillér.

A gyermek lelki nevelése.

— A család feladata. —

III.

A nevelés súlyos hibája: a gyermeknek tulságos elkényeztetése, becézgetése. Sok helyütt az elkényeztetés és a tulságos becézgetés mindjárt a csecsemőkori kezdődik s ennek művelése a gyermek későbbi korában is folytatódik. A hiba abban áll, hogy a gyermeket mindenkor kiszolgálják, öltöztetik, minden vágyát, kívánságát feltétlenül teljesítik s semmi körülmények között sem engedik, hogy ő is valamit dolgozzék.

A fentiek szerint a gyermek öntevékenységéről, mely a létért való küzdelem alapját képezi; továbbá a kellő szorgalomról szó sem eshetik. Az ily gyermek léhává, zsarnokká nő fel.

Ennek kapcsán szót kell tennünk a gyermeknek a gyakorlati életre való nevelését is. Mert a gyermeknevelés csak akkor helyes, ha ebben a gyakorlati életre való előkészítés rejlik.

Sajnos — öszintén be kell vallanunk, hogy a mostani gyermeknevelésben nagyon kevés a gyakorlati vonás. A jogos panasz nem annyira a fiuk, mint inkább a leányok nevelésére vonatkozik. Látjuk, hogy a jelenkori leánynevelésben legkivált a cziczoma, a

góg, a hiuság, a nagyravágyás stb. játszza a főszerepet.

Legtöbb család arra törekszik, hogy leányai minél szellemesebbek, sikkesebbek legyenek. Az ehhez megkívántató feltételeket: a különböző regények olvasásában, zongorázásban, idegen nyelvek tanulásában stb. vélik fölfedezni. A háztartás szépségei, üdőségei, melyek tovatűnt századokban oly kiválólag érvényesültek, a mai nevelésből többé-kevésbé hiányoznak. Hja! mindez nagyobbára a feminizmus aknamunkájából, kohójából ered, melynek azonban előbb-utóbb szomorú következményei lesznek.

A családi nevelés súlyos bűne: a gyermekneveléssel való nemtörődömség.

Az u. n. előkelőbb családok legtöbbje nem neveli direkt a gyermekeit, hanem csak indirekt. Nevelőket, nevelőnőket stb. tart gyermekei mellett s kizárólag csak azokra bizza gyermekei nevelését.

Az anya, vagy az atya csak nagy ritkán érintkezik gyermekeivel. A gyermekek illetéknéppen mások körében nevelkednek. Mily foku lehet itt a szülők szeretete a gyermek iránt s viszont.

Azt azonban nem szabad hangoztatnunk, hogy az u. n. tehetősebb családok ne tartanak nevelőket, nevelőnőket; tartanak, de a gyermeknevelést ne bízzák kizárólag azokra, hanem önmaguk is foglalkozzanak azzal.

Az u. n. szegénysorsu családok, ahol a mindennapi élet küzdelmei nem engedik a gyermekneveléssel való kellő foglalkozást; gyermekeik nevelését pusztán az iskolára bízzák. Abbeli eljárásukat, a fenti okok miatt, nem is lehet oly szigorú kritikával illetni, mint az előbbieket.

Magától értetődik, hogy a kellő nevelésben nem részesülő gyermek számtalan lelki hibát, félszegséget hoz magával az iskolába, melyek orvoslása felette körülményes. Minél fásultabb a lelki hiba, annál nehezebben gyógyítható.

Egyik-másik szülő gyakorta elegyedik gyermekei társaságába s bizalmas barátságot köt velük. Ez azonban magában véve nem hiba, sőt inkább üdvös cselekedet, mert nyilvánvaló, hogy a gyermek lelkivilágát csak az esetben láthatjuk a maga mivoltában, egészében, hogyha hozzá kellő fokig leereszkedünk. Amde hibát követ el akkor, hogyha abbeli műveléséből kizárja a szülői tekintély súlyát, a megkívántató komolyságot, mely a nevelésnél tetemes jellegzetességgel bír.

Ehhez azonos elbírálás alá vehetjük pld. a neveléshez szükséges következetességnek, szigorúnak, türelemnek stb. mellőzését is. A gyermeknevelés felette nagy türelmet, körültekintést igényel. Idegeskedés, kipkedés-kapkodás, elhamarkodottság, a nevelés köréből teljesen kizárandó.

Evégből mindaz, amit a gyermeknevelés terén alkalmazunk, észszerű legyen. A szülő parancsai, utasításai, felvilágosításai stb. rövidék, világosak s a gyermek elméjéhez mérték legyenek. Ne ismétlődjenek felette gyakran, mert az utóbbi esetben közömbössé válnak a gyermekek előtt.

Ha valamelyes parancsot, utasítást stb. kiadnak, ezt szigorú következetességgel végre is kell hajtaniok. Épp ezért, mielőtt a szülő valamelyes parancsot kiadná, vegye fontolóra annak keresztülvihetőségét is.

Nem helyeselhető a nevelésnél a fokozott szigorúság sem. Vannak családok, ahol a rendesnél nagyobb mérvű szigor és pedanteria uralkodik. A gyermek legkisebb csinyjét is teljes szigorral megtorolják. Az ily drákói szigorban nevelkedett gyermek mások társaságában valóságos oázisra talál, miért is minduntalan szabadulni kíván családjá köréből.

Elég szer halljuk a családban, hogy az a fiu, avagy az a leány a papa vagy a mama kedvence. Nevezetesen a szülők valamelyik gyermeküket, bizonyos, rendesen természetadta tulajdonságai miatt, nagyobb mérvben kitüntetik a többinél; az utóbbiakat pedig háttérbe szorítják. A papa avagy a mama kedvence különleges jogainál fogva, melyek a szülők dédelgetéséből, elnézéséből stb. fakadnak, testvéreit lenézi, kisebbiti, maga pedig önzővé, macacská, önféjűvé, türelmetlenné, zsarnokká lesz. Mig ellenben a háttérbe szorított gyermekek irigyekké, elégedetlenekké, szüleik irányában többé-kevésbé bizalmatlanokká válnak.

Ha már minden áron kitüntetjük kegyünkkel valamelyik gyermekünket, ne tegyük azt a gyermek természetadta tulajdonságáért (szépség, okosság, ügyesség), hanem inkább kitartó szorgalmáért, jó magaviseletéért stb.

Záradéku szóra kell érdemesíteniünk a gyermek büntetését is. Erre nézve néhány vonással csak azt jegyezhetjük meg, hogy minden büntetés, a legcsekélyebb, a legenyhébb is, teljesen igazságos és a gyermek úgy testi, mint pedig szellemi világa fejlettségéhez mért legyen. Mert tudvalevő, hogy nincs rombolóbb hatású a gyermek szellemi nyilvánulásainak egységes és összhangzatos működésére, mint valamelyes igazságtalanság, meggondolatlan büntetés.

Mielőtt tehát a gyermeket valamelyes elkövetett vétségéért megbüntetnők, tegyük megfontolt bírálattunk tárgyává a vétség oka-fokát s csakis ennek megtörténte után szabjuk ki a gyermek korához, a vétség minőségéhez mérten a megfelelő büntetést. Együttal azon legyünk, hogy minden büntetés bizonyos erkölcsi haszonnal társuljon. A testi büntetés a gyermek neveléséből teljesen kiküszöbölendő. Mert tudnunk kell, hogy a nevelésnél sokkal többre megyünk pld. a nyugodt, szelíd hangú utasítással, mint éktelen lármával, büntetéssel s erőszakoskodással.

Az előadottakon kívül még számos hibát fedezhetnénk fel az egyes családok nevelésében, de e sorok szűk keretei nem engedik, hogy ezuttal ebbel ténykedésünkkel tovább mehessünk. A hibák részleteiről más alkalommal szólnunk.

Szobolovszky István.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A Nemzeti Színház jövő szezonja.

Budapest, augusztus 26.

Tóth Imréről, a Nemzeti Színház új igazgatójáról leplezetlenül elmondottuk véleményünket és szemlélyéből jóslottunk az első magyar színpad jövődjéről alakulására is. Tóth Imre programjából saját érte-sülésünk alapján is közre adtunk csaknem mindent és akkor is csak azt konstatáltuk, hogy más a program és más a tervek megvalósítása.

A lovgiasság köteleességünké teszi, hogy megengedjük a Nemzeti Színháznak, hogy szóhoz jusson és elmondja a jövő szezonról azt, amit mondani tud, vagy amit mondani jónak lát.

A tervezet, amelyet hozzánk beküldtek, körülbelül a következőket tartalmazza:

Tóth Imre, a Nemzeti Színház új igazgatója nagyjában elkészült már a szeptemberben kezdődő új szezon tervével, amely együttal természetesen nem szorítkozhatik csupán azokra a darabokra, amelyek a jövő évad folyamán valóban színre is fognak kerülni a Nemzeti Színház színpadán, hanem fölölel együttal azokat a feladatokat is, melyeket az igazgatóság kötelezőnek ismer magára nézve, de amelyeknek művészi megoldására egy esztendőnek bármily kitartó munkája nem lehet elegendő. A program számol mindazokkal a feladatokkal, amelyeket a Nemzeti Színház multja és hivatása ir elő. Itt első-sorban természetesen a magyar drámairodalomról van szó, amelyet a Nemzeti Színház teljes erővel és odaadással fog kultiválni, de együttal azzal a határozottan kifejezett czéllal, hogy az eredeti természetből csakis a jókat fogja bemutatni a közönségnek. Ez a szigorú mérték azonban nem fogja megakadályozni az igazgatóságot abban, hogy minden igazi tehetséget a legnagyobb szeretettel felkaroljon, fejlődését elősegítse s a színpadhoz való utját egyengesse. Minthogy még a mult szezonban benyújtott és elfogadásra ajánlott darabok kivétel nélkül visszakerülnek az újjászervezett dráma-bíráló-bizottság elé, az igazgatóság csakis a bizottság döntése után lesz abban a helyzetben, hogy az eredeti újdonságokról érdemlegesen nyilatkozhatssék. Az igazgatóság a dráma-bíráló-bizottság által előadásra ajánlott darabokból fogja kiválasztani a színrehozható újdonságokat, s e tekintetben az a szempont fogja irányítani, hogy a főváros egyre szaporodó kisebb-nagyobb színpadjai mellett a Nemzeti Színház nem szolgálhat

egyébként bármily tiszteletreméltó kísérletek szinpadául.

A régi magyar műsorból a színház fokozatosan fel fogja eleveníteni mindazt, ami a magyar drámai kultúrát reprezentálja: Bartók, Csiky, Dóczy, Rákosi stb. egy-egy drámájának felelevenítése mellett kiváló gondja lesz Szigligeti Edére, akinek egyik legkitünőbb vigjátéka, „A mama” még az idén színre kerül, a Biedermeyer-korszak művészi stílusában. Színre fognak kerülni Szigligeti népszínművei, amelyek e zsánerben legjobban állották ki az idő próbáját, nemkülönben azok a legjobb népszínműveink, amelyek nem hajolnak még át az operette stílusába. Ezek közül Abonyi Lajos népszínműve, „A betyár kendője” már a szeptemberi játékrandben szerepel. Az igazgatóság a legnagyobb szimpátiával nézi a magyar népies színművet, de fejlődésképesnek csakis abban az irányban tartja, amelyet Gárdonyi Géza évekként elzött a „Bor”-ral megjelölt, amikor az ugynevezett népszínmű anyagát kiemelte a ballet és az operett kereteiből és egy tiszta, művészies drámát írt. A népies színműnek ez irányú fejlődését az igazgatóság tőle telhetőleg elő fogja segíteni.

A külföldi modern drámát illetően az igazgatóság első feladatának ismeri, hogy a modern dráma nagymesterének, Ibsennek illő helyet biztosítson a Nemzeti Színház műsorában s ehhez képest már szeptember utolsó hetében színrehozza Ibsen első modern drámáját, „A társadalom támaszait”, mely 18 évvel ezelőtt még teljes megértetlenségre talált, úgy, hogy mostani előadása, teljesen új szereplőkkel, bemutatászámba mehet. Követni fogja ezt még ugyanebben a szezonban Ibsen egy másik drámája s az igazgatóság reméli, hogy módjában lesz idővel egy Ibsen-műsort kiépíteni. Ibsen mellett még az idén színhoz jutnak Bernard Shaw és Hoffmannsthal s bár az igazgatóságnak az a feltevése, hogy a forrongó és küzdő irodalmi áramlatokért a Nemzeti Színház nem exponálhatja magát, viszont a már megállapított irodalmi értékek elől nem fog elzárkózni. A francziák közül Brieux (Simone) és Capus (A két férfi) szerepelnek egy-egy nagy-sikerű darabjukkal s terve van véne Anatole Francenak egy kiváló drámája (Crainquebille). Foglalkozik az igazgatóság egy Eche-gara-y-féle darabbal is, a Nemzeti Színház régi játékrandjából lassankint fel fogja frissíteni azokat a darabokat, amelyek a megváltozott irodalmi viszonyok között is értékek maradtak.

A klasszikai játékrand gerince természetesen Shakespeare lesz, akinek „Antonius és Kleopatra”-ja teljesen új fordításban, új szereposztással, berendezéssel és kiállításal kerül színre október hó legvégén. Lesz még egy Shakespeare-felújítás a szezon másik felében s az igazgatóság egyik legfőbb feladatát látja abban, hogy a Shakespeare-műsört ki szélesítse s a gondosan előkészített előadásokkal abban az irányban haladjon, amelyen a mai szinpad egészen új és nagyszerű hatásokat hoz ki Shakespeare munkáiból. Molière egy már évtizedek óta nem adott darabja „Az urhatnám polgár” lesz a december havi klasszikus repriz és az igazgatóságnak gondja lesz rá, hogy a német klasszikai dráma, mely részben ismeretlen a magyar közönség előtt, legkitünőbb alkotásaival szintén helyet nyerjen a Nemzeti Színház játékrandjében. Hebbel és Grillparzer egy-egy darabja talán már a közel jövőben színre kerülhet. Az igazgatóság természetesen Goethe Fausztját is fölveszi a játékrandjébe és e művészileg és technikailag egyaránt nagy gondosságot igénylő repriz még ez évad folyamán meglesz.

A nagy külföldi szinpadokon a görög tragédiának évek óta egy új renaissance-a tapasztalható, melyet a Nemzeti Színház át fog plántálni a magyar közönségre. Ezidőszent egyetlenny görög tragédia szerepel a műsorban, de már a jövő év elején bemutatóra kerül Aischylos Orestes-trilógiája, az igazgatóság nem fogja kiaknázatlanul hagyni azokat a gyö-

nyörű művészi feladatokat, amelyeket az ó-görög tragédia-irodalom kínál. E görög tragédiákban a többi között nagy tragikai feladatokhoz jut Jászai Mari, aki legnagyobb sikereit ezekben a nagy tragédiákban aratta.

A Nemzeti Színház meglevő játékrandjét illetően az igazgatóság a legnagyobb változatosságra való törekvés mellett iparkodni fog azon, hogy a szereposztást folytonosan s előadásait fokozatosan tökéletesítse. Ezek a szempontok vezették a szeptember havi műsor összeállításában, mely 23 szerzőtől hoz 30 darabot, melynek több mint harmadrésze klasszikusokból telik ki. Három repriz lesz szeptemberben: „A nevelés precieus”-ök (Molière), „A betyár kendője” (Abonyi Lajos) és „A társadalom oszlopai” (Ibsen).

Az igazgatóság ezután közli a szeptemberi műsort, amelyen az ismertebb és beváltabb darabok szerepelnek.

Ma is csak azt mondjuk, amit a multkor: programban sohasem fukar az ember, de más kérdés, hogy a realizáláshoz megvan-e a kellő ereje, erélye és tudása

(*) **Gondanyó.** Az a néhány szál bátor vállalkozó, aki ma kimerészkedett a „Városligeti Nyári Színház” című műintézetbe: bizalommal ment ki. Ezuttal csodálatosképpen nem adtak Matyiádat s ebből a tényből a közönség azt tételezte fel, hogy néhány értelmes szót fog hallani. A ligeti muzsahajlék azonban, tradícióhoz híven, hamarosan lehűtötte az amugy is sovány bizalmat és a színészek olyan jobb ügyre méltó buzgalommal hasogatták a kulisszáknak csufolt rongyokat, hogy az éktelen brülláriából a legjobb fülű ember se tudott egy hangnyi darabot kihallani. A Gondanyó német darab, a szerzője természetesen szintén német, akinek nevével nem érdemes ferasztani magunkat. A darab rossz: abszolút értelemben és állítólag lefordították magyarra is. Több betűt igazán kár pazarolni az egészre. Néhány elszánt embernek mégis tetszett, ami azzal magyarázható, hogy a Matyi műveivel szokott városligeti közönségnek minden más férczelmény klasszikus darabnak tűnik.

(*) **Kutya van a kertben.** A Vígsházban az idei újdonságok sorozatát Feydeau Georgesnak, az Osztrigás Miczi és a Miczi hercegnő szerzőjének új művével, a Fuce á l'oreille című bohózatával nyitják meg. Az újdonságot, amelynek „Kutya van a kertben” lesz a magyar címe, a Neuveautés-színházban adták.

(*) **Humperdinck Bécsben.** Humperdinck Engelbert, az ismert német zeneszerző, hír szerint, dr. Marchet osztrák közoktatásügyi miniszter buzdítására Bécsbe költözik, hogy ott a zeneszerzés mestersikájának vezetését elvállalja.

(*) **Királyszínházi hírek.** Holnap, csütörtökön lép fel utoljára esti előadásban, Martos Ferencz 100 év múlva című revüjének keretében az Iris repülő ballet. Pénteken felújítják a Varázskeringőt, melyben hosszabb szabadsága után először lép fel Petrás Sári; ugyanez estén mutatkozik be Király Ernő, a színház új tagja Niki szerepében. Szombaton és vasárnap este felújítják a Dollárkirálynőt.

(*) **Wagner Siegrind új operája** a Bohemia bayreuthi értesülése szerint a berlini királyi operaházban kerül bemutatásra.

(*) **A mama barátai bemutatója.** Nancey és Armont bohózata, amelyet Adorján Andor A mama barátai cím alatt fordított magyarra, pénteken, e hó 28-án kerül a Magyar-Színházban bemutatásra. Vasárnap lesz a Magyar-Színházban az első délutáni előadás, amikor a Császár katonái kerül színre olesó helyárrakkal.

(*) **Eszéken tilos a magyar operette.** Az eszéki közsgtanács bizottság elutasította a pécsi operett-színház kérését, hogy engedelmet kapjon Eszéken magyar előadás tartására. He n e z szocialista vezér a kérelem pártolói között volt, de kisebbségben maradt.

(*) **Körmöcbányai színészet.** Tóvári Antal jól szervezett társulata a mult héten kezdte meg előadásait Körmöcbánya vegyesajku közönsége előtt.

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári raktárakban vásárolt 3-6 méteres legújabb divatu minta gyapjuszövetekből mé: tők szerint készítok: finom öltönyt... 21 fitért nagyon finom prima öltönyt 26

A magyar nyelv terjesztése körül nemzeti missziót teljesítő társulat inkább művészi, mint anyagi sikerrel játszik a kisszámú közönség nagy meglepedésére. Kiválóbb tagjai: Thuri Mariska, Demetrovics Katinka, T. Földvári Mari, Hegyessy Gyula, Tiszai Miksa és elsősorban maga az igazgató. Szeptember elsejétől Huszti Mari, a vidék legcsinosabb szubrettjeinek egyike, szintén Tóvárihoz szerződött.

(*) **Heine reliefképe.** A düsseldorfi Bolkerstrasse-ben áll Heine Henrik szülőháza, melyet egy igénytelen emléktábla jelöl meg. A tábla felirata a hosszú évek folyamán egészen elmosódott, de egy Márkus nevű brüsszeli tökepezés, a nagy költő rajongó tisztelője, díszes plakettet készített, melyet az emléktábla alatt helyeztek el és e napokban lepleztek le. A plaketten az ifju Heine domborművü arczképe látható.

(*) **A Budal Nyári Színházban holnap, csütörtökön a Szép Heléna operette kerül színre másodszor, B. Répássy Gusztival a czimszerepben. Szombaton Offenbach „Hoffmann meséi” című operáját adják. A czimszereplő Bejczy György lesz. A hármas női főszerepet Maleczky Bianka, Fóti Frida és Bejczyznő éneklék.**

(*) **A bayreuthi előadások deficiztje.** A bayreuthi ünnepi előadások ezidei ciklusa, amely csütörtökön a „Parsifal” előadásával véget ért, anyagilag deficiztellel zárult. A jegyek, mint rendesen, ugyan most is elkelték, sőt több esetben pótülőhelyekről is kellett gondoskodni, de a művészek az idén jóval nagyobb honoráriumot kértek és kaptak, mint az előző években és ez idézte elő a deficiztet.

(*) **Erzsébet királyné emlékszoobra.** Erzsébet királyné emlékszoobrára ez év őszén újra kiírják a pályázatot, minthogy az eddigi pályázatok nem vezettek sikerre.

(*) **Egy főrendező halála.** Stahl Lajos, a drezdai udvari színház művésztagja és főrendezője Blankenbergheben meghalt. Az elhunyt művész Brünbben született, mint tényleges tiszt végigharcolta a boszniai hadjáratot s Laube idejében a bécsi Stadttheater tagja volt.

(*) **Fodor Ernő okl. zenetanár zeneiskolájának ezidei évkönyve** most jelent meg. Az intézet fejlődését mi sem mutatja jobban, mint hogy az elmúlt tanévben már 695 növendéke volt. A tanári karban az Orsz. Zeneakadémiát végzett okl. tanárok legjelebbjei foglalnak helyet, szám szerint 38-an. Az ének-tanszak bővítésére Szilágyi Arabbellát, a m. kir. Opera volt drámai énekesnőjét, míg a zongora-tanszakra Chovan Margit, Radó Elek, Szauder Teréz és Tóth Árpád okl. zenetanárokat szerdette ujabban az igazgatóság. A beiratások folyó hó 27-től eszközölhetők az igazgatósági irodában (Liszt Ferencz-tér 4).

(*) **Színházgégés Barcelonában.** Barcelona egyik színházában e hó 24-én este, előadás közben, óriási tüzvész tört ki, amelyet a késő éjjeli órákban sem sikerült elfojtani.

(*) **Háromezer koronás nagy díjpályázat amatőr-fényképekre.** A magyar amatőr-fényképezés fejlesztése és terjesztése körül évek óta lelkesen fáradozik a magyar amatőr-fényképezők kitünő szaklapja: „Az Amatőr”. E cél érdekében nem riad vissza semmiféle anyagi áldozattól sem. Élénken bizonyítja ezt az a nagy díjpályázat is, melyvel fokozott munkára és magyaros témák keresésére és feldolgozására kívánja serkenteni amatőr-fényképezőinket e szaklapjuk szerkesztősege. A háromezer korona összéértékű díjakat elsörangú, értékes fényképező gépek, felszerelések művészi plakettek, készpénzdíjak, oklevelek stb. képezik. Az érdekes és minden fényképező ambíciójára érdemes pályázaton úgy kezdők, mint haladottabb amatőrök is résztvehetnek. A képek beküldési határideje ez év november elsején jár le, de a bejelentésnek legkésőbb szeptember 15-ig kell megtörténnie, mert a pályázók száma máris meghaladja az ötszázat.

6 visít Fénykép 1 f50
HUNNIA FÉNYKÉPESZ.
BUDAPEST, KÁROLY-KÖRUT 6.

Magyar-utca 6. az emeleti ter mekben.
Museum-körut és Kossuth Lajos-utca sarok, mellett

Angol, francia és amerikai rendszerű
KÉSZPENZERT félárban:
rubázkodhatik minden ember finoman és elegánsan
Az ország- elsörangú
szá ismert Zélinger Samu ur- szabónál

A tudomány mai állása szerint az Odol kimutathatólag a legjobb szer a fogak és száj átváltsárára.

FŐVÁROS.

(A vásárcsarnoki ipari árusok. A vásárcsarnoki rakodókat ki akarják bővíteni s ezért a vásárcsarnok igazgatósága felmondta a vásárcsarnoki ipari árusok helyeit. A vásárcsarnok igazgatójának ez a rendelkezése erősen sujtotta volna az ipari árusok ekziszcncziáját. Dr. Vázsonyi Vilmos vezetése mellett ma délben küldöttségileg jelentek meg a vásárcsarnoki ipari árusok dr. Bárczy István polgármester-nél, akit arra kértek, hogy hagyják őket a vásárcsarnokban, vagy a vásárcsarnokok közelében valamely fedett helyiségben. A polgármester megígérte, hogy a tanács mindent meg fog tenni arra nézve, hogy a kérdés kedvező megoldást nyerjen.

(Uj elemi iskola. Az Erzsébetváros külső részében, a Hermina-kápolna tözsomszédságában, egyik homlokzatával a Hungária-köruttra, a másikkal a Hermina-utra nagyobb szabásu elemi iskola épül. A tervek szerint, amelyeket a mérnöki hivatal most mutatott be a tanácsnak, a kétemeletes épületben összesen harminczhárom tanterem lesz, azonkívül tornaterem, igazgatói lakás és minden szükséges más helyiség. Az összes építési költség a berendezéssel együtt mintegy hétszáz ezer korona. Az iskolában több, mint kétezer gyermek számára van hely, de a termeket úgy tervezték, hogy szükség esetén kétezeröttszáz tanulót is befogadhatnak. A nagy épület-tömbnek ezidén csak a Hermina-uti felét kezdik építeni s a mint ezzel készen lesznek, a Hungária-uti részt is megkezdik. Pedig jó volna az építést egyszerre végezni, mert előreláthatólag az árak megint emelkedni fognak, aminthogy évek óta folyton emelkednek. Így tíz évvel ezelőtt egy-egy tanterem építése tizenötezer koronába került, míg ma ez az iskola tantermenként huszezer korona költséget igényel.

(A pálinkamérések ellen. A ferenzvárosi függetlenségi pártkör tegnap tartott választmányi ülése elhatározta, hogy a pálinkaméréseknek vasárnaponkint leendő bezárása végett a főváros törvényhatóságához kérvényt ad be. Egyuttal elhatározták, hogy a mester-utczai új házak 30 évi adómentessége és a Boráros-téri hid érdekében népgyűlést tartanak a kerületi társaskörök bevonásával.

(Panaszok a molnárok ellen. Azokra az ismételt fölmerült panaszokra való tekintettel, amelyeket egyes molnárok és a megbizottak ellen tettek, a kereskedelemügyi miniszter leiratot intézett az összes másodfoku iparhatóságokhoz, amelyben föl-hívja ezeket, hogy a kihágás eljárását minden olyan esetben folyamatba kell tenni, amidőn a molnár a hatósági közegek előtt nem képes hitelt érdemlő módon igazolni, hogy a gabonát csupán őrlés végett hordta össze és az egyes felektől a gabonát nem egyszersmind lisztnek eladásra kínálása mellett vásárolta meg.

(Testületek burkoló-járuléka. A belügyminiszter jóváhagyta a közgyűlésnek azt a határozatát, amelylyel több vallási testületnek burkoló-járulékat segítségképpen megszavazta. Kijelentette, hogy a jövőre nézve a segítségnek ezt a teljesen öletszerű módját jóvá nem fogja hagyni.

(Az aixi-olaj hamisítása. A földmivélségügyi miniszter egy közelébb előfordult eset alkalmából ki-mondotta, hogy a szézám-olajnak aixi-olaj gyanánt való forgalomba hozatala kihágás, mert a szézám-olajat vagy a saját neve alatt, vagy legföljebb tábla-olaj czimén szabad forgalomba hozni. A miniszter

kijelenti végül, hogy az illető hamisítóra a kerületi elüljáróság részéről kiszabott büntetést: husz korona lefizetését, illetőleg az ennek megfelelő egy napi el-zárását helybenhagyta.

TÖRVÉNYSZÉK

§ A vác-rétsagi rablótámadás. A nógrádvérőcei rablók közül még mindig csak három ember van a nyomozó hatóság kezében. Az elmenekült negyedik tettes állítólagos kézrekerítéséről egy ruttkai távirat adott hírt. A ruttkai állomáson ugyanis elfogtak egy horvát vasutépítési munkást, akire teljesen ráillik a Teschenből elmenekült negyedik rablónak személyle-irása. Markovics Dragolinnak hívják ezt a Ruttkán elfogott embert. Magas, erős természetű, barna, himlőhelyes arcú ember, épp úgy, mint a Teschenből elmenekült negyedik rabló. Dr. Bálint Ernő kir. ügyész daczára ennek a feltűnő hasonlatosságnak, mégis megállapította, hogy ez a Markovics Dragolin nem azonos személy a hasonló személyleirással bíró és szökésben levő Mesztics Józseffel, a negyedik tettesrel. Fiabányi zólyombrezói lakos, alvállalkozó a zólyombrezói csendőrörs előtt kijelentette, hogy ez a Markovics augusztus 10-ig Szászrégenben dolgozott, azután pedig Kolozsvárra ment, ahol augusztus 24-ig tartózkodott. Dr. Bálint Ernő kir. ügyész a mai napon távirati uton kereste meg a szászrégeni és zólyombrezói csendőrörsöt, továbbá a kolozsvári rendőrséget, hogy állapítsák meg pontosan az időpon-tot, mikor tartózkodott ott ez a Markovics, milyen körülmények között élt, kikkel érintkezett stb.

A ma reggeli lapok azon hiradása, hogy az uivideki rendőralkapitánynak a beocsini vasutépítő munkások közötti nyomozatával sikerült volna meg-állapítania azt, hogy Orlics, alias Bosznicsnak ez utóbbi neve is hamis — nem felel meg a valóságnak. Milincevics vasuti munkás előadta vallomásában, hogy Bosznics ez év márczius havában nála lakott. Bosznics akkor nem dolgozott, de azért bőven köl-tekezett. A többi munkások is emlékeznek Bosznicsra, akit Nikolaj néven ismertek s akinek vezetéknévét már nem tudták. Marovitsot ezek a munkások Ruka-vina néven ismerték. Annyi kétségtelen s ez a fő a nyomozásra nézve, hogy Bosznics és Marovits együtt voltak lenn Beocsinban s így a véres rablótámadás előtt már ismerték egymást.

Dr. Bálint Ernő kir. ügyész ma távirati uton me-gkereste az uivideki rendőralkapitányt aziránt, hogy ál-lapíttassa meg, vajjon Sörös Péter ott volt-e abban az időben Beocsinban, érintkezett-e Marovicscsal és Bosznicscsal? Az ügyész ma küldte szét a szélrőzsa minden irányába a három elfogott rabló sokszorosí-tott fényképeit. Különös sulyt helyez rá az ügyész, hogy ennek a három embernek a fényképét a horvát-oroszai államügyészségek az összes letartóztatási in-tézetek őrszemélyzetének mutassák meg. Hátha így valaki felismeri ezek közül s megállapítható lesz, hogy voltak-e már büntetve, miért s kik voltak a büntésaik? A zágrábi csendőrkerületi parancsnok-ság is kapott a fényképekből, hogy ezeket mutattassa fel Bukovóban, továbbá Petrinje melletti Bacugán, ahol Orlics és Grodics szintén együtt dolgoztak. Fény-képeket kapott még a breznóbányai csendőr-járás-örmester, az uivideki rendőrség, a radosnyai csend-őrörs, hogy ezek felmutatásával igyekezzenek az el-menekült rablónak, Mesztics Józsefnek nyomára akadni mielőbb.

§ Bűnügy — feljelentés nélkül. Rendkívül érde-kes bűnügy került mostanában az aradi esküdtzék elé tárgyalásra. A vádlott Krivány János, az arad-megyei árvapénztár sikkasztója, aki a fegyházból való kiszabadulása után harmadszor is megnősült és nőt vett Lu Matildot, Kaltenhuber József ké-ményesprő elvált nejét. Napirenden voltak a czi-va-kodások, veszekedések és Galsán, ahol feleségének szőlője van, annyira összeveszték a házastársak, hogy Krivány a veszekedés hevében revolvert rán-tott és háromszor nejlére lött. Az asszony a lövések következtében összeesett, majd később eszméletre tért és vasuton bement Aradra, ahol nyomban gyógy-kezelés alá vették. Krivány a merénylet után elme-nekült és csak napok mulva sikerült őt Gyoronon el-fogni. Beszállították az aradi ügyészség fegyházába. A vizsgálati fogságból azonban felfolyamodására sza-badon bocsátották. Krivány szabadlára helyezése után nagyobb bonyodalmak keletkeztek. Kriványné ugyanis nem tett feljelentést férje ellen, sőt a vallo-

mást is megtagadta ellene. Az ügyészség ekkor, mi-után hivatalból üldözendő bűncselekményt látott fen-forogni, megindította az eljárást és a vizsgálóbíró el-rendelte, hogy orvosszakértők vizsgálják meg Kri-ványnét, vajjon sérülései öngyilkossági kísérletből keletkeztek-e — mint ezt utóbb állította — vagy pe-igd azokat idegen kéz okozta. Az orvosi vizsgálat bi-zonyára megállapította volna ezt, de Krivány védője elébe vágott a vizsgálóbírói intézkedésnek. Felfolya-modást adott be a végzés ellen a vádtanácshoz, amely a vizsgálóbíró határozatát megváltoztatva, ki-mondta, hogy Kriványné bírói végzésre orvosi viz-gálat alá nem vehető. Az ügyészség azonban mégis vádat emelt Krivány János ellen, szándékos ember-ölés büntetnének kísérlete miatt. A törvényszék vád-tanácsa a védő kifogásai alapján a vádiratot elutasí-totta. A nagyváradi tábla a vádtanács határozatát megváltoztatva, Krivány Jánost házastársan elköve-tett szándékos emberölés kísérletének büntette miatt vád alá helyezte és az ügynek letárgyalását esküdt-zéki főtárgyalás elé utalta.

§ A miniszterelnökség sikkasztója. Halász De-zsőt, a miniszterelnökség sikkasztó napidíjasát, ma-ujból kihallgatta dr. Krezsák vizsgálóbíró azon újabb bűncselekményére vonatkozólag, amelyet letartóztatá-sa óta fedeztek fel. Halász Dezső ugyanis Donáth Gyula szobrászművész nevében is felvett a központi állampénztárból 6000 koronát hamis kiutaló rendelet és hamisított nyugta alapján. A bűnös napidíjas czi-nikusán ismerte be tettét s elmondta, hogy a pénz nőkre költötte el. Három-négy hisztériás nővel is volt egyszerre viszonya s ezen urí passziója sok pénzt emésztett fel. Védője meglátogatta ma benn a fegyházban s Halász arra kérte, hogy utaltassa ki ré-szére azt a 40 korona napidíjat a miniszterelnökség-től, amelyet ő ebben a hónapban a letartóztatása nap-jáig becsületes munkával kiérdemelt. A védő figyel-meztette Halászt, hogy ez mégis csak különös kí-vánság.

— A 16.000 koronáért én ülök fogok, azért meg-bűnhődöm. De a jól kiérdemelt munkadíjamat nem engedem el nekik.

A büntetőtörvényszék vádtanácsa ma délután döntött a védő által a szabadlábahelyezés tekintetében benyújtott felfolyamodás fölött. A vádtanács a vizsgálóbíró által elrendelt előzetes letartóztatást — a felfolyamodás elutasítása mellett — jóváhagyta.

§ Meggyilkolt özvegyasszony. Mult évi deczem-ber 8-án a hunyadmegyei Háró községben Markot Sándorné gazdag özvegyasszonyt lakásán halva ta-láltak. A holttest nyakán fojtogatás nyomait kon-statálták s a szekrények ki voltak rabolva. Kezdet-ben a nyomozás eredménytelen volt, mignem a csendőrségnek föltűnt, hogy az özvegyasszony szom-szédságában lakó Muntyán Augustin oláh cigány, családja föltűnően költekezik. Erre megfigyelték a cigányfamiliát, bár a család feje már megszökött. Később Muntyánt a szurdoki szorosban elfogták, épp akkor, midőn Romániába akart átszökni. A cigány a nála talált pénz és bűnriel sulya alatt töredelmes vallomást tett s épp így a felesége. Elmondották, hogy gyakran bejártak az öreg asszonyhoz és lát-ták, hogy mindig sok pénze van. Muntyánné foly-ton biztatta a férjét, hogy szerezzék meg a pénzt. A férj végre beleegyezett és deczember 7-én este mindketten átmentek az özvegyhez, kit ágyban fekvé találtak. Egy darabig beszélgettek vele, majd me-grohanták s míg az asszony lefogta, férje kézzel me-gfojtotta. A szekrényből 254 korona készpénzt s sok értékes tárgyat raboltak. A dévai esküdtbiróság gyil-kosság és rablás miatt mindkét vádlottat életfogytig tartó fegyházra ítélte. A kir. Kuria szüneti tanácsa ma dr. Bücz Lajos bíró előadásában tárgyalta ez ügyet s a semmiségi panaszok elutasításával hozzájárult az esküdtzék ítéletéhez.

§ Megsértett házvezetőnő. „A nábob felesége“ czim alatt több lap tudósítást közölt Szemző Gyula bácsmegyei nagybirtokos válópóréról, amely-nek állítólag Vidakovics Teréz házvezetőnő, zombori lakos lett volna az oka. Az intim családi ügyeket érintő közleményeknek ez a része alaptalan volt, mert a férj indította meg a válópórt s a bíróság ki is mondta már a válást hat hónapra. A megsértett házvezetőnő rágalmozási sajtópórt indított a közle-mények szerzője, Fodor Aladár hírlapíró ellen. Mára volt kitézve ezen sajtópórból a főtárgyalás dr. Makucz bíró elnöklété alatt. Miután a tárgyaláson Fodor Aladár megkövette a panaszosnőt, ez panaszát visszavonta s a bíróság vád hiányában megszüntette a további eljárást.

SPORT.

Budapesti versenyek.

— Tizenegyedik nap. —

A sok csalódást okozó nyári meeting immár végéhez közeledik. A holnapi, tizenegyedik nap legjobban dotált versenye a 10.000 koronás, 2500 méter távolságu Állvány-handicap, amelyben a benevezettek valamennyien megjelennek a startnál. A sikerült súlyosítás következtében meglehetősen nyílt verseny előtt állunk és így nehéz a Bolondóra az esélyteljes pályázók és a győztes valószínűleg e körből fog kikerülni.

Jelöltjeink:

- I. Rouquin—Buffalo
- II. Rohonczy Ist.—St. Jules
- III. Kukuruz—Virgilius—Bolondóra
- IV. Kunilunde—Hohenlohe Ist.
- V. Adige—Esz
- VI. Inntochter—Rohonczy Ist.
- VII. Malvina II.—Hazlemimi.

() Stossvogel, a Helenenthal-díj nyertese ma délután negyedik lett a Zukunfts-preis ötös feldjében. A versenyt br. Gourgaud Roquelaure-ja (M. Henry) küzdelem után fél hosszal nyerte meg Lezard (Ch. Childs) ellen. Fervor (O'Connor) fél hosszal harmadik lett három hosszal Stossvogel előtt, a mezőnyt még Haideprinzessin egészítette ki. Tot.: 10:36. Helyre: 10:29, 29.

() A Nemzeti Atlétikai Klub tegnap tartott közgyűlésén elhatározta, hogy a Budapesti Atlétikai Klub kötelékébe testületileg belép. Az egyesület május 1-én tartott alakuló közgyűlése óta meggyőződött arról, hogy a nehéz viszonyok között sokkal nagyobb szolgáltatást tesz a sportnak, ha erre a lépésre határozzák magukat, mintha az egyesület fennállásához ragaszkodnak s eredményt felmutatni nem tudnak.

() Klubélet a MAC.-ban. A Magyar Atlétikai Club az Idén a vivást, tekintettel a nagyszerűnek ígérkező versenyszezonra, már szeptember elején kezdi meg a Nemzeti Lovagló vívótermében. A terem megnyitása szeptember 2-án, este 7 órakor lesz. A vívóórát ebben az évben is hétfőn, szerdán és pénteken este 5—10 óra között tartják. A kezdők számára külön tanfolyam lesz. Külön nyerne kiképzést a haladottak és külön tréning lesz a versenyzők számára. A klub első mestere ebben az évben is Sanatelli Italo lesz, második mester Schlotzer Gáspár.

() Marathoni futás. Tekintettel az olimpiai marathoni futás szenzációs sikerére, újabban két hasonló verseny kiírásáról szereztünk tudomást. Az egyiket a Sportsmann rendezi szeptember havában az olimpiai színhelyen a windsori kastélytól a Stadionig, a másikat a bécsi császári ünnepélyek alkalmára tervezik s e verseny szeptember 8-án fog lefolyni — ha ugyan lesznek résztvevői.

DR. HÖNIG IZSÓ

Elektroterapeutikai és Röntgen-Intézet.

Elektromágneses gyógyítás

Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift

Telefon 102—39.

Gyógytényezők:
 Elektromágneses gyógyítás.
 Röntgen sugarakkal való kezelés.
 Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalizáció).
 Kék fényvel való kezelés.
 Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
 Villamos fénnyűfürdők.
 Villamos masszázs (Vibratio).
 Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.
 Villamos vízfürdők.
 Szénasavas fürdők.

Főbb javallatok:
 Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).

Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig.
 Beszélés egész napon át. — Kivételre prospektum!

Nyílt-tér

Ez a rovatban közzétettéket nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN

jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utoza 3. szám.

Kiváló sikerrel és alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.

Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

KÖZGAZDASÁG.

Kereskedelmi problémák.

Budapest, augusztus 26.

A legutóbb Párisban lezajlott nemzetközi utazók kongresszusa, noha a dolog természeténél fogva csak a saját karbeli ügyeivel foglalkozott, az általános diskussziók közepette nagyon sok oly természetű kérdés merült fel, amely nem kizárólag az utazók érdeke, hanem az összkereskedelmi alkalmazottaké is.

Ezek közt mint eminenter fontosságú nagy probléma: a nyugdíj, vagyis az aggkori ellátás kérdése. Magyarországon már évek óta foglalkozik ezzel minden rendű és rangú egyesület. A Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesülete tekintélyes pályadíjat tűzött ki egy helyes tervezet kidolgozására. Pályáztak is kiváló matematikusok, akik azonban javarészt ugynevezett „biztosítási” alapon óhajtották a problémát megoldani, ami természetesen nem felel meg a kivánatos intenczióknak és ekként a kérdés e helyütt tovább vajudik. Más szakbeli egyletek, sőt magánosok tömege állandóan foglalkozik e kérdéssel, de szintén kevés eredménnyel.

Ha már most a meddőség okán tünődünk, hamarosan megtalálhatjuk a sikertelenség nyitját. Ez pedig az, hogy mindenféle intézménnyel és reformokkal szemben a nyugdíj utánozhatható a külföldön bevált szabályokat. Az utánzat sem mindig sikerül, de legalább úgy a hogy, megtaláltuk a megoldást. Csak éppen a nyugdíjintézetnél nem tudunk külföldi példákra támaszkodni, abból az egyszerű okból, mert — még ott sincs helyesen megoldva a kérdés. Kitént ez a hiány a párisi kongresszuson, ahol órák hosszáig tanácskoztak az aggkori kérdéssel. Sorra felszólaltak a francia, német, angol, belga, spanyol, holland, portugál, orosz, román, svéd és svájci kiküldöttek. A legtöbbje élénk színekkel festette a nyomasztó helyzetet, amely arra a kereskedelmi alkalmazottra vár, amelyik egész életét a cégé érdekében, az üzlete felvirágztatása közben elforgácsolta és amikor megrokkant, elagott: jó esetben kegyelemkenyérre szorul vagy a sinlők házána kis kapuja nyílik meg előtte. Az egyetlen angol szónok vázolta a helyzetet virágosabban, aki, nemzetének természetétől egészen elütő, szerfölött élénk temperamentummal azt vitatta, hogy ezen a kérdésen minden alkalmazott csakis saját maga gázolhat keresztül.

Szorítsa a munkaadóját annak arányában a fizetésemelésre, amely arányban ő, az alkalmazott fel lendíti az üzletet. Helyesebben kifejezve: ha a főnök sokat keres az alkalmazottja munkája révén: fizessen emberének is többet. Ne tegyen úgy, mint az egész világon a kereskedelmi alkalmazottak zöme, hogy megelégszik, ha a szolgálat „idejének” öregbedése szerint lassu fokozatban emelik a fizetését. Nem járja például, hogy egy cég egyetlen főnöke évente tisztán 100.000 koronát keressen és 10 tagból álló személyzetének összesen sem fizet bér gyanánt 20.000 koronát.

Ezt a kissé szocialista izű felszólalást a derék angol még azzal a kedves axiómával toldotta meg, hogy főleg pedig minden rendes fizetéssel bíró alkalmazott állandóan 20 fillérrel kevesebbet adjon ki, mint a mennyi költeni valója van. Ilykép — ugymond — évek során ebből a 20 fillérből annyit megtakarít, hogy nem szorul semmiféle nyugdíjra. Hát ebben igazra volt a felszólalónak, azonban ez csak a jóllakott ember filozófiájaként hat, de egy parányit sem viszi előbbre az aggkori ellátás kérdését.

Voltak ezenkívül a kongresszuson tüzes szónoklatok a körül, hogy minden kereskedelmi céget, ahol 10-nél több alkalmazott van, kötelezni kellene arra, hogy a személyzetét ne csak betegség esetére, de bizonyos szolgálati időn túl életjáradékra biztosítsa valamely intézetnél. Ez a terv pár percig erős hullámokat vert fel a hallgatóság lelkében, de aztán a higgadt elnök egyszerűen képtelenségnek nyilvánította a javaslatot, mint olyant, amely határozott terrorellel bír.

Szünet közben, mint folyosói eszmét óriási figyelemmel, de egyben csöndes derűtséggel hallgattuk egy német ifju embernek merész tervezetét. Ez a kiváló fiatalember egy országos gyűjtőpénztár révén szeretné megoldani a nyugdíjkérdést. A számítása ez: Állítsanak fel egy országos kereskedelmi központi pénztárt, a hová az ország valamennyi alkalmazottja, tekintet nélkül javadalmazására, 30 éves életkoráig minden hónapban 1, azaz egy koronát fizessen be. Statisztikával elegy matematikai alapon ebből aggasztó bizonyossággal kihozta, hogy a befizetett pénzből, annak kellő gyümölcsötése után a 30 év elteltével 50%-ka a befizetőnek nyugdíjazható, oly összeggel, amelyből szerényen holta napjáig megélhet. Nagyon természetes, hogy a számvetés azt is felszínre hozza, hogy az idők folyamán mindenki, aki a nagy pénztárba befizetett, sorra kerül mint nyugdíjas. A dolog így egész csinosan fest, csak egy kis hibája van, az, hogy például miféleképpen lehetne külső kényszer nélkül egy kalap alá hozni az alkalmazottak összességét. De más országban is nehezen. Ezt felelte ki a számításból a német ifju.

Összegezve a kérdés felett folytatott vitát, jellemző a probléma nehéz voltára, hogy a világ minden tájáról összesereglett képzett kereskedő-emberek nem tudtak egy elfogadható eszmét kisajtolni és szükségképpen határozatra emelték a Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesülete által benyújtott javaslatot, mely szerint minden ország törvényhatóságához terjesztendő fel egy emlékirat, hogy a nyugdíjkérdést a kereskedelmi alkalmazottak részére törvényhozás útján szabályozzák.

Nem fér hozzá kétség, hogy ez az egyedüli helyes mód a kérdés gyökeres megoldására, ámde azt is tudjuk, hogy az ut, amelyen ennek át kell haladni, olyan göröngyös, hogy mire a célhoz ér: egy generáció kereskedelmi alkalmazott faraghatja a magukoldusbotját.

A párisi kongresszusnak volt tizennyolcz kérdőpontja, amelyek felett vita fejlődött ki. Javarészt speciálisan az utazókat érdeklő kérdések voltak ezek és hosszadalmas volna azokra kitérni. Volt azonban egy általános érdekű, látszólag csekély jelentőségű kérdés, amelylyel éppen azért érdemes foglalkozni, mert nálunk még alig volt róla kereskedelmi életünkben komoly szó.

A kérdés ez: „Ha valamely fix fizetéssel bíró alkalmazott cégének vevőkört szerez, vajjon ez a vevőkör az ő törvényes tulajdona-e?” Előre kell bocsátani, hogy a többség úgy válaszolt a kérdésre, hogy az alkalmazott által szerzett vevőkör a cég törvényes tulajdona: azokhoz csak a cégnek van joga. Ebben bele is állapodott a kongresszus, ámde roppant érdekesek voltak éppen azoknak a fejtegetései, akik ellenkező véleményen voltak. Így például az egyik svájci delegátus, aki maga is cégfőnök, az alkalmazott pártjára állt és úgy érvelt, hogy, aki személyes összeköttetések útján, fáradságos munka révén, bár szolgálatkötésben a mindenkori főnöknek vevőkört szerez: ha kilép a szolgálatból, joga van azt vagy új helyén kiszolgáltatni, vagy még azt is megteheti, hogy idegen cégnek pénzért kiszolgáltatja. Példát is hozott fel erre, a maga nemében klasszikus példát. Egyik nagy cég, szépitgetés nélkül mondván, „elcsalta” a konkurrens firma alkalmazottját, feltételül tűzvé ki, hogy el kell árulni az előbbi helyén levő vevőknek névsorát. Az alkalmazott a nagyobb fizetéstől elcsábult, átment a versenyző céghez és ott sorra leadta a másik üzletnek vevőkörét. Ezzel érzékeny károkat okozván volt főnökének; ez pörbe fogta úgy az alkalmazottat, mint a konkurrens céget. Előbbit jogtalan eltulajdonításért, utóbbit orgazdaságért. A bíróság mindkét felet felmentette. Indokolásában kimondotta, hogy az alkalmazott

mazottat azért nem lehetett megbüntetni, mert annak nemcsak joga, de egyenesen kötelessége mindenkorai főnöke üzletének érdekeit előmozdítani és amikor a volt helyén szerzett tapasztalatait új alkalmaztatása helyén érvényesítette: nem tett egyebet, mint annak érdekeit szolgálta. A konkurrens cég felmentését indokoló végzés már egy kicsit szigorubb volt. Ennél kimondta a bíróság, hogy az eljárás nélkülözöte a kereskedői tisztesség ismérveit, de a törvényben nincs a cselekedetére megfelelő paragrafus és azért nem volt büntethető.

Az a meggyőződésünk, hogy ha Magyarországon történik hasonló eset, az ítélkezés — megfordítva esernék. A konkurrens cégre ugyanis még valahogy rá lehetne húzni a tisztességtelen verseny egyik szakaszát. Ellenben az alkalmazott eljárására körülbelül a Szilágyi Dezső-féle ismert meghatározás volna a legáltalánosabb. Tudvalevően Magyarország nagyevű halott igazságügyminisztere egyetemi tanár korában a szigorlatozó jogásznak azt a kérdést adta fel, hogy „ha a kávéházban a tálczán hagyott 2 krajczár borralalót a szomszéd elveszi és a maga tálczájára teszi, mit követelt el az illető?” És amikor a szigorló azon törte a fejét, vajjon lopást vagy sikkasztást mondjon-e, a tudós tanár mosolyogva kisegítette, hogy az semmiféle büntetendő cselekmény, csak határtalan szemtelenség. Annak az alkalmazottnak eljárása sem egyéb, mint arcátlanság. Amde az arcátlanság megtorlására eddig még Magyarországon sem hoztak törvényt. Beer, Béla.

Bajok az új szeszadótörvény végrehajtása körül. A szeszadóról, valamint a szesztermeléssel együttesen készített sajtolt élesztő megadóztatásáról s a kontingens felosztásáról szóló 1908. évi XXVIII. törvényzikket a király július 15-én szentesítette, azonban a magyar pénzügyi kormány csak annak egyes rendelkezéseit léptetheti életbe, mert az osztrák parlament még nem végzett a kiegyezési megállapodások szerint mienkével azonos szeszadójavaslatokkal. A szeptember elsejével kezdődő új szeszfőzési campagne elé tehát a legnagyobb bizonytalansággal néz a szesztermeléssel foglalkozó gazdasági osztály, mert nincs és nem is lehet tisztában azzal, hogy mihez tartassa magát. Megjelent ugyan pár héttel ezelőtt egy félhivatalos kommunikáció a pénzügyminisztériumnak, amely arról adott hírt, hogy egyelőre provizórium lesz, vagyis a régi szeszadó- és szeszkontingens-törvények és rendelkezéseik maradnak egyelőre érvényben azzal, hogy a pénzügyminiszter huszfilléres pótdóval terheli meg a szeptember elseje után főzendő szesz hektoliterjét. Ez a hivatalos tudósítás azonban — úgy látszik — papiroson maradt a pénzügyminisztérium büroiban, mert kint a vidéken a legnagyobbfokú féltékenység uralkodik úgy a termelők, mint a pénzügyi kormány külső közegei körében. Egyes pénzügyigazgatóságok területén — írják lapunknak — már most azzal zaklatják a kisüsttel rendelkező gazdákat a pénzügyi közegek, hogy szeptember elsejétől kezdve az eddigi kazánokon nem főzhetnek, mert a pénzügyminisztérium szeptember elseje után újrendszerű kazánokat hoz forgalomba. A szilvapálinka-főzéssel nem várhatnak a kisüstösök bizonytalan ideig, amíg tudniillik a pénzügyminisztérium kellek kioktatja külső közegeit. Sok helyről halljuk a panaszt, hogy a szeszfőző gazdák nem tudják, mitevők legyenek. A száraz, esőtlen nyár perzselő hevének kitétt gyümölcs az idén korábban érett be, sok helyütt lehullott a barack, cseresznye, szilva, melyet nem is mernek összeszedni, főként a kisczadák, akiket a pénzügyi közegek azzal fenyegetnek, hogy a régi kazánokkal nem főzhetnek szeptember elseje után. Azt hisszük, hogy a pénzügyminisztériumnak elodázhatatlan kötelessége, hogy haladéktalanul oktassa ki külső közegeit a követendő eljárások tekintetében és ne hagyja a kínos bizonytalanságban a termelő-közönséget, amely a főzési időny küszöbén áll, hiszen szeptember elsejétől aig egy hét választja el csak. A 124 szakaszos új törvény utvestőjében különben is nehezen igazodik el a termelő-közönség s hogyha még az ellenőrzéssel megbízott pénzügyi közegek is tájékozatlanok, könnyű belátni, hogy szeptember elseje után fejetlenség lesz az egész vonalon. Egyébként a legnagyobb megütközéssel fogadta a szesztermelő érdekeltség a huszfilléres pótdó kiadását is, mert Ausztriában a pótdótot nem léptetik életbe és így a felsőmagyarországi piacokat a husz fillérrel olcsóbb osztrák szesz fogja előzönelni, nyilvánvalólag a magyar szeszipar rovására.

Fizetéképtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéképtelenségeket közli: Csátary Károly, szabó, Nagyszombat; Erdélyi Simon, kereskedő, Székelyudvarhely.

Lóczy Lajos a földtani intézet igazgatója. A király Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter előterjesztésére — mint értesülünk — a magyar földtani intézet nemrég megüritült igazgatói székébe Lóczy Lajos egyetemi tanárt, az egész tudományos világban nagy tekintélyű földrajzi és földtani tudóst nevezte ki.

A katonai szállítások mintái. A cs. és kir. közös hadügyminisztérium 1322. számú hirdetményével ketszáz különböző katonai egyenruházati és felszerelési cikk szállítására hirdetett árlejtést. A hirdetmény IV. szakasza szerint az összes cikkek a brünni, budapest-kelenföldi, göstingi (Graz mellett) és a bécsi (kaiser-ebersdorfi) ruharaktárnál megtekinthetők és a minták az ár lefizetése ellenében a fentnevezett ruharaktárból megszerezhetők. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének több tagja jelentkezett ilyen mintákért a budapest-kelenföldi ruharaktárnál, ahol azonban azt a felvilágosítást kapták, hogy ott minták csak megtekintésre állanak rendelkezésre, megkapni azokat csak Bécsben lehet. A Szövetség a magyar ipar e nyilvánvaló sérelmének orvoslását ma táviratilag kérte a közös hadügyminisztériumtól.

Magánczégből — részvénytársaság. Még a múlt év végén tárgyalások indultak meg az Első bácskai műtani kötéll- és zsinegaru-gyár ifj. Thiel Konrád betéti társaságnak részvénytársasággá való átalakítása iránt. A tárgyalások január első napjaiban sikeresen befejeződtek s a cég gyárának és üzletének átvétele és üzemének folytatására megalakult a „Bácskai kender- és lenfonó részvénytársaság” mindössze 180.000 korona alaptőkével, amely 200 darab, egyenként 500 korona névértékű, bemutatásra szóló A) sorozatu elsőbbségi részvényre és 160 darab, egyenként 500 korona névértékű, bemutatásra szóló B) sorozatu részvényre oszlik. Az alakuló közgyűlésen az igazgatóság tagjaiul pedig megválasztották: báró Tornay Schosberger Rezső, Ohrenstein Henrik, Fuchs Leó, Barkóczy Izsó és ifj. Thiel Konrád, kiknek ebbeli minőségüket és cégjegyzési jogosultságukat a cégbíróóság csak most, a megalakulástól számított nyolcz hónap múlva, jegyezte be.

A nyugati pályaudvar rendezése. A nyugati pályaudvar rendezése ügyében a kereskedelemügyi miniszter rendeletére — amint jeleztük — ma volt a közigazgatási eljárás dr. Képesy Árpád miniszteri osztálytanácsos vezetésével, melyen a közmunkák tanácsa, a főváros és a VI. kerületi elüljáróság képviselőin kívül, a magyar királyi államvasutak képviselői vettek részt. A rendezés most még csak ideiglenes, de rövid idő múlva a végleges rendezés fogja követni. Most csak a vontató-telepet akarják a rákosi rendezőpályaudvaron túl kihelyezni a főváros határára, meg a Podmaniczky-utcai szénlerakódó egy részét, körülbelül felét akarják kitelepíteni a rákosi állomáson kívül eső területre. A tervezetet általánosságban a hatóságok összes képviselői helyeseknek és célszerűeknek találták, a VI. kerületi elüljáróság képviselőiben megjelent Eszláry Sándor kerületi elüljáró azonban a tervezett átalakításokat kiterjeszteni kívánta a Hungária-uti és Hermina-uti aluljárók építésére is, mert a VI. kerület külső részének elhanyagolt állapotát csakis oly módon véli megszüntethetőnek. Kérte, hogy az átalakítások keretébe vonják bele az aluljárók építését is, sőt ha legyőzhetetlen akadályok nincsenek, a Ferdinánd-hidnak Podmaniczky-utcai följáróját is helyezzék át már most a vasut területére. A magyar királyi államvasutak képviselőiben Gulácsy Béla igazgató kife-

jelentette, hogy e nagy költséggel járó átalakításokat a mostani, ideiglenes rendezés keretében nem lehet megoldani, a pályaudvar végleges rendezésének kérdése ugyanis rövid idő alatt napirendre fog kerülni s keretében a felvetett kérdések ügyis megoldást fognak nyerni. Addig is a magyar királyi államvasutak igazgatósága nem akar elzárkózni az elől, hogy a helyzeten javítson s a Hermina-uton gyalogföüljáró építéséről fog intézkedni. Egyébiránt a tervezett átalakítások a helyzeten máris lényegesen fognak javítani, mert a tehervontató-telep, meg a szén-telep részben való kihelyezése következtében a teherforgalom a Hungária- és Hermina-körúti átjárókon tetemesen meg fog csökkenni, ami a közúti közlekedést e pontokon meg fogja könnyíteni. Ezután átterek a tervezet részletes tárgyalására s megállapították, hogy az államvasutak igazgatósága a tervezett külső tehervontató- és szénrakodó-telepet, a Szent László-uttal párhuzamosan vezetendő uttal fogja a várossal összeköttetésbe hozni s az ut céljára szükséges területeket saját költségén fogja megszerezni és kiépíttetni. A vasutak átszélő Főveny-, Frangepán- és Országbíró-utakon a vasuton átjárókat fognak építeni s a külső telepet, a körvasut alatt, az István-telki főmühelyllyel fogják összekötni. Hosszabb vita volt arról, hogy a Rákos-pataknak a vasut területét átszélő szakaszát a főváros szabályozza-e vagy az államvasutak? Végre is abban állapodtak meg, hogy ez a főváros feladata, de a pataknak átívívő hidakat a vasut tartozik megépíttetni. Dr. Zielinszky Szilárd műegyetemi tanár azt követelte, hogy a szén-telepek részben való kihelyezése következtében a szén árának emelkedését a vasut igazgatósága ellensúlyozza oly fölrakó-készülékek alkalmazásával, amelyek a kezelésnél a költségek csökkentésére vezetnek, hogy ily módon a szén árának emelkedése meg legyen akadályozva. Noha az államvasutak képviselőiben Gulácsy igazgató ezt a javaslatot mint költségeset és elfogadhatatlant ellenezte, a bizottság az indítványt elfogadta s arról most a kereskedelmi miniszter fog majd dönten. Élénk vita volt még a pályaháznak a Podmaniczky-utca sarkán való kibővítéséről s ezzel kapcsolatosan a pályaházba bevívő sinek szaporításáról, ami ellen a főváros képviselői gyakorlati tekintetben nem tettek kifogást, de óvást tettek az ellen, hogy a miniszter erre nézve a bejárást nem rendelte el s ezáltal a hatóságok képviselőit megfosztotta attól, hogy a tervezethez hozzászólhassanak.

Biztosító társaságok új palotái. Az „Anker” Élet- és Járadék-Biztosító-Társaság most ünneplő alapításának 20 éves évfordulóját. Ennek emlékére — amint ismeretes — Magyarországon külön igazgatóságot szervezet, melynek a Deák-téren a régi Anker-ház helyén hatalmas új palotát épít. A régi épület immár teljesen lebontatott s a napokban megkezdődik az új palota építése is. — Ugyancsak új hajlékba költözött a Trieszti Általános Biztosító-Társaság is. Eredetileg tudvalevőleg az volt a társaság terve, hogy megveszi a régi Lloyd épületet s annak helyén épít új palotát. A vétel azonban meghiúsult, mire a Generali a Dorottya-utcai két házat egyesítette és az egésznek egységes homlokzatot adott. Azonban még így is szüknek bizonyultak a helyiségek, úgy hogy a társaság úgy a Dorottya-utczában, mint a Mária Valéria-utczában még egy házat volt kénytelen hozzá venni. Így a székhely kérdés egyelőre megoldódott, bár a társaság azért nem adta föl az új palota építésének tervét sem. — Ugyancsak új székházat fog legközelebb építeni az Adria biztosító-társaság is.

Szőlővenyige-lopás — mezőrendőr kihágás. Fölmerült eset alkalmából a minisztertanács elvi jelentőségű határozatként kimondotta, hogy a 60 koronán aluli értékű és a mezőn kevésbe rakott szőlővenyige ellopása mezőrendőri kihágás és elbírállása a közigazgatási hatóságok hatáskörébe tartozik.

Új mélyfúró részvénytársaság. Csak nemrégem emlékeztünk meg a „Részvénytársaság Raky-féle módszer utáni furásokra” című vállalat működéséről, mely nem váltotta be a részvényeseknek hozzá fűzött reményeit, mert a furásokat olyan rosszul eszközölte, hogy mult évi mérlege nagyobb veszteséggel záródott. Ugy látszik, az utóbbi időben tömegesen felszínre kerülő szén s egyéb telepek jó üzletnek kínálkoznak ilyen „fúró” vállalatok részére, erre mutat legalább az, hogy a cégbíróóság most egy újfajta mélyfúró részvénytársaságot jegyzett be. Ennek czime: „Lapp Henrik-féle mélyfúrák, bányá-

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Hosználatos valódi áldás gyomorbaesőknek és székzsorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

aj elrontott gyomrot
2-3 óra alatt tel.
jesen rendbe hozza
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér

telepek
mélyfúró
ját v
az ezek
ben áll
Igazgat
Kohlen
Sándor.

Uj
szanató
a társ
részt v
alaptök
cégbíró
gatóság
kabfy I

Feg
miniszte
letesen
mezőga
és ipar
ben a
Tanulm
nyen rá
szükség
mely a
ingye
hogy a
vállalko
feltétele
állam,
ben eg
után na
zóval a
saját hi
jesztés
hogy „
az ipar
(4-6 h
gozni.
az asz
a vállal
mazva,
nézzük
fizet a
1/3, a n
véve,
lióra
nap-vilá
mellett
könnyel
ki az á
értők k
kereske
bér me
okuk a
jesen jo

—
dasági
kiállítás
kat Ker
tesí Ján
kapott i
reczen
állítás,
anyagí
meg Del
táltak,
hisz lov
tenyészt

A f
rányi I
csátkoz
megvéte
részben
kerül, a
Ameriká
jut maj
a hercz
terjed I
Polena,
határait

A f
rányi I
csátkoz
megvéte
részben
kerül, a
Ameriká
jut maj
a hercz
terjed I
Polena,
határait

A M

telepek és mélyművek részvénytársasága". Czélja: mélyfúrások, bányatelepek és mélyművek kivitele... vagy idegen számlára, a gépgyártás, valamint az ezekkel közvetve vagy közvetlenül összeköttetésben álló ügyletek kötése. Alaptőkéje 500.000 korona. Igazgatósága: Wojnarovits Sándor, Lapp Henrik, Kohlen Gyula, Unger Gusztáv és Oppenheimer Sándor.

Uj szanatórium. Már régebben jeleztük, hogy új szanatórium-részvénytársaság alakul Budapesten. Ez a társaság időközben „Liget szanatórium részvénytársaság” czim alatt 500.000 korona alaptőkével meg is alakult s megalakulását már a czégbíró is bejegyezte. Az új szanatórium igazgatósága: dr. Hódossi Lajos, dr. Jakab László, Jakabfy Dezső, Komor Marcell és dr. Rác Jenő.

Fegyencmunkák értékesítése. Az igazságügy-minisztérium legújabb kimutatása többek közt részletesen számol be a fegyintézetekben üzött ipari és mezőgazdasági munkákról. A vidéki kereskedelmi és iparkamarák körében ismét akció van készülében a rabmunka által okozott konkurrenzia ellen. Tanulmányozva egy kevésbé a kimutatást, könnyen rájövünk, hogy nem a munka versenye ellen szükséges a védekezés, hanem azon rendszer ellen, mely a munkások munkaerőjét ugyszólván teljesen ingyen köti le a vállalkozónak. Tudvalevő dolog, hogy az állam a rabok munkaerőjét nagy részben vállalkozónak adja bérbe. De ez a bérbeadás oly feltételek mellett történik, hogy nem keres rajta az állam, nem keres a munkás, — a vállalkozó ellenben egy évre bérbevett munkaerő kihasználása után nagy vagyonnal vonulhat vissza. A vállalkozóval a szerződést minden fegyintézeti igazgató a saját hatáskörében köti, jóváhagyásra való felterjesztés mellett. A szerződések egyik pontja kimondja, hogy „uj” munkaerő igénybevételénél az új munkás az ipari foglalkozás elsajátításáig bizonyos ideig (4-6 hónap) ingyen tartozik a vállalkozónak dolgozni. Már most egy fegyenc, ki szabad életében az asztalos mesterséget üzi 3-5 korona napibérrrel, a vállalkozónál ugyancsak asztalos munkához alkalmazva, hónapokig tartozik díjtalanul dolgozni. De nézzük a díjazásokat. Egy munkaerő egy napi díjért fizet a vállalkozó 20-60 fillért, melyből az állam 2/3, a munkás 1/3 részben részesül. Tekintetbe véve, hogy évenként majdnem egy millióra rug a bérbeadott munkaerő és napvilágosan áll előttünk, hogy ily gazdálkodás mellett képzett munkások hatalmas munkaerőjének könnyelmű elharcolásával állunk szemben. Vegye ki az állam a szerződéskötés jogát az ahhoz nem értők kezéből, bizza azt az ahhoz értő ipari vagy kereskedelmi képzettségű egyénekre. Rendes napibér mellett való foglalkoztatás mellett nem lesz okuk a kamaráknak a mostani viszonyok közt teljesen jogosult rabmunkaelenes akcióra.

Lókiállítás a Hortobágyon. A debreczeni gazdasági egyesület a Hortobágyon nagyon sikeres lókiállítást és díjazást rendezett. A nagyobb jutalmakat Kertész László, Balogh József, Zöld István, Szentesi János, Polgári József nyerték. Arany oklevelet kapott ifj. Jóna János. A díjazott szép állatokat Debreczen város kék szalagjával ékesítették föl. A kiállítást, melyet Darányi földmívelésügyi miniszter anyagi segítséggel támogatott — több ezren nézték meg Debreczenből. Szakértők nagy dicsérrel konstataáltak, hogy a debreczeni polgár körébe fogott girhes lova már a múlté s Hortobágyon gyönyörű lótenyésztés van, amire büszke a debreczeni gazda.

A földmívelésügyi minisztérium új birtoka. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter alkuba bocsátkozott XXIV. Reusz herczeggel zempléni uradalmi megvételre czéljából, amelyeket részben parcellázni, részben erdősiteni akar. Ha a miniszter e terve sikerül, akkor a megyében talán teljesen megszűnik az Amerikába való kivándorlás, mert a nép könnyen jut majd földhöz. A miniszter bizottságot küldött ki a herczegi uradalmak megbecsülésére. A becslés kiterjed Palota, Nyágó, Borró, Laborerév, Rokitóc, Polena, Havaj, Bisztra, Mikova és Dricsna községek határaitba elnyúló uradalmakra.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

Kazató: ERDŐS ARMAND

Fodor Ernő

Zene-iskola

VI., Liszt Ferencz-tér 4. sz.

Beiratások:

augusztus 27-től szept. 7-ig d. e. 10-12-ig és d. u. 4-6-ig.

relvétől vizsgák: 7, 9 és 19-én.

Tandj: évi 120 és 200 kor. Beírási díj: 10 kor.

Tantestület

A zongora-tanszakon

Berényi Aladár, áll. kép. okl. zenetanár, Chovan Margit, áll. kép. okl. zenetanár, Chovan Richard, áll. kép. okl. zenetanár, Halaszné Sch. Olga, áll. kép. okl. zenetanár, Inguss Elza, áll. kép. okl. zenetanár, Kolon Ida, művészi okl. nyert zongoraművész, Kocsyné O. Malvin, áll. kép. okl. zenetanár, Kortsák Ida, áll. kép. okl. zenetanár, O. Nagy Irma, áll. kép. okl. zenetanár, Nádosiné P. Olga, áll. kép. okl. zenetanár, Dr. Benkoyó H. Sarolta, áll. kép. okl. zenetanár, F. Sándor Margit, áll. kép. okl. zenetanár, Senn Irén, áll. kép. okl. zenetanár, Staub Margit, áll. kép. okl. zenetanár, Stroke Henrik, áll. kép. okl. zenetanár, Szauer Teréz, áll. kép. okl. zenetanár, Tóth Arpád, áll. kép. okl. zenetanár, Térel Emma, áll. kép. okl. zenetanár, Vámos Gizella, áll. kép. okl. zenetanár és Hadó Elek.

A hegedű-tanszakon

Anisz Aladár, áll. kép. okl. zenetanár, az Opera tagja. Berkovits Lajos, áll. kép. okl. zenetanár, az Opera tagja, Kószegi Sándor, az Orsz. Zeneak. végzett hegedűművész, az Opera tagja, Paul Mária, áll. kép. okl. zenetanár, Stromwasser Leó, áll. kép. okl. zenetanár, Südfeld Lajos, áll. kép. okl. zenetanár.

A gordonka-tanszakon

Humphreys Richard, az Orsz. Zeneak. végzett gordonkaművész, Novacek Károly, gordonkaművész az Opera első magángordonkása.

Az ének-tanszakon

Lichtensielu Dóra, énekművész és dalénekeső, Szilágyi Arabella, az Opera nyug. drámai énekesnője.

A zeneszerzési-tanszakon

Siklós Albert, az orsz. zeneak. m. okl. nyert zenesz.

A középiskolai énektanításra képesítő tanfolyamon és a melléktanszakokon

Berkovits Lajos, (zenei gyakorlat), Fodor Ernő, (karénekek), Dr. Kasics Osmán, (zenediktálás), Kereszty István, (zenetörténet), Dr. Lázár Piroška, (poetika és irodalomtörténet), Siklós Albert, (zeneelmélet, esztétika, kamarazene), Stroke Henrik, (zongora, melléktanszak), Südfeld Lajos, (brácsa), Tóth Arpád, (zenediktálás), Waldbauer József, (kamarazene).

Az intézet „évkönyve”-re ingyen kapható az összes zenemű és hangszertanok, valamint az intézet igazgatósági irodájában (Liszt Ferencz-tér 4. Telefon 80-02.)

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

A mai készáru-piaczon a malmoék mérsékelt kereslet mellett 5-10 fillérig olcsóbb áron 25.000 mm. búzát vásároltak, az irányzat természetesen lanyhább. Rozs változatlan, zab alig tartott, tengeri csendes. A határidőpiaczon a mai üzlet nyugodtan és körülbelül a tegnapi zárlat jegyzőcselével indult meg. A forgalom folyamán, amely ma kissé élénkebb volt, mint az utóbbi napokban, majdnem állandóan túlsúlyban tartotta magát a kínálat, minek folytán tovább lanyhult az irányzat és mérsékeltlen gyengültek az árfolyamok. A tegnapi zárlatához viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi búza tíz fillérral, az áprilisi búza nyolcz fillérral, az októberi rozs tíz fillérral gyengült, az új-tengeri ellenben tizenkét fillérral emelkedett.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Búza	kiló	Ára 100 kg.	kiló	Ára 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	—	79	22.30-22.40
"	76	—	80	22.50-23.—
"	77	22.05-22.35	81	22.70-23.—
"	78	22.15-22.45	82	—
Fejérmegyei uj	75	—	79	22.10-23.40
"	76	—	80	22.40-22.80
"	77	22.85-22.15	81	—
"	78	21.95-22.25	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	22.05-22.31
"	75	—	79	22.20-22.50
"	76	—	80	22.40-22.90
"	77	21.95-22.25	81	—
Bánsági uj	74	—	78	22.15-22.40
"	75	—	79	22.30-22.60
"	76	—	80	22.50-22.90
"	77	22.05-22.35	81	22.70-23.—
Bácskai uj	74	—	78	22.05-22.45
"	75	—	79	22.20-22.60
"	76	—	80	22.40-22.70
"	77	21.95-22.35	81	—
Rozs I.-rendű uj	—	—	—	18.60-18.85
" középminőségű uj	—	—	—	18.35-18.50
Árpa takarmány I.-rendű	—	—	—	15.40-15.70
" II.-rendű	—	—	—	15.—15.40
Zab I.-rendű	—	—	—	16.20-16.40
" II.-rendű	—	—	—	16.80-16.10
Tengeri belföldi uj	—	—	—	15.75-15.90
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—

A készáru piaczon elkelt:

Búza. Tiszavidéki: 100 mm. 81 kg. 23.10 korona, 100 mm. 80.5 kg. 23.30 korona, 100 mm. 80 kg. 23.20 korona, 200 mm. 80 kg. 23.20 korona, 300 mm. 80 kg. 23.20 korona, 150 mm. 80 kg. 23.20 korona, 200 mm. 80 kg. 23.10 korona, 400 mm. 80 kg. 23.10 korona, 2300 mm. 79.8 kg. 23.05 korona, 200 mm. 79.5 kg. 23.— korona, 100 mm. 79.5 kg. 22.70 korona, üszkös, 500 mm. 79 kg. 23.10 korona, 500 mm. 79.5 kg. 23.10 korona, 100 mm. 79 kg. 23.—korona, 200 mm. 79 kg. 22.90 korona, 400 mm. 79 kg. 22.80 korona, 1000 mm. 79 kg. 22.09 korona, 100 mm. 78.5 kg. 22.65 korona, 100 mm. 77 kg. 22.50 korona, 100 mm. 77 kg. 22.40 korona, felső, 400 mm. 76.8 kg. 20.50 korona. Pestvidéki: 300 mm. 80 kg. 22.90 korona, 600 mm. 80 kg. 23.10 korona, 200 mm. 79 kg. 23.10 korona, 150 mm. 80 kg. 23.10 korona, 200 mm. 79 kg. 22.60 korona, 1000 mm. 78.5 kg. 22.50 korona, nyirkos, 300 mm. 78.5 kg. 22.20 korona, sárga, 100 mm. 78 kg. 22.45 korona, 430 mm. 76 kg. 21.10 korona, üszkös, 950 mm. 74 kg. 20.— korona. Fejérmegyei: 200 mm. 78.5 kg. 22.80 korona, 260 mm. 75 kg. 21.80 korona. Hartai: 250 mm. 79 kg. 23.— korona. Bihari: 200 mm. 79 kg. 22.80 korona. Szerémségi: 200 mm. 79 kg. 21.50 korona. Felsőmagyarországi: 300 mm. 79 kg. 22.80 korona, 500 mm. 77 kg. 22.40 korona. Bánsági: 500 mm. 80 kg. 23.10 korona, 1000 mm. 80 kg. 22.90 korona, 200 mm. 78.3 kg. 22.30 korona. Bácskai: 100 mm. 80.5 kg. 23.— korona, 300 mm. 78 kg. 22.90 korona, 300 mm. 78 kg. 22.— korona, üszkös, 450 mm. 77.5 kg. 22.— korona, üszkös, 150 mm. 76 kg. 21.— korona, üszkös. Rozs. 1100 mm. 18.50 korona, 200 mm. 18.50 korona, 200 mm. 18.50 korona, 200 mm. 18.50 korona, 200 mm. 18.40 korona, 100 mm. 18.40 korona, 600 mm. 18.40 korona, 400 mm. 18.10 korona, 500 mm. 18.10 korona, 500 mm. 18.10 korona, mind kpf. pp. Árpa. 200 mm. 15.30 korona, kpf. pp. Zab. 100 mm. 10.60 korona, 350 mm. 15.— korona, kpf., 100 mm. 15.20 korona, kpf., ázott. Tengeri. 100 mm. 15.85 korona, 100 mm. 18.55 korona, 300 mm. 15.80 korona, 100 mm. 15.75 korona, mind kpf.

A határidőpiacon kötetett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1908. októberre 11.08, 11.12, 11.03, 11.16. Buza 1909. áprilisra 11.41, 11.39, 11.42, 11.34, 11.36. Rozs 1908. októberre 9.23, 9.25, 9.16. Zab 1908. októberre 7.89, 7.80, 7.85. Tengeri augusztusra ... Tengeri 1909 májusra 7.13, 7.16, 7.11.

1 óra 30 percig zárulnak:

1908. októberi buza 11.05-11.06, 1909. áprilisi buza 11.36-11.38, 1908. októberi rozs 9.18-9.19, 1908. októberi zab 7.84-7.85, 1909. májusi tengeri 7.13-7.14

Budapesti gabonaforgalom.

1908. augusztus 24-től augusztus 25-ig.

Table with columns: Értékelt, Elszállított, Buza, Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Liszt, Korpa

Értéktőzsde.

A mai előtőzsde teljesen üzletlenül folyt le a forgalom a legszűkebb határok között mozgott. Az árfolyamok csak névlegesek maradtak. A déli tőzsdén sem Berlinből, sem Bécsből nem jött olyan jelentős, mely a spekulációt tevékenységre ösztönözte volna ezért a déli tőzsde is csendes maradt. Némely forgalom volt a Hazai bank-részvényekben, továbbá a Jelzálogbank-részvényeket is átmenetileg keresték. A helyi piac is teljesen üzletlenül folyt le. A járadékpiac csendes. Változást egyedül az orosz járadékpiac mutat, mely három nap óta egy teljes százalékkal visszaesett. Az Osztrák hitel ma 631.50 és 631.25 között ingadozott, a Magyar hitel 741.75-ről 742-re, az Államvasut 690-ről 690.25-re javult. Forgalomba ke-

rül továbbá: Jelzálog 431.25-431.50 koronán, Rima 557.50-557.75 koronán, Városi villamos vasut 260.75 92.87 1/2 koronán.

Előtőzsde

Előtőzsde nyugodt. Köttetett: Osztrák hitelrészvény 631.50-632.25 Osztrák-magyar államvasut 690.25 Rimamurányi vasut 557.50-557.75. Magyar koronajáradék 92.90-92.87 1/2. 5%-os orosz kölcsön 96.15.

Déli tőzsde

Déli tőzsde nyugodt, tartott. Köttetett: Osztrák hitelrészvény 631.- Magyar hitelrészvény 741.60-742.25. Déli vasut 116.50 Magyar leszámitoló-bank 473.- Jelzálogbank 430.90-431.50. Közüti vaspálya 536.- Városi villamos vasut 260.75-261.25. Hazai bank 280.50-281.-

Prémium-ügylet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrákhitel részvényekért holnapra 4-5 K, 8 napra 8.-10.- K, 1908. szeptember hó végére 28-30 K.

Utőtőzsde.

Az utőtőzsdén kötetett: Magyar hitel 741.50. Államvasut 690. Jelzálogbank 430.75. Leszámitoló-bank 470. Rimamurányi 556.50. Közüti villamos 536. Városi villamos 260 7/8

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, augusztus 26. (Saját tudósítónk jelentése.) A konzum ma még szigorubbant tartózkodott a vásárlástól és mivel jelentékeny kínálat mutatkozott, az irányzat megint gyengült és általános üzletlenség uralkodott. Csak éppen tengeri nem szenvedett árvesztéséget, sőt ellenkezőleg, még 10 fillérrel drágább volt, buza és zab 10 fillérrel gyengült és rozs is 5 fillért veszített árából. Korábban egészen jelentéktelen volt a forgalom, mert külföldi reflektánsok nem jöttek a piacra és a konzum tartózkodott a vásárlástól. Az irányzat bágyadság felé hajlott, de az eladók közepes és hitványabb minőségű cikkeket nem voltak hajlandók árengedményekre, válogatott és elsőrendű áruk pedig nem kínáltak.

Jegyzetelt buza: új tiszavidéki 11.85-12.25 korona, marosi 11.60-12.- kor., bánáti 11.60-12.- korona, tótfelvidéki 11.55-11.80 korona, csepeli ... korona, új déli vasuti 11.40-11.80, marchfeldi 11.15-11.50 korona. Új-rozs: tótfelvidéki 9.55-9.80 korona, csepeli 9.50-9.75 kor., pestmegyei 9.55-9.80

déli vasuti 9.55-9.80 korona, különféle magyar 9.50-9.75 kor., osztrák 9.45-9.70 korona.

Arpa: morvaországi 9.20-10.50 kor., marchfeldi 8.80-9.50 kor., bécsvidéki 9.-9.80 kor., tótfelvidéki 8.10-10.25 kor., csepeli 8.9.-győri ... kor., déli vasuti 8.50-9.25 kor., tiszavidéki 7.40-9.- kor., északmagyarországi 7.60-9.55 korona.

Magyar tengeri: régi 8.30-8.50, új ... korona, cinquantin 8.80-9.-, új ... korona.

Magyar zab: selejtes ... kor., közepes 8.30-8.65 korona, elsőrendű ... kor., válogatott 8.65-8.95 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai ... korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, augusztus 26. A mai előtőzsdén csendes volt a forgalom, de az irányzat a külföldi jelentésekkel egybehangzólag szilárd. A spekuláció érdeklődését első sorban az ultimómeghosszabbítások vetették igénybe, melyeket simán sikerült lebonyolítani. Brüsszel és a vasuti közlekedési intézetek részvényeit ke-resték. A déli tőzsde nyugodtan, változatlan árfolyamokkal indult

II óraker zárulnak:

Osztrák hitel. 631.50. Magyar hitel. ... Länderbank ... Államvasut 690.50 ... Elbavölgyi vasut ... Déli vasut 116. ... Alpési bányatársulat 672.75. Rimamurányi ... Májusi járadék 96.15. Magyar koronajár. ... Orosz érték ... Török sorsjegy 184.25. Német márka 117.37.

A déli tőzsde lanya irányzattal nyílt meg.

I óraker jegyeztek:

Osztrák hitel 631.-, Magyar hitel 741.- Länderbank 437.50, Unio-bank 543.-, Államvasut 690.-, Anglo-bank ... Bankverein ... Déli vasut 116.75, Gőzhajó ... Alpési bányarészvény 672.50, Májusi járadék 96.15, Magyar koronajáradék 92.85, Török sorsjegy 184.25, Német márka 117.37, Elbavölgyi vasut ... Rimamurányi 557.-, Orosz járadék ... Keleti vasutak ... Skoda ... Magyar jelz. ... Kárpáti petroleum ...

Main market table with multiple columns: Buza, Egyéb gabonaneműek, Burgonya, Különféle termények, Allamadoosság közkölcsonok, Zaloglevek, Bankok részvényei, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gősmalmak, Különféle vállalatok, Sorsjegyek, Pénzmekek és váltók.

önféle magyar korona.

0 kor., march- 9.80 kor., peli 8 9., 50-9.25 kor., k-magyarország

.50, uj uj

- kor., közepes kor., h-morvaország

DE

szsden csendet földi jelentések láczió érdeklt bbitások vettét nyolítani. Brúxi részvényeit ke tozatlan ário.

hitelr. 690.50 116. urányi ronajár. 84.25, Német

nyilt meg.

hitel 741. , Allamvasut verein Alpesi bánya- .15, Magyar 184.25, Német Rima- Keleti vas- Kár-

Table with 2 columns: Pénz, Ár. Lists various financial values and prices.

BRÁZAY SÓSBORSZESZ A LEGJOBB. Large advertisement with a central logo and text.

Az új szesz-adó törvény folytán úgy mint minden szesz ára, a világhírű „Brázay Sósorszesz” ára is drágább lesz szeptember hó elsejétől kezdődőleg.

Bécs, augusztus 26. (Osztrák értékek zárlata. 4.2 százalékos papír-járadék 96.05, 4 százalékos osztrák arany járadék 116.

Bécs, augusztus 26. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 111.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDE. Berlin, augusztus 26. (Tőzsdejelentés.) A tegnapi newyorki tőzsde nyugodtabb lefolyásával és az itteni ultimólikvidációk sima lebonyolítására a mai tőzsde alapirányzata szilárd volt, habár az üzlet nem vett nagyobb lendületet.

Zariatok jegyeztetik: 4.2 százalékos papír-járadék 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.70, osztrák hitelrészvény

Frankfurt, (Zárlat.) aug. 26. 4.2 százalékos papír-járadék 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.70, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.40, Osztrák hitelintézeti részvény 158.30, Osztrák-magyar államvasut 147.50, Északnyugati vasut

váltóár 811.83, Union bankrészvény Alpesi bányarészvény Szilárd. Hamburg, (Zárlat) augusztus 26. 4.2 százalékos ezüstjáradék 98.80, 1860. sorsjegy 153.

Páris, aug. 26. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 96.50, Osztr. aranyjáradék 99.70, Magyar aranyjáradék 94.60, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 490.

Budapest, augusztus 26. án. (Hivatalos tudósítás.) Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül)

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest, augusztus 26. napján volt készlet 38262 drb., 1908. augusztus hó 25-én felhajtott 347 darab, 1908. augusztus 25-én elszállított 197 darab, 1908 augusztus 26. napjára maradt készletben 38412 drb. A hízott sertésárak irányzata: változatlan.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, aug. 26. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 270 darab sertés, darab süldő, darab malacz. Pótfelhajtás drb sertés, drb süldő

malacz. Mai napi felhajtás 1127 darab sertés, darab süldő, darab malacz, összesen 1397 darab sertés, darab süldő, darab malacz. Eladatott 881 darab sertés, darab süldő, darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 516 drb sertés, darab süldő, drb malacz. Mai árak: Zsirsertés Öreg elsőrendű 350 kg.-on felül életsulyban 104 106 fillér, életsulylevonással fillér, II. rendű 280 kg.-tól 350 kg.-ig, 100-104 fillér, életsulylevonással fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül fillérig, életsulylevonással 129-136 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig fillér, életsulylevonással 128-136 fillérig, könnyű 220 kg.-ig fillér, életsulylevonással 129-136 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül fil.-ig, könnyű kgr.-ig. Beltűdi süldő 104 fillérig, horvát süldő fillérig, Malacz fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, életsulyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése. 1908. augusztus 26-án reggel 7 órakor. Az elmúlt nap időjárásának áttekintése. Hazánkban száraz, tulnyomóan derült idő uralkodik. A hőmérséklet tegnap délkelet felé tovább sülyedt, nyugat felől pedig emelkedett; a maximum: Csáktornyan 29 C° és a minimum: Bötöfalun, meg Kolozsvárt 6 C° volt. Prognózis a következő 24 órára. Lényegtelen hőváltozás és elvélve zivataros esők várhatók.

Table with columns: Állomás, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm, Hőmérő max., Hőmérő min. Lists weather data for various locations.

KÜLÖNFÉLÉK.

Hólepte madárfészek.

Bent a száraz lombok között,
Kitéve a zord szélvésznek,
Elhagyatva szomorkodik
Egy hólepte madárfészek.

Mi lüzte el kis lakóját?
Tán egy vére szomjas kánya,
Vagy az éhség gyöttrő kinja,
Vagy a télnek vad orkánja?

Ki tudná a titkát annak,
Mely egy madárt arra készítet,
Hogy elhagyja a gondok közt
Felépített picziny fészket.

Ki tudná azt? — De ha látom
Megtépázva, hóval fedve,
Nem tulom mért, de szívemnek
Szomorura válik kedve.

S a költőkre gondolok én,
Kiknek lantja hallgat, néma.
Tovaszállt a zengő madár
Tört szívükből: a poéma.

Mért hallgatnak, ki mondhatná?
Mily sorsvihár, milyen bánat
Úzte ki a meleg szívből
A felhangzott szép nótákat.

Költő, kit a dal elhagyott,
Hólepte madárfészek,
Ugy szoritja a szívemet
Mind a kettő, ha ránézek.

Feleki Sándor.

(Az oroszországi hadjárat.) A Süddeutsche Monatshefte legközelebb megjelenő (szeptemberi) száma szemelvényeket fog közölni Yelin Kristóf württembergi tiszt naplójából, aki 1812-ben végigküzdötte I. Napoleon oroszországi hadjáratát. Bár az előadott

részletek az eddig ismerteknek változatai, még sem érdektelenül mutatják be ennek a harci tragédiának a mozzanatait. Az 1812-ik esztendő október havának végén indult Mojaisk felé a württembergi hadtest, amelyhez Yelin is tartozott. Az eleség két hét alatt elfogyott és a hiány pótlásáról nem lehetett gondoskodni. Sok katona cukorral táplálkozott, de végtére is a lóhúshoz kellett folyamodniok. Eleinte a kidőlt állatokat öldösték le, utóbb már a leghasznavehetőbb paripák is sorra kerültek. A francziák többnyire elkövezték azt a kegyetlenséget, hogy a szegény párák nyelvét kivagdosták, anélkül, hogy előbb megadták volna nekik a kegyelemdőfést.

A menetelés közben összeesett katonákat ott-hagyták az ut szélén és senki sem törődött többé velük. Számos ilyen szerencsétlen embert gázoltak agyon a később arra vágatató csapatok. A württembergiek között legiszonyatosabban pusztított az éhínség. Egyszer utközben megpillantottak egy uszkárt és síralom volt nézni, milyen elkeseredett vadászatot intéztek rája. A kutyapecsényével aztán jóllaktak addig, míg Smolenskben egy raktárra nem akadtak, amelyben nagymennyiségű kenyeret, lisztet és pálinkát találtak. A harcosok olyan éhesen rontottak neki az eledelnek, hogy a lisztből nem készítettek semmit sem, hanem azonnál nyersen fogyasztották el. Rendről, fegyelemről szó sem lehetett. Mindenki azon igyekezett, hogy legyen mit harapnia és így örökös volt a zürzavar. Nemcsak a tiszteknek, de Napoleonnak is visszafesleltek a közlegények. A svábok például azt kiáltották feléje, hogy nem tehetnek róla, mert zabálni csak kell az embernek.

Még kétségbeesettebbé vált a helyzet akkor, amikor el kezdett esni a hó. A legénység a hidegtől megéberedett kezében alig tudta a fegyverét tartani és ha elejtette, soha nem emelte fel. Minduntalan bele-belesüppedt valaki az árokba. Némelyek nagy-nehezen kitápaszkodtak, mások erőtlenekek voltak ehhez és végleg ottrekedtek. A dermesztően szeles, zimankós időben egymásután vesztették el a katonák a hangjukat. Majdnem valamennyi csapatban megtévelyodott néhány ember a rettenetes szenvedésektől. Smorghoni közelében dobpergés hallatszott fel. Megérkeztek Danzigből a kiegészítő zászlóaljok. A száználmas külsője, elcsigázott seregben mindenki felujjongott a tisztán öltözött bajtársak láttára.

(Csempészeszközök muzeuma.) A párisi Hotel de Ville épületben olyan muzeum van, amelynek létezéséről még a benszüllött párisiak is alig tudnak valamit. Egy sor egymásba nyíló teremben, gondosan elhelyezve, a legellentéesebb tárgyakat le-

het látni. Hordók mellett finom börmunka, mesterségs virágbokréta között különösen formált kauszuk-tömlők hevernek. Oregóra, diszmitárgy, divatos és divatját mult ruhadarab, ékszer és kézimunka van itt összevisszaságban fölhalmozva. A látogató csodálkozva szemléli mindezeket a dolgokat, anélkül, hogy csak egy tárgyon is valami különösét találja. De éppen a tárgyak egyszerűsége oka annak, hogy a muzeumba kerültek, mivel egyszerűségükkel szolgálták a csempészeket. A legnagyobb ravaszággal vannak ezek a dolgok megszerkesztve, hogy annál biztosabban megfeleljenek céljuknak. Egy bál papiros hever az egyik terem sarkában, senki sem venné észre, hogy a papirostömb belseje üres. Ebben az ígriben évek hosszú során át a legfinomabb alkoholt csempészték át a határon, míg egyszer a véletlen a határőröket rávezette a csalásra. A papiros mellett kauszuk-öv hever, amely egykor egy csempész derekát díszítette. Ebbe az övbe sok vég finom csipke volt betömve. Hamis csipőt is lehetett itt látni, amely tele volt finom hollandi likőrrel. Ezt a csipőt föl kötötték és a csempész, aki jól meghízott ember formáját mutatta, gyanútlanul vitte át áruját a határon. A falakon szép egymásutánban lógnak lószerszámok, amelyek belül szintén üregek; finom dohányt, meg szeszt szállítottak benne. Melegítő üveg csüng a szerszámok alatt; amikor az omnibusz Charentonból megjött, sokszor látható volt egy öreg anyóka, aki a téli hidegben dideregve szorongatta magát a melegítő üvegjé. Egyszer véletlenül megbotlott az anyóka, az üvegje elgurult és a fináncz, amikor udvariasan segített az öreg asszonynak s föl szedte a melegítő üvegjét, érezte, hogy az üveg hideg és erős parfüm-szága van. A muzeum ékesége egy gyönyörűen formált rózsakoszoru. Egy napon halottas kocsi jött Levallois-Perret felől a montmartrei temetőbe. A koporsón, mint a gyászoló család utolsó ajándéka, pihent a rózsakoszoru. Ez a rózsakoszoru aztán minden Levallois-Perret felől jövő halottas kocsin ott volt, mint a bus visszamaradtok utolsó üdvözlöte, míg végre az egyik örök föltűnt ez az örökös rózsailatos kegyelet s nem éppen kiméletes kézzel belemarkolt a rózsák közé. Ekkor kitudódott, hogy a megboldogultat utolsó útjára nemcsak rózsákkal, hanem a legfinomabb konyakkal kísérték. A virágokat kauszuk-gumi tartotta össze, amely a feszülésig meg volt töltve szeszszel. A halottas kocsit aztán alkalmas helyen megalították és a szeszt kiöntötték a tömlőből.

ANAGY TITOK

IRTA: W. COLLINS.

43

Kunigunda — Damoride!
— Madame!
— Ki fekszik fölöttünk betegen a szobában?
— Angelika, a nemes hölgy, asszonyom.
Szűnet.
— Damoride!
— Asszonyom!
— Szives hozzád Angelika?
— Ó jó hozzám és az egész világhoz.
— Talán örized is betegágyánál, Damoride?
— Néha, asszonyom, ha az ápolónő már nagyon elfáradt.
— A gyógyszer a te kezedből vette?
— Egyszer vagy kétszer, asszonyom.
— Damoride, vedd ezt a kulcsot és nyisd ki veled az asztalon levő ékszerszekrénykét.
— Damoride engedelmeskedik.
— Látod-e azt a kis üveget azzal a folyadékkal?
— Látom, asszonyom.
— Vedd ki, tudod-e, mi ez a folyadék?
Méreg!
— Damoride megijed s majd kiejti az üveget kezéből. Kunigunda ráparancsol, hogy csak tartsa meg és folytatja:
— Gyűlölöm Angelikát. Élete köztem és szívem szerelme között áll, te pedig kezekben tartod ezt az életet.
— Damoride térdre rogy és így könyörög:
— Nagyon megrémített, asszonyom.
Kunigunda egészen hozzá lép és rettenetes pillantással suttogja:
— Damoride, Angelikának a kezéd által kell meghalnia, hogy a gyanunak árnyéka sem essen rám! . . .
Dexter megállt és ismét ivott.
Gondosan megfigyeltem. Ajkának pirja megmaradt, de szemének fénye már halványodni

kezdett. Beszéde is vontatottabb lett. A bor hatása már apadóban volt-e?

Vártunk, a cselédlány nyitott szájjal, Benjamin felcsapott jegyzőkönyvvvel a kezében. Végre is a nyomorék folytatta elbeszélését:

Damoride hallotta e rettenetes szavakat és könyörögve kulcsolta össze kezét.

— Oh asszonyom, mi okból öljem meg a nemes hölgyet?

— Azért, mert mindenben engedelmeskedned kell urnődnök.

— Nem tehetem asszonyom, nem merem megtenni.

— Mit kell itt merni? Olyan részletes tervem van, mely minden gyanut elhárít rólunk.

Damoride könyörületért esdekel, Kunigunda szeme tüzel a dültől.

Dexter ismét megállott, mert elveszítette a történet fonálát.

Vajjon mi jobb, hallgatni-e, vagy segítségére lenni?

Az egész történet ugyanis nagyon világos volt előttem. Gyanumat ismét Beauy asszonyra akarta irányítani: csak az a kérdés, hogy fogja elbeszélését befejezni és sikerül-e meggyőződésemet Beauy asszony és cselédlányának ártatlanságában megsemmisíteni.

Helyesebbnek tartottam, ha időt engedek neki. Szó nem jött ajkamra. A legmélyebb csendben várakoztunk.

A merev vonások ismét megélenkültek. Alkalmasint újabb tápot talált a vádhoz, melyet Beauy asszony és leánya ellen emelt.

Ujból így kezdte:

— Kunigunda tehát kebléből kihuz egy teleirt papírt, melyet szétbont: Pillantsz ide — szólt aztán.

Damoride ujból térdre borult.

Kunigunda kezében tartja e leány gyalázatának szegyenletes titkát. Kunigunda tehát iszonyu választás elé állítja a leányt.

— Vagy szót fogadsz nekem, vagy átadlak a gyalázatnak!

Damoride utolsó menedékét ott keresi, hogy mindenféle nehézséget támaszt, mert látja, hogy urnője szívét ugy sem tudja megpuhítani

— Hogyan tehessem ezt asszonyom, mikor az ápolónő is ott van s látja.

— Néha alszik az ápolónő és néha nincs is ott.

— Az ajtó azonban el van zárva és a kulcs az ápolónőnél van.

. . . Rögton eszembe jutott a hiányzó kulcs Glenincheben. Tán ő is erre gondol. Alkalmasint megbánta azt a szót, melyet a multkor véletlenül elejtett. Benjaminsnak most megadtam a megbeszélt jelet.

Sokáig tartott, míg Dexter ujból beszélni kezdett. Szeme mindinkább elhomályosodott.

— Hol is hagytam abba — kérdezte végül.

— Damoride azt mondja Kunigundának — segittem én ki — hogy az ajtó be van zárva és a kulcs az ápolónőnél van.

— Nem — válaszolta hevesen Dexter. Ön félreértett! Ostobaság! Ki beszélt itt egy kulcsról.

— Azt hiszem, ön beszélt róla Dexter ur!

— Ezt nem tettem! Egy más valamit mondtam!

Kerültem a vitakozást és vártam, hogy mi fog következni.

Dexter hallgatagon ült, kezét a homlokára szoritotta. Azon fáradozott, hogy száguldó gondolatait megfékezze s ezáltal világosságot derítsen agyára.

Félig kétségbeesetten kezdett beszélni, nem törődve azzal, vajjon a helyes fonalat vette-e fel.

— Damoride térdre borult és könyekbe tört ki . . . Dexter elhallgatott és meredt pillantással nézett körül.

— Hogy is neveztem a másik hölgyet? kérdezte, anélkül, hogy valamelyikünkhöz fordult volna.

— Kunigundának — feleltem én.

Hangomra felém fordult, de nem nézett rám. Sőt ugy látszott, hogy a messze távolba mered. Hangja nyugodt, kifejezéstelen csengésű lett. Talán közel lennék célom eléréséhez?

— Kunigundának neveztem, ismételte aztán. És hogy hívták a másikat?

— Damoride, feleltem én.

(Folyt. köv.)

Csütörtök, augusztus 27.

Kivonat a hivatalos lapból.

Kinevezések. A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök a fémháztartási tisztviselők létszámában Vnuto Ferencz főmérnököt bányatanácsossá, Spevec Ivo végzett joghallgatót a zágrábi kincstári jogügyi igazgatósághoz díjtalan fogalmazó-gyakornokká; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Lengyel J. Károly, Jurkovich Viktor, József Béla, Miklós Alajos, Lakatos József és dr. Fischer Izidor upesti községi gimnáziumi rendes tanárokat az upesti állami főgimnáziumhoz rendes tanárokká, Noszály Lajos és Gerencsér Ilona okleveles tanítókat a mezőzombori állami elemi népiskolához rendes tanítóvá, illetve tanítónővé, Unterreiner József okleveles tanítót a lázárföldi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Rácz János okleveles tanítót a fástanyai állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Kusztozsa Irma okleveles tanítót a buni állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Czuczka Emma okleveles tanítónőt a bánffy-hunyadi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Tántó József okleveles tanítót a békéscsaba-erzsébeti helyi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Mikola Lajos okleveles tanítót az aranyi, Kaposi Lajos okleveles tanítót a branyicskai, Mihajlovics György okleveles tanítót a felvéczi, Paska Gábor okleveles tanítót a nagyrapolti, Puskás Gergely okleveles tanítót az ósebeshelyi és Bende János okleveles tanítót az óraiaboldogfalvi állami elemi népiskolához rendes tanítókká, Sziklássy Erzsébet okleveles tanítónőt a szerbnagyszentmiklósi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Szilágyi Ferencz mádi tanítót és Moravcsik Margit okleveles tanítónőt a gárdosi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, illetve tanítónővé, Janda Győző nagymorodói kath. elemi iskolai és Jandáné Dubik Luiza lukei kath. elemi iskolai tanítókat, illetve tanítónőket az ujléhotai állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, illetve tanítónővé, Takács Endre okleveles tanítót, Takács Ilona okleveles tanítónőt a győrrévfülusi állami elemi iskolához rendes tanítónővé, illetve tanítónővé, Nemes István okleveles tanítót a fátraaljai állami elemi iskolához, Keresztény Tivadar okleveles tanítót a zuglói állami elemi népiskolához, Dézsi István okleveles tanítót a barabási állami elemi népiskolához rendes tanítókká, Németh Margit okleveles tanítónőt a pálfalvi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Schürpneck Alfonz okleveles tanítót a száki állami elemi népiskolához, Jani János okleveles tanítót a vármezei állami elemi népiskolához rendes tanítókká, Magyarics Ilona okleveles tanítónőt a tiszolci állami elemi népiskolához, Lopusny Ilona okleveles tanítónőt a medgyesházi állami elemi népiskolához rendes tanítónőkké, Kulcsár Kálmán okleveles tanítót az ercegyei állami elemi népiskolához rendes tanítónővé; a földművelésügyi miniszter az állami ménesbirtokok és a gödöllői koronauradalom tisztviselőinek létszámában Germán József m. kir. gazdasági gyakornokot a XI. fizetési osztályba m. kir. gazdasági segéd-tisztte; a brassói pénzügyigazgatóság Bóra Jenő brassói lakost díjtalan vámgvakornokjelöltté a brassói fővámvivatalhoz; a karánsebesi törvényszék elnöke a bozovicsi járásbírószékhez Bordi József igazolvánnyal ellátott címzetes csendőrszervező, végvári lakost III-ad osztályú hivataloszállásúvá nevezte ki.

VIZÁLLÁS. m. méter aug. 25. aug. 26. m. méter aug. 25. aug. 26.
Ina 1.68 1.78 0.24 0.23
Verna 2.30 2.28 0.88 0.83
Linx 0.27 0.57 0.80 0.69
Bács 0.61 0.68 1.15 1.35
Pozsony 1.13 1.04 1.26 1.40
Komárom 2.05 2.18 1.40 1.44
Budapest 1.52 1.63 0.91 0.89
Paks 1.14 1.32 1.24 1.17
Mohács 2.18 2.70 0.29 1.08
Gombos 2.74 2.50 0.15 2.20
Ujvidék 2.01 2.14 1.00 1.02
Pancsova 1.78 1.84 0.60 0.61
Orsova 2.31 2.29 0.42 0.48
Morva 0.26 0.18 1.28 1.28
Vág 0.60 0.88 0.19 0.19
Zalona 0.49 0.28 0.18 0.12
Kába 0.82 0.77 0.23 0.27
Szt-Gothárd 0.40 0.50 0.34 0.00
Sárvár 0.18 0.14 0.16 0.14
Győr 1.64 1.72 0.39 0.10
Dráva 1.64 1.50 0.58 0.80
Zákány 0.16 0.37 0.10 0.51
Bács 0.14 0.18 0.22 0.02
Ezék 1.00 1.10 0.21 0.86
Mura 0.42 0.00 0.12 0.06
Száva 0.60 0.68 0.00 0.00
Zágráb 1.47 1.98 0.00 0.00
Eszék 2.66 2.59 0.88 0.82
Számos 0.07 0.08 0.18 0.14
Décs 0.87 1.02 0.36 0.46
Szentmár 0.80 0.00 0.70 0.72
Krauzna 0.50 0.90 0.42 0.38
Munkács 0.20 0.35 0.78 0.82
Latorca 0.20 0.35
Homonna 0.08 0.08
Pereseny 0.08 0.08

EGYETERTÉS
politikai napilap.
Kiadóhivatali igazgató: PAJORMÁTYÁS

EGYETERTÉS

SZÍNHÁZAK

Csütörtökön 1908. augusztus 27-én.
Magyar színház Király színház
A Sasfiók 100 év múlva
(L' Aiglon) Dráma 5 felvonásban
Irtó Rostand Edmond, fordította Abrányi Emil, Személyek
Szereplők: Forencs, Törzs, Flambeau, Csorlos, Mottornich, Garas, Ferencz eszár, Róthely, Marmont tabornagy, Z. Molnar, A szabó, Z. Molnar, Gentz, Rátkai, Haró Obonauz, Molnár, Mária Luiza, Forrai R., Camerata grófnő, Polgár I., De Lorget Teréz, T. Halimi M., Főhercegnő, Mészáros G.
Kezdeté fél 8 órakor

FŐVÁROSI ORFEUM
WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-n. 17
Ma és minden este:
MASCHA DIGRAM
a wien. cs. k. szab. Josephstadt-Theater tagja.
THE 8 LANCASHIRE-LADS
angol férfi-együttes.
Marion, Baumann
Mab Dersy, Tellheim
The Kideros
A legújabb akrobatikai kompozíciók.
Továbbá 12 egyéb attrakció. - Az előadás kezdete 8 órakor.
Jegyelővétel 10-1 és 3-6 óráig.
A tükörképben reggeli 6 óráig VÖRÖS ELEK cigányzenekara hangversenyez.

DELI étterem és kávéház
a Dunaparti korzón, Wurm-u. sarkán
Ma és mindennap délután 4:30-7:15 és este 7:30-tól kezdve az európai hírt
CISKOVSKY
quartette hangversenyes, fényes változatos műsor.
Vidog és meleg ételek. Rendes polgári árak.
BEKETOW CIRKUSZ Városliget
Telefon 107-16
Ma este háromnegyed 8 órakor
„HELGO LAND“
Nagy kiállításos vízi némajáték 150 négyzetméter víz a cirkuszban. Fényes kivilágítás, tűzijáték. FONTAIN ILLUMINEUSE 60 helyből álló balletkar és az egész nagyműsor.

Frenreisz István
éttermei
VIII., József-körut 56 sz.
A szép terrazon kívül megnyitja a kellemes udvari kert-helyiség is. A kapunál külön bejárat. Kitűnő ételek és italok. müncheni és udvari sör. Félveztes kiszolgálás.

Orajavitás 1korona.
Pótlendő új részeken kívül. Zsebórátűveg, mutató 10 kr.
Ferenc-körut 44.
Schwimmer Albert órásmester.
Nyitva este 9 óráig. Nyitva este 9 óráig.

Kovács Gyula zongora-termei
Budapest, V. Ferenc-József-tér 5-6.
Grasham-palota. Telefon 110-68.
zongorák, pianók és harmóniukomplex legelőcsőbb arban. Teljesen új hangszerek bérbeadás.
Részlet és javító-osztály. Zongora hangoltatás eszközöltetik.
Állandó képiállítás eredeti képekben, és művészi reprodukciókban.

Hull a haja? Használja a Petroleum-hajszesz-t.
Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főszékfűződel hely.
Gara Géza és Tsa drogéria
Bpest, VIII., József-körut 70.
Tosok Arjegykeket kérl.

BOKOR ARMIN és Dr. SINGER LEÓ
FIU INTERNÁTUSA
Megnyitlik az 1908/09. tanévre szeptember 1-én.
A főváros legegészségesebb helyén. Tágas szellős lakhelyiségek. - Modern berendezés. Kitűnő ellátás (szigoruan rituális étellemezzel). - Valláskerülőcsős nevelés. Egyéni oktatás szaktanárokat vezetésével. Nyelvkurzusok, zene és torna. - Üdülő otthonban jelentkezni lehet július 15-ig.
Budapest, VII., Lövölde-tér 2. szám.
Kivánatra prospektust küld az igazgatóság.

Czimbalom kedvelők
Mielőtt bárhol czimbalmot vásárolnának, kérjenek Arjegykeket a czimbalomkészítés elismert elvű czimbalmkészítőjéről, ki minden tekintetben a legjobb világhírű szabadalmazott czimbalmokat készíti. Czimbalmok már 25 főtől kezdve kaphatók, ugyanint az összes hangszerek a legjobb minőségben. Számos kiállítás elsőrendű kitüntetés és elismerés a legjobb és szakszerű munkáért.
Habits Antal Budapest, VII. kerület Erzsébet-körut 42. szám

Vadászoknak és turistáknak
nélkülözhetetlen, télen melegítő, nyáron hűtő, lörv. védőt
Nimród
meleg és hideg italtartó lapos börtök flecczel bélelve, közönséges üveggel, mely ugyanazon szolgálatot teszi, mint a drága
THERMOS PALACZK
a forró ital reggel beöntve, télen a legkellemesebb italt szolgáltatja egész nap és nyáron a behűtött ital nem melegszik meg benne egész nap. Továbbá THERMOS PALACZK védőtokok bőrből, flecczel bélelve saját találmányom, legelőcsőbban kapható.
ACS LASZLÓ szíjgyártó. Ullői-ut 19. szám

Női ruha divat-kelme eladás
Oriasi készletünkben 120 cz. széles őszi angol kelmet méterenként 42 krtól kezdve a legfinomabb minőségű 2-3-4 frtig árusítunk.
Rosenberg és Quitt
női divat, szőnyeg és vászon árak nagy áruháza.
Budapest, VI. Király-utca 32.
Telefon 528.
Alapítva 1895

Rendkívül olcsó és kényelmes hajójaratok
Budapest, Vác és Nagymaros között.
Az Első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási-Társaság közli, hogy kedvező időjárás esetén f. ó. augusztus hó 30-án azaz vasárnap rendkívül olcsó és kényelmes kirándulási hajójaratokat tart fenn Budapest-Vác-Nagymaros között
Indulás Bpest-Petöfi-térről 8:00 órakor do. és 2:30 órakor du.
» Baththány-térről 8:05 » » 2:35 » »
» Ó-Budáról 8:20 » » 2:50 » »
Érkezés Vácra 10:00 » » 4:20 » »
» Nagymarosra 11:00 » » 5:30 » »
Ind. vissza Nagymarosról 11:50 » » 8:00 » » este
» Vácra 12:15 » déli 8:45 » »
Érkezés Bpest-Óbudára 1:10 » du. » 9:40 » »
» Baththány-térről 2:25 » » 9:55 » »
» Petöfi-térről 1:30 » » 10:00 » »
Ezen járatok rendkívül mérsékelt menetidőjű a következők:
Budapest-Vácra vagy megfordítva
I. hely 40 fillér, II. hely 30 fillér.
Budapest-Nagymarosra vagy megfordítva
I. hely 1 korona, II. hely 70 fillér
Vácra-Nagymarosra vagy megfordítva
I. hely 80 fillér, II. hely 40 fillér
Négy és tíz év közötti gyermekek féláron, katonatisztek és katonai hivatalnokok az I. osztályon féláron, katonák (legénység) a II. osztályon féláron a m. kir. állami udvari hivatalnokok a szabályszerű igazolvány alapján az I. osztályon a II. osztályú jeggyel utazhatnak. Azonkívül az utazó közönség kényelmére való tekintettel olcsó menet- és térítjegyek adatakn ki és pedig Budapest-Nagymarosra és vissza
I. hely 150 fill. II. hely 120 fill.
Vácra-Nagymarosra és vissza
I. hely 90 fillér, II. hely 75 fillér.
Fenti járatok alkalmával egy nagy s minden kényelemmel ellátott termes gőzhajó közlekedik, melyen a közönség eső elől is védve van. A hajón jó vendéglő van polgári árakkal s pontos kiszolgálással. Nagymaros és Visegrád között csavargózós közlekedik, melynek allomása Nagymaroson közvetlenül a hajó kikötőhelye felett van. Ha e járatokat bármely okból abban kellene hagyni, úgy erről a társulat idejekorán hírdelést fog közzé tenni.
Budapest, 1908. A forgalmi igazgatóság

SZÍNHÁZAK
Csütörtökön, 1908. augusztus 27-én.
Vigszínház | Városi nyári színház

Bernát.
Inokos bohózat 3 felvonásban
Írta Heltai Jenő.
Személyek:
Bernát Bernát
Kerítés E.
Tibany Tibany
Kornal B. Kornal B.
Góth Góth
Sarkadi Sarkadi
Kiss I. Kiss I.
Vondrel Vondrel
Szerény Szerény
Pentelel Pentelel

Gond anyó
Életrajz 4 felvonásban.
Kezdeté fél 8 órakor
Uránia színház
A mai Róma.
Kezdeté fél 8 órakor.

Apollo - Projektográf
TELEFON 63 39.
Romeo és Julia.
Oroszországi életkép. —
Egy színházigazgató zavar-
ban. — A hála. — **Buda-
pesti látkepe.** (Saját
felvétel.) — Egy varróné any-
regénye. — Lelketlen apa.
— Miss Allan és Oleo de
Méride táncza, parodizálja
Baumann Károly, a Fő-
városi Orfeum tagja. (Saját
felvétel.)
KEZDETE: 6 órakor

Fővárosi nyári színház
Szép Heléna.
Operett 3 felvonásban.
Kezdeté fél 8 órakor

BUDAPESTI CABARET
BONBONNIÈRE Teréz-kört 28.

1908. aug. 29-én (szombaton) este 8 1/2-kor megnyitót
előadás. Fellépnek: László Rózi, Antai Erzs, Nacy Ma-
riska, Rátkay, Boross, Kovács stb. Conferencie: Dr. Szal-
lay József. 3 kis darab, 16 magánzám, színpadi irók.
Jegyek kaphatók: Orr. Kontinál térszobában, Andrássy-ut
28. (Telefon 100-78.) Bárdnál Kossuth Lajos-utca 4
(Telefon 6-56.) és egész nap a Cabaret pénztáránál Teréz-
kört 28. (Telefon 62-88.)

AMERIKAI PARK
Telefon 49. **UI - ÖSBUDAVÁRA** Igazgató: Friedmann A.

Nyitva délután 6 órától reggel 4 óráig.
Ma és mindennap
Nagy Disz Előadás
a Varietében

Persina 100 idomított állattal.
8 Tan-Kvai 8 | **8 Collin Clairons 8**
a kínai művészek | a forgószíttáncosok
és az egész monstre augusztusi műsor.
A Tabarin Moulin-Rougeban
Kezdeté 12 órakor 25 székfoglalás új szám kezdete 12 órakor
HAJNALIG TÁNCZELŐADÁSOK
Az előadások kedvezőtlen időben is megtartanak.

PÁLMALIGET" NAGYVENDÉGLŐ
ARÉNA-UT 74. SZÁM.

Esténként **BANDA MARCI** és **FLAI**
zenekarának hangversenye. — Elkészít
családok találkozó helye. — Előrendő konyha,
kifőző ménes-gyorok és különleges borok. —
ooooo Számos látogatási kör tisztelettel ooooo

EKAMP GYULA a bikszádl fürdő étterem
volt bérleje.

Magán elemi iskola
Józsefvárosban.

Néhai Szv. Breuer Jánosné, Bittner Emilia hátrahagyott
és tiszteletben állított tanítónő hátrahagyott 44 év óta fennálló, magán
elemi iskolá-
ját átvette **Muraközy Ilona.** A tanítást a
10-101 kezdődő új tanévben az addig bennálló helyiségben (VIII.
József-kört 21b. l. em.) a régi, kipróbált tanórakkal együtt folytatja.
Börzsényi szentember 1-től

IFJ. SCHULLER FERENCZ
nagyvendéglője

VI. kerület, Andrássy - ut 39. szám.
A számaösvögyek legkedveltebb étterme.
Mérsékelt árak! * Kifőző kiszolgálás

Az újpesti hajóállomási vendéglőben
naponta élőhalból a közönség előtt
szabad-tűzön főzött

HALÁSZLÉ

Dunai tóterasz. Gyönyörű kilátás.
Katonahangverseny.

Szálloda megnyitás !!

VI., Révai-utca 24. szám.
(A Folies Caprice-mulató mellett)

Megnyit a TISZA SZÁLLÓ.

Villanyvilágítással. Mérsékelt
árak. — Pontos kiszolgálás.

MODERN SZINPAD Andrássy-ut 69.
Telefon 93-16.

(Nagy Endre cabaretja) Megnyitót előadás: Szombaton, augusztus 29-én
Nagy egyfelvonásos! Husz cabaret-zsám! A REVÜ (Az év történelmi-
Zsámok: Nagy Endre, Medgyaszay Vilma, Ferenzy Károly, Bólozh
Béke, Szécsi Margda, Fábian Kornélia, Szász Ilona, Huszár,
Bájos, Bárony, Máty.

Jegyek: Bárdnál Kossuth Lajos-ut. 4. Zipsor és Könyg-nél And-
rássy-ut 4. Kontinál Andrássy-ut 29. Serény-nél Erzsébet-kört
54. és a Cabaret pénztáránál, Andrássy ut 69. szám.

Ne tévovázzék, ha fáj a feje,
hanom használjon azonnal

BERETVAS-PASTILLAT

amely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fej-
fájást elmúlaltja. Kapható minden
Orvosok által ajánlva. **Ára 1-20,** gyógyszerárban és
drogáriában. — Készít:

Beretvas Tamás gyógyszerész Kispesten.
3 doboznál ingyen postaszállítás.

Ajtók, Ablakok,
vasredőnyök, használatok
és ujak, bármily méretben
és alakban, igen olcsón
kaphatók

Wiener A. utódánál
BUDAPEST, ÜLLÖL-UT 122.
TELEFON 62-80.

Zalogcédulákat

veszek. Kizálogosított,
brilliansokot, gyöngyök-
ket, aranyat, ezüstöt és
ékszereket 100.000 kor.
költségmentesen kivál-
tok és teljes értéket ki-
fizetem.

Singer Jakab
ékszerkereskedő

BUDAPEST,
Király-utca 91. szám.
Izabella-utca sarkán

ITT a tavasz!!
elmúlt a tél

de visszamaradt sok durva és vöröses arc és kézbor!
Gyorsan és biztosan eltünteti azokat az olismert kitűnő
Rogátsy-féle

Magyar-Pipere-Borax

Állandóan használva az arc, kéz és bőrt, a testbőrt puhán
tűn és tisztán megtartja

A **Rogátsy-féle MAGYAR PIPERE-BORAX**
eltűnteti szeplőt, pörpönyt, atkát, miltessert, pátanást,
májfoltot, a rángos bőrt báronysimává, a vörös-
t vagy us, barnított bőrt fehérré teszi.
Gyermekápolásnál, fűrdőzésnél nélkülözhetlen.
Kifőző hatással bír szomgyuladásnál, valamint for-
te szájalpolásnál. Mosás és vasalásnál a ruhát hófehérre
és tükörsimává teszi, a nőknél, hogy a ruhának ártana

Ára 30 és 75 fillér. Vidékre 10 nagy doboz
bérmentve.

Rogátsy-féle magyar pipere-borax-krém K 1—
Rogátsy-féle magyar pipere-borax-szappan K—80.
Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és jobb
ipaszterületben. — Csak dobozban, nem kímérve
Egyedül **Rogátsy Kálmán** drogéria Bpest,
Kőökzi-ut 10.
Készítők a ROGÁTSY névvel.

TENNIS-RAKET JAVITO

Tennis-pálya-készítő s föl- **MACHER REZSO** sportolte
szerele. Versenyjátékosok Budapest, IV., Koronaheroeg
egyedül rakotjavítója. — utca 3. szám (Az udvarosa

Tévedés

kikerülése végett vásároljon óvszer-
különlegességet a **GUMMI KIRÁLY**-nál

HATSCHER N.

Csakis: Budapest, Károly-kört 6.
ARJEGYZÉK TITOKTARTASSAL INGYEN.

Butor

készpénzért és részletre
3 szoba teljes berendezés 360 forintért
mely áll 1 háló, ebédő és szalon, 100 szoba állan-
dóan készen raktáron a leggyorsabb kivitelű a leg-
finomabbig. Képes árjegyzék ingyen, Album 60 fillér
bélyegben.

Nagy Imre lakberendezési
vállalata.

Budapest, Váci-kört 9. (Szerecsen-utca sarok.)

ARANYOSI-féle
nyilvános felső kereskedelmi iskola

Budapest, V., Nagykorona-utca 13.

Bizonyítványok államvényesek. Egyéves önkéntességi jog. Az intézet interná-
tussal van összekötve. Részletes program ingyen és bérmentve.

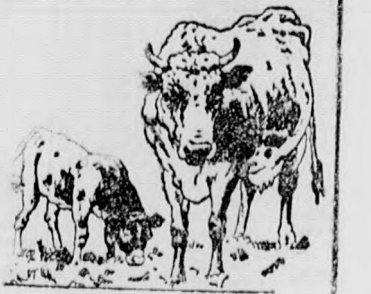
Párizsi világtállítás „Grand Prix” 1900.
KWIZDA-féle korneuburgi marhatáppor.

Diétetikus szer lovak, szarvasmarhák és juhok
számára.

Árak: 1 doboz 1 kor. 40 fillér, fél doboz 70 fillér.
50 év óta használatos a legjobb istállóban étvágy-
telenség és rossz emésztés esetében, tehéneknél a
tej javítására és a tej gyarapítására.

Valódi csak ezen védjeggyel.
Képes árjegyzék ingyen és
bérmentve.

Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész,
Budapest, VI. kerület, Király-utca 12. szám és
VI. kerület, Andrássy-ut 28. szám.

HETI MŰSOR.

Augusztus	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király-Színház	Magyar Színház	Uránia	Főv. nyári színház
27 Péntek	—	—	Naftalin	Varázskeringő	A mama barátai	A táncz	Csók király
28 Szombat	—	—	Tatarjárás	Dollárkirályné	A mama barátai	—	Hoffmann meséi
29 Vasárnap	u. u. este	—	Naftalin	100 év múlva	A császár katonái	—	Nebantsvirág
				Dollárkirályné	A mama barátai	—	Fuzsitus kisassz.

Vértés-féle Sósorszesz
Minden házban szükséges.

BUTOR ÖSSZVÁLASZTÉKBAN VAGY
RÉSZLETFIZETÉSRE
RENDSZÁM: 01.02.03.04.05.06.07.08.09.10.11.12.13.14.15.16.17.18.19.20.21.22.23.24.25.26.27.28.29.30.31.32.33.34.35.36.37.38.39.40.41.42.43.44.45.46.47.48.49.50.51.52.53.54.55.56.57.58.59.60.61.62.63.64.65.66.67.68.69.70.71.72.73.74.75.76.77.78.79.80.81.82.83.84.85.86.87.88.89.90.91.92.93.94.95.96.97.98.99.100.

ENRENTREU TESTVÉREKNEI
BUDAPEST, VI., EÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-UTCA SÁRKÁNY-
ÉS ÁRJÉGVÉZÉK INGYEN. TELEFON 8227)

A Szent-Margit-Intézet

(IV., Knežits-utca 7. szám) igazgatósága tudomá-
sára hozza a mélyen tisztelt közönségnek, hogy
az új tanévben a nevezett intézet polgári leány-
iskolájával kapcsolatosan női kereskedelmi tan-
folyamot nyit.

A beiratkozások szeptember 1., 2. és 3-án lesznek.

BUTOR

árverésről, finom és egy
szerű butor, hálószobák és
garson szobák Szalon bőr-
fotelek, gyönyörű tükör,
diván, borszők, íróasztal,
porzsaszőnyeg és egyes
darabok; Földes B. VII.,
Kertész-utca 43. Király-
utca sarokházban.

Ajtók és ablakok

régi és új vasredőnyök
teljes vasalással. Kapuvás
rácszatok, kertkerítések,
koramillapok, Kehlheimi
lapok olcsón kaphatók

Kelemen Mór,

épület-bontós vállalkozónál
Budapest, Rádor-u. 72-74
fiók üzlet Sziget-ut 5.

Balogh Eleknel

Balatonhenyébe 5 kilós
postakosár szőlő 3 koro-
náért kapható. Ugyanott
140 hl. badacsonyi vidéki
bor eladó.

A m. kir. szabadalm.
**osztály-
sorsjáték**
V. osztályának

HUZÁSA
f. é. szeptember

2-án, 3-án és 4-én.

V. oszt. sorsjegyek árai:
melyek a IV. osztályban
játszottak

- 1/1 sorsjegy 32.- K.
- 1/2 sorsjegy 16.- K.
- 1/4 sorsjegy 8.- K.
- 1/8 sorsjegy 4.- K.

V. osztályu vételár:
(új vevők részére)

- 1/1 sorsjegy 136.- K.
- 1/2 sorsjegy 68.- K.
- 1/4 sorsjegy 34.- K.
- 1/8 sorsjegy 17.- K.

A XXII. sorsjátékban rövid idő alatt

13 millió 265.500 korona

készpénz lesz kisorsolva

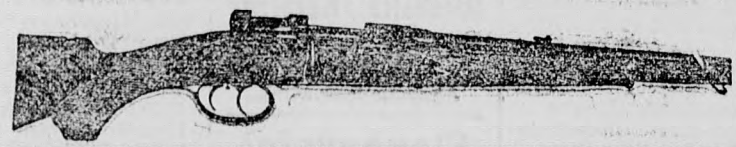
Török A. és Tsa

 bankház r.-t. Budapest.

Legnagyobb osztálysorsjáték-üzlet.

Központ: Szervita-tér 3/c. (Török-palota.)

Fiókok: Váci-körut 4. sz. — Teréz-körut 46. sz.

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és elismer.
egy és kétcsövű vadászfegyvereket,
flóberteket, karabélyokat, céllövő fegy-
vereket és revolvereket csekély havi

részletfizetésre

árfelemlés nélkül szállít

Aufrecht és Goldschmied

fegyveráruháza

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

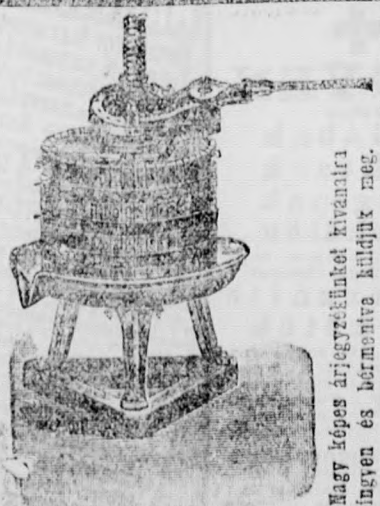
Pontos és legjobb
ÓRÁK
5 évi jótállás
mellett.

Arany és ezüst ékszerek, óvő-
eszközök, nászajándékok
részletfizetésre is.

Javításokra és vidéki megrende-
lésekre különös gondot fordítok.

Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁRKÁLMÁN
— műorás —
Bpest, Erzsébet-körut 29. sz. I. em.

Magy képes árjegyzékünket kívánunk
ingyen és bérmentve küldjük meg.

SCHOTTOLA ERNŐ ■ BUDAPEST, VI., ■ Váci-körut 13. sz.

A közeledő időnyre ajánlunk kétszeresen
működő
Borsajtókat.

Önműködő állító szerkezetű
Szőlőzúzókat
bogyózó készülékkel vagy a nélkül.

Borszivattyukat, amerikai gummitömlőket, bor- és mustmérőket, szőlőszedő ollókat,
szőlőtaposó zsákokat, erjesztő tölcséreket, kénlapokat, kótyógókat. — Porcellánból,
üvegből, pléhből s minden a szőlő- és pin cegazdászathoz szükséges cikkeket és anyagokat.

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 28

Urasági kastély.
Budapesttől egy órányira, Ocsa községben eladó tágas, szép urasági kastély. Igen szép park, vízvezeték, melegház, minden szükséges melléképület. Ár: 14,000 frt. Bővebbet Farkas László földbirtokos, tulajdonos, Felsőbabad up. Ocsa, Pestmegye.

Fővárosi sanatorium
intelligens 30-40 éves urinót keres házasságnak. Német nyelvismeret és jól zongorázni tudás megkívántatik. Részletes írásbeli ajánlatok „Sanatorium 90093” jelűre Schwarz József hirdetőjébe, Andrassy-ut 7. intézendők.

Gyorsírásból,
könyvtelből, gépirásból (többféle rendszer) német és angol nyelvből nyílnak meg új tanfolyamok szeptember elején a Nótiszviselek Orsz. Egyesületében VI., Andrassy-ut 83. Iratokozni már most kell. Díjtalan állásközvetítés.

Szabók részére
mindennemű zsinór, gomb és szabó-kellék képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománygyár Részvénytársaság Nagymező-utca 46. 27903.

Csemegegyűjtőt
meglepően szép édes Chasselas és Passatutit 5 kilót 2 1/2 koronáért, 100 kilót 36 koronáért óriási őszibarackot 3 kor., almát, körtét és szilvát lekvarnak 1 1/2 koronáért szállít Müller J. Kiskunhalas.

Pótvizsgákra,
Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, magánvizsgálatra, gimnázium különbözőre és érettségire előkészít (hölgyeket is). Kereses Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyegyet kérek. 27803

Diszkrétkedvelők
kérik árjegyzéküket az Első magyar diszkrét-faliskolától. Tulajdonosa: Copony Ede, Körmondon 120 fajta tülevelűfák, lombfák, sorsfák, diszkrét és rózsafák kaphatók! 5621

Eladó birtok.
Budapesttől egy órányira, Ocsa község közelében, a vasúti állomástól három kilométerre, az „Ocsai szőlők” elnevezéssel nemrégiben a forgalomnak átadott új vasúti megállóhelytől egy kilométerre nagyobb parcellázásból még megmaradt 110 magyar hold parcellákban olcsón eladó öt holdtól feljebb. Szőlőtelepítésre is rendkívül alkalmas. Szintén Ocsán, közvetlenül a vasúti sínek mellett, a vasúti megállóhely közelében 8 magyar hold is eladó. Szőlőtelepítésre ugyancsak igen alkalmas. Bővebb felvilágosítást ad Grünvald János ügyvéd Ocsán, Pestmegye.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvedői vizsgákra, ugyancsak államszámvevőtanai államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: Dr. Kállay Zoltán jogi szeminariuma Bpest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne téveszsze össze más hirdetéssel!

Poloskairtást
jótállással padlóbeeresztést, surlást vasfogócsal, teljes lakástakarítást olcsón vállal Netter, Andrassy-ut 56. Telefon 16-13.

Csemegegyűjtőt
gyöngyös-visontahegyit 5 kilónként K 350, óriási őszibarackot 4 koronáért, dinnyét, körtét, almát szállít Löwy Gyula mintagazdasága Gyöngyösön.

Házilag készített tojásos **tarhonyának** kilóját 80 fillér, édes rózsapaprikának dobozát 1 kor., mézédés baracklevárnak 2 kor., szilvalekvárnak 1 kor., töpörtös házi szappannak kilóját 120, kisüstön főzött barackkonyaknak literjét 4 kor., bármily csekély mennyiségben szállít vegyesen Stern Adél Csongrádról.

Csemegegyűjtőt,
chasselas nemes fajok, postakosaranként 2 kor., mázsánként 28 korona, szegfűkörte, csemegealma 2 kor., eczetbe, vagy vízbe való ugorka, paprika, paradicsom, csemegegyűjtőkosaranként 140, ismételtárusítóknak külön árjegyzék. Vasúti rendelést előlegbeküldéssel szállítok. Szabo, Csongrádról.

Muskotály,
passatuti és chasselas szőlőt postakosaranként 1 frt; ugorka, paprika, paradicsom, csemegegyűjtő mázsáját 6 frt; fenti szőlő mázsáját 14 frt; szegfűkörte, csemegealma postakosaranként 1 frt, mázsánként 12 frt. Előlegbeküldéssel szállít Gyümölcskivitel Csongrádról.

Unnek óvni kell a feleségét!
Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a több gyermekű család ellen, melynek eredményét a hálaíratok ezrel igazolják, diszkrétén küldöm 90 fillér magyar levélbélyegért. Frau Anna Kaupa, Berlin, 247, Lindenstr. 50.

Kitünő likörök
és rum készíthetők házilag olcsón esszenciáimmal. Egy liter készítéséhez való üvegcsé ára 60 fillér. Készítési utmutatás mellékelve. 10 üvegnyi bérmenyve. Réthy Béla gyógyszerész Békéscsaba.

Zálogszedulákat,
brilliansokat, ékszereket, aranyat, ezüstöt, platínát legmagasabb áron veszek. Brilliansokért többet fizetek, mint amennyiért vették. SCHILLER ISIDOR, Sip-utca 8. 27133

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutatásokat, személyek, lakások üzletek feltűnés nélkül megfigyelését a elűnt egyének és névtelen levelek íróinak kinyomozását, bel és külföldön. Barna Libor János, Budapest, Rákóczi-ut 6. I. 15. Telefon 103-52. 28587

Parlamenti
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíró iskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás. Kereskedelmi akadémiatanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Ivan 1863-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt-Ferenctér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépczékéktől s más hirdetésünktől utánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beírások egész napon át 28944

Magyar Tanügyi
Intézet. (Hatóságilag engedélyezve.) József-körút 10. Felvilágosítást nyújt egy bel - mint külföldi iskoláról, elintéz minden a tanügyi körébe tartozó ügyet, elintéz iskolai beíratásokat, gondoskodik középiskolai tanulóknak, egyetemi hallgatóknak tisztességes családjuknál levendő elhelyezéséről, ellátásáról. Szülőket gyermeküknek minden egyes tárgyából való előmeneteléről az iskolában, valamint lakásán való viselkedéséről kéthetenként, illetve havonként körülményesen értesít, reájuk felügyel. Beszori a könyveket és taneszkereket. A tanulókat korrepetálásáról gondoskodik. Tanító-személyzetet (tanár, nevelő, tanító, nevelőnő) ajánl, illetve elhelyez. Tanácsot, felvilágosítást és utmutatást ad magánvizsgálati ügyben. 28848

30 forint.
Varrógépek
egy új valódi család SINGER varrógép zárszekrényvel 5 évi jótállással olcsón SINGER A. mügépszéni Budapest, főútel Akácia-utca 55. Mindennemű varrógépek javítását legutánnyosabb áron elvállalom. Árjegyzék ingyen

Modern
urasági butorok
alkalmi vétele és eladása háló-, ebédli-, szalón-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, csillárak, vas- és rézbutorokban. GROSZ SANDOR és társa Budapest, Liszt-Ferenctér 8. sz. ezelőtt Gyár-utca. Telefon 14-08.

Kolozsvári
jogtudományi és államtudományi szigorlatokra, államvizsgákra és alapvizsgákra igen alaposan és lelkiismeretesen készítünk elő a legrövidebb idő alatt kiprobált módszerünkkel, igen szerény díjazásért. A vizsga sikereit biztosítja 6 év óta fennálló és kiváló eredményeket produkáló intézetünk. Váltójogból speciális tanfolyam, melyre korlátolt számban veszünk fel hallgatókat. Csakis utólagos vizsga sikere utáni igen csekély díjazással. Levélbeli érdeklődésekre kiemelten válaszol Dr. Erős Vilmos, Kolozsvár, Magyar-u. 2

Vadászfegyver
gyűjtemény, részben örökségből származó egyenként is potom aron eladó. Közöttük Toplewer-kulcsu Lancaster 20 forint, Előrefekvő lakatszerkezettű, modern Hammerles 35 forint. Grener-zárú, Bücksliinte 40 forint. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Drilling, valódi Krupp acélsövekekkel 65 frt. Winchester 35 frt. Néhány jobb revolver, mint Brannung Welodoghamerles, ugyanitt Görz Zolss, Voigtländer és más finom lövegképzőgépek, egy porzasszönyeg és egy motorkerékpár nagyon olcsón azonnal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radonál. 28082

A legelőnyösebb részleltételre **zongorát,**
pianinót,
czimbalmot,
hegedűt
készpénzbeni áron a legújabb rendszerű **bankhitel** útján kizárólag csakis Reményi nagy magyar bank-szerkelepen. Prospektus és árjegyzék ingyen. Budapest, Király-utca 58. szám.

ELEKTRO-
MOTOROK
minden nagyságban, eladó nagy raktár **Laub Lipót,** BUDAPEST, Liszt-Ferenctér 17. sz.

FARAGÓ J.
műbutorraktár, kárpitós és diszító Bpest, Váci-utca 2. Elfogad teljes lakberendezéseket, valamint mindenemű kárpitós- és diszítómunkákat. 27821 Mintaraktár művészeti kivitelű butorokból, francia és angol szövegekből, Költségvetés díjmentesen

Saját gyártmányú vas- és rézbutorok
Rózágy --- 45.-.- frt
Vaságy matraczczal 8.50
Gyermekágy --- 11.50
Sodronyágy-betét 3.50
Vas- és rézbutorok gyári áron. 28046

WEISZ LIPÓT
Király-utca 99. szám. TELEFON 57-01.

BUTOROK
háló-, ebédli-, szalón-berendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezésel fős- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök palódi angol bürgermüturák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. szám I. emelet 268 **Karáczy-utca sarok.**

Stenografai
Rákóczi-ut 60. I. em. ezelőtt Váci-körút 83. Ingyenes gépirásoktatás az összes írógéprendszeren. Díjtalan és biztos állásközvetítés. A „Stenográfia” országos Gábelberger gyorsíró-és gépiróiskolában havonta új magyar, német, gyorsírás, gépirás és kereskedelmi szaktanfolyamok kezdődnek a legelőnyösebb feltételek mellett. Levelező és vitairásu-kurzusok. Az egyes tanfolyamok okleveles gyorsíró- és kereskedelmi akadémiái rendes tanárok vezetése alatt állanak. Sokszorosító-és másolóiroda. Beiratások naponta az Intézet helyiségeiben kizárólag Rákóczi-ut 60. Össze nem tévesztendő hasonló hangzású iskolákkal.

INGYEN
börmentve és titoktartással küldjük érdekes ábrás **GUMMI-**
halhólyag stbről szóló árjegyzékünket. **GUMMI - HALHÓLYAG** 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 kor. tiszta **NAKIRA** valódi indiai férfi-hálólyag-szesség tucatja 12 korona. **Uterus - Spray** egulább női különlegesség 14 kor **PESSAR OCLUS** női szor 3-11 kor. **MINTA-GYŰJTEMÉNY** 12 db legfinomabb övszer 4 k. **IRRIGATOR** 10 koronától 30 koronáig.

INGYEN
küldjük **műlábak**
műkezek
támgépek
sérvkötők
stbről szóló legújabb nagy képes árjegyzékünket **universális sérvkötők** páratlanok kis anyba nyomásu peiotával a legnagyobb szor is elzárható. **HASKÖTŐK,** Gummiharig, nyak stb. mértők szerint készítettnek. **MAGYAR ORVOSI MŰSZER- TÁR** Budapest, VII., Rákóczi-ut 32. 28085 Olvassa és a vörös keresztre figyeljenek.

!! Olcsó kölcsönök !!
Tiszteviselőkölcsönöt 6-6 1/2%-ra, 15-35 évre, kezesek és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem akadály. Előzetes költség nincs! Díjazás utólagos! Jelzőlőkölcsönöt 4-4 1/2%-ra, 4-62-5-05%-os annuitás mellett. Másodhelyre 6 1/2%-ra. Óvadékokra az érték 75%-ig. Katonatiszteknek hadnagytól kezdve előnyös feltételekkel. Tarcahitelt, Váltókölcsönöt gyorsan és előnyösen folyósítunk. Ingatlanok erdők, bányák adásvétele **Osztálysorsjegyek** hivatalos áron. Mindenféle bankügylet lebonyolítását elvállaljuk! Minden felvilágosítást díjtalan! Képviselek alkalmazatnak! Kín és Társá bankbizományi és kereskedelmi iroda. Budapest, VI., Eötvös-utca 2. Király-utca sarok. Telefon: 105-34. Válaszbélyeg. 98420

BERSON. Ideális **gummi-sarok** a legjobb a világon! Legnagyobb kényelem! Nyugodt és biztos járás! Ideges és lejtájdásoknak jótörő egyedüli a **BERSON-féle gummissarok.** Minden szakmájukban kapható. Valódi csak akkor, ha a „BERSON” névvel van elalvá. Egyedül megbízhat: Sigmund Beer & Söhne Wien VI/2.

INGYEN
DRÁGABB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP **MAGYITASOK**
ADUNK EGY ÉLETNAGYSÁG KÉPET 5 KORONÁÉRT DISZES PASZPARTUVAL 55-68 CTM. NAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA 3 SZIMBS **OLAJKEP**
ÁRA 10 KORONA. KÉPVIRGÉLEMINDENHÖTT FELVÉTELEM. **SZAVATÖSSÁG**
MINDEN IRÁNYBA **RAFAEL** MŰVÉSZETI MŰTÁRAK BUDAPEST, VI. KÖRNYELÉBEN 4-6 NYITVATTVA AZ IRÓDÁBA MŰVÉSZETI KIVITELÉSBEN **OSZONLEVÉL; KERESZTTEL B. ARANY-ÉREMMEL.**